

พฤติกรรมแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

โดย

นางสาวธัญญาลักษณ์ ใจเที่ยง

โครงการวิจัยทางการศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรม

ประจำปีงบประมาณ 2556

ลิขสิทธิ์ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

INFORMATION SEEKING BEHAVIOR AND INFORMATION USE OF
BUNDITPATANASILPA INSTITUTE STUDENTS

Miss. THUNYALUK JAITHANG

A Research Project of Education, Creativity
and knowledge Management

Year 2013

Copyright of Bunditpatanasilpa Institute
The Ministry of Culture

ชื่องานวิจัย	พฤติกรรมกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
ชื่อผู้วิจัย	นางสาวธัญญาลักษณ์ ใจเที่ยง
คำสำคัญ	พฤติกรรมกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ การศึกษาผู้ใช้ ผู้ใช้ห้องสมุด สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
ปีงบประมาณ	2556

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาพฤติกรรมกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ ศึกษาปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ข้อค้นพบที่ได้จะเป็นแนวทางในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และบริการสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาต่อไป

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติค่าที (T-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA (F-test)) และทดสอบเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's test)

ผลการวิจัย พบว่า

1. นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1 โดยศึกษาอยู่ในคณะศิลปศึกษา

2. นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ มีพฤติกรรมกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยทั้ง 4 ด้าน พบว่า นักศึกษามีระดับการใช้อยู่ในระดับมากทั้งหมด ได้แก่ ด้านวัตถุประสงค์ของการใช้สารสนเทศ รองลงมาคือด้านลักษณะของสารสนเทศ และด้านวิธีการแสวงหาสารสนเทศ และด้านแหล่งสารสนเทศ ตามลำดับ

3. นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์มีปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาทั้ง 3 ด้าน พบว่า นักศึกษามีปัญหาที่พบจากแหล่งสารสนเทศภายในสถาบันอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาที่พบจากแหล่งสารสนเทศภายนอกสถาบัน และปัญหาส่วนบุคคล นักศึกษามีปัญหาในระดับปานกลาง

4. การทดสอบสมมติฐาน

4.1 พฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา จำแนกตาม เพศ ชั้นปี และคณะที่ศึกษา มีความแตกต่างกัน

4.2 ปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา จำแนกตามชั้นปี และคณะที่ศึกษา มีความแตกต่างกัน ส่วนปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา จำแนกตามเพศ ไม่มีความแตกต่างกัน

TITLE INFORMATION SEEKING BEHAVIOR AND INFORMATION USE OF
BUNDITPATANASILPA INSTITUTE STUDENTS

Researcher Miss. Thanyalak Jaithang

KEYWORDS BEHAVIORS ON INFORMATION SEEKING AND USING,
STUDY ON LIBRARY USERS, BUNDITPATTANASILPA INSTITUTE

YEAR 2013

The purpose of this research is (1) to study the behaviors on information seeking and using, problems on information seeking and using of students of Bunditpattanasilpa Institute. The findings acquired will be used as guidelines in procuring information resources for library Bunditpattanasilpa Institute and information for further efficient services in concordance with the needs of the students.

Sampling group used in the study are under graduate level students of Bunditpattanasilpa Institute by using Questionnaires as the instruments in data gatherings. Analysis statistics are frequency, percentage, mean standard deviation, t-test, F-test, One-way ANOVA and Scheffe's Test.

Result of the research finds that

1. Students of Bunditpattanasilpa Institute mainly are of female sex of first year class currently studying in the Faculty of Art Education.
2. Behaviors on the seeking and using of information of Bunditpattanasilpa Institute students, in the overall picture, are rated in high level. Whereon the factors of the 4 areas, it is found that the area in which all students have accounted for the use of the information in high level is the area on the objective on the use of information with second down the line being the area on the nature of information, the methodology in seeking information and the source of information, respectively.
3. Bunditpattanasilpa Institute students have had the problems on the seeking and using of the information, in the overall picture, in medium level. The 3 problem areas found are the problem with the information source within the Institute which is rated in high level whereon the problem found at the information source outside the Institute and personal problem, the students have had the problem in medium level.
4. Hypothetical Test:
 - 4.1 Behaviors on information seeking and using of students classified by sex, year class and faculty in which they are studying are different.

4.2 Problems on the seeking and using of information of students classified by year class and faculty in which they are studying are different where the problems on the seeking and using of information of students classified by sex are not different.

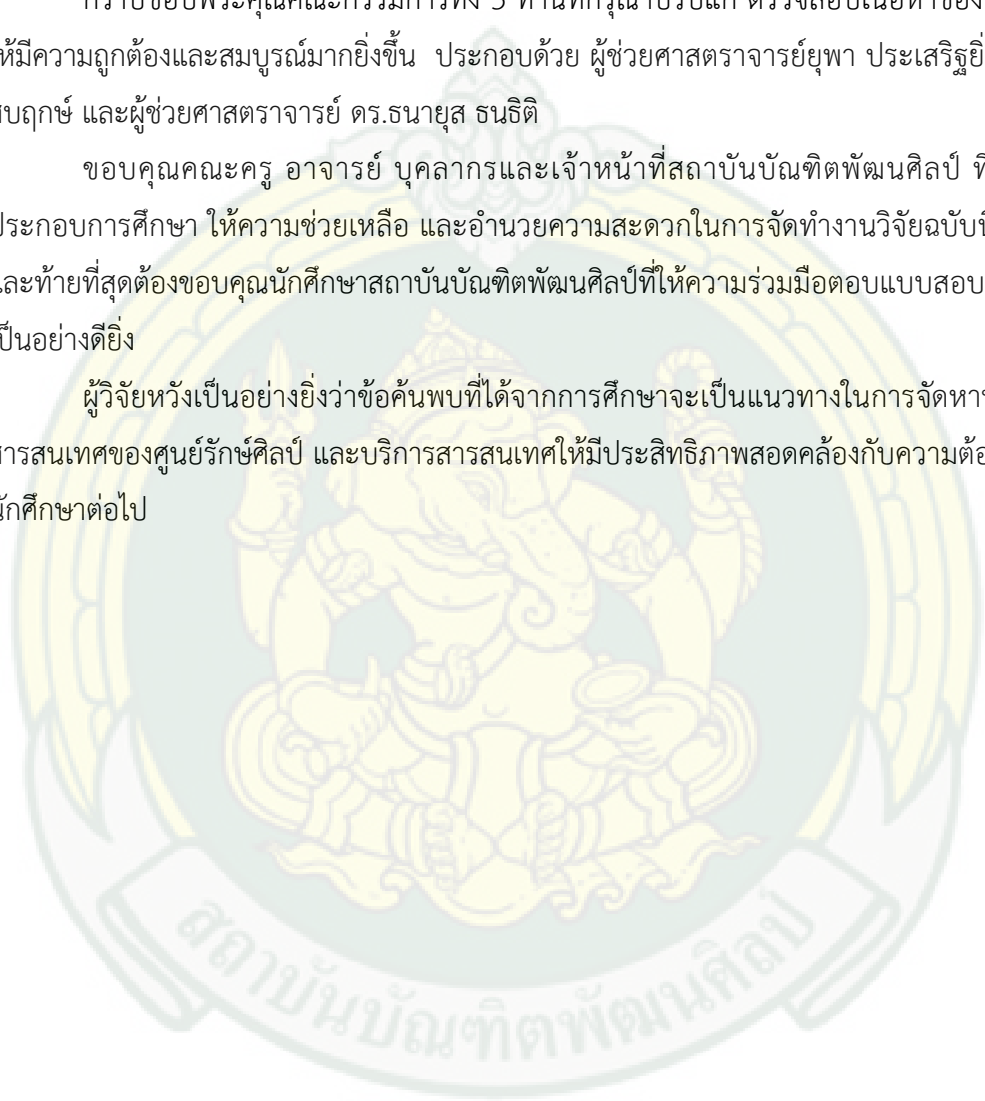
กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยทางการศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรมฉบับนี้ ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์และคณะกรรมการบริหารงานวิจัยฯ ที่ให้โอกาสผู้วิจัยได้ศึกษาพฤติกรรมกรรมการแสวงหา การใช้ และปัญหาจากการใช้สารสนเทศของนักศึกษา

กราบขอบพระคุณคณะกรรมการทั้ง 3 ท่านที่กรุณาปรับแก้ ตรวจสอบเนื้อหาของข้อคำถามให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ยุพา ประเสริฐยิ่ง ดร.อุษา สบฤกษ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนายุส ธนธิตี

ขอบคุณคณะครู อาจารย์ บุคลากรและเจ้าหน้าที่สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ที่ให้ข้อมูลประกอบการศึกษา ให้ความช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกในการจัดทำงานวิจัยฉบับนี้ตลอดมา และท้ายที่สุดต้องขอบคุณนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามครั้งนี้เป็นอย่างดี

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาจะเป็นแนวทางในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศของศูนย์รักษาศิลป์ และบริการสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาต่อไป

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1	
บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
สมมติฐานการวิจัย	3
ตัวแปรที่ศึกษา	3
กรอบแนวความคิด	3
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2	
วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
สารสนเทศ	6
ความต้องการสารสนเทศ	11
พฤติกรรมสารสนเทศ	15
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	24
บทที่ 3	
วิธีดำเนินการวิจัย	32
ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง	32
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	33
การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ	34
การเก็บรวบรวมข้อมูล	34
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	35
บทที่ 4	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	36
ข้อมูลทั่วไปของแบบสอบถาม	36
พฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ	37
ปัญหาการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ	44
การทดสอบสมมติฐาน	47
ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	59

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 5	
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	60
สรุปผลการวิจัย	60
อภิปรายผล	61
ข้อเสนอแนะ	65
บรรณานุกรม	67
ภาคผนวก	70
ก ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	71
ข แบบสอบถาม	78
ค หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย	86
ประวัติผู้เขียน	90

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตารางที่ 1	แสดงจำนวนประชากร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาจำแนกตามชั้นปี	33
ตารางที่ 2	จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไป	36
ตารางที่ 3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ นำเสนอในภาพรวม	37
ตารางที่ 4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านวัตถุประสงค์ของการใช้สารสนเทศ	38
ตารางที่ 5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านแหล่งสารสนเทศ	38
ตารางที่ 6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านลักษณะของสารสนเทศ	40
ตารางที่ 7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านวิธีการแสวงหาสารสนเทศ	42
ตารางที่ 8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ นำเสนอในภาพรวม	44
ตารางที่ 9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านปัญหาส่วนบุคคล	44
ตารางที่ 10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านปัญหาภายในสถาบัน	45

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตารางที่ 11	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของปัญหาในการแสวงหาและ การใช้สารสนเทศของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านปัญหา ภายนอกสถาบัน	46
ตารางที่ 12	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้ สารสนเทศของนักศึกษา จำแนกตามเพศ	47
ตารางที่ 13	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรม การแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา	48
ตารางที่ 14	แสดงการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการแสวงหาและ การใช้สารสนเทศของนักศึกษาในภาพรวม จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา	49
ตารางที่ 15	แสดงการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการแสวงหาและ การใช้สารสนเทศของนักศึกษา ด้านวัตถุประสงค์ของการใช้สารสนเทศ จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา	49
ตารางที่ 16	แสดงการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการแสวงหาและ การใช้สารสนเทศของนักศึกษา ด้านแหล่งสารสนเทศ จำแนกตามชั้นปีที่ ศึกษา	50
ตารางที่ 17	แสดงการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการแสวงหาและ การใช้สารสนเทศของนักศึกษา ด้านลักษณะของสารสนเทศ จำแนกตามชั้น ปีที่ศึกษา	50
ตารางที่ 18	แสดงการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการแสวงหาและ การใช้สารสนเทศของนักศึกษา ด้านวิธีการแสวงหาสารสนเทศ จำแนก ตามชั้นปีที่ศึกษา	51
ตารางที่ 19	การการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของ พฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา จำแนกตาม คณะที่ศึกษา	51
ตารางที่ 20	แสดงการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการแสวงหาและ การใช้สารสนเทศของนักศึกษา ในภาพรวม จำแนกตามคณะที่ศึกษา	52
ตารางที่ 21	แสดงการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการแสวงหาและ การใช้สารสนเทศของนักศึกษา ด้านวัตถุประสงค์ของการใช้สารสนเทศ จำแนกตามคณะที่ศึกษา	53

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 22 แสดงการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการแสวงหาและ การใช้สารสนเทศของนักศึกษา ด้านลักษณะของสารสนเทศ จำแนกตาม คณะที่ศึกษา	53
ตารางที่ 23 แสดงการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการแสวงหาและ การใช้สารสนเทศของนักศึกษา ด้านวิธีการแสวงหาสารสนเทศ จำแนกตาม คณะที่ศึกษา	54
ตารางที่ 24 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาในการแสวงหาและการใช้ สารสนเทศของนักศึกษา จำแนกตามเพศ	54
ตารางที่ 25 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาใน การแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา	55
ตารางที่ 26 แสดงการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของปัญหาในการแสวงหาและการ ใช้สารสนเทศของนักศึกษา ในภาพรวม จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา	56
ตารางที่ 27 แสดงการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของปัญหาในการแสวงหาและ การใช้สารสนเทศของนักศึกษา ด้านปัญหาภายในสถาบัน จำแนกตามชั้นปี ที่ศึกษา	56
ตารางที่ 28 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาใน การแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา จำแนกตามคณะที่ศึกษา	57
ตารางที่ 29 แสดงการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของปัญหาในการแสวงหาและ การใช้สารสนเทศของนักศึกษา ในภาพรวม จำแนกตามคณะที่ศึกษา	58
ตารางที่ 30 แสดงการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของปัญหาในการแสวงหาและ การใช้สารสนเทศของนักศึกษา ปัญหาส่วนบุคคล จำแนกตามคณะที่ศึกษา	58

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการสารสนเทศ การแสวงหาและการใช้สารสนเทศ	14
ภาพที่ 2 สัญลักษณ์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์	22

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สารสนเทศ (Information) กล่าวได้ว่าเป็นทรัพยากรของชาติประเภทหนึ่ง ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nation of Education, Scientific and Culture Organization – UNESCO) กำหนดแนวทางในการพัฒนาว่าทรัพยากรที่สำคัญของโลก มี 3 ประการ คือ ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรมนุษย์ และทรัพยากรสารสนเทศ จะเห็นได้ว่าทรัพยากรสารสนเทศเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญเทียบเท่ากับทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรมนุษย์ จากการประชุมทางวิชาการซึ่งจัดโดยองค์การ UNESCO ได้สรุปว่า สารสนเทศเป็นรากฐานอันจำเป็นสำหรับความก้าวหน้าของอารยธรรมและสังคม เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสร้างสรรค์หรือการใช้ทรัพยากร เป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในการตัดสินใจ เป็นองค์ประกอบที่จะต้องใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม (UNESCO, 1976 อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สาขาวิชาบรรณารักษ์, 2552 : 3)

ปัจจุบันถือว่าเป็นยุคสารสนเทศ (Information age) เพราะจะเห็นว่าในแต่ละวันจะมีข่าวสาร ความรู้ หรือสารสนเทศต่างๆ แพร่กระจายออกมามากมายและรวดเร็ว บุคคล หน่วยงาน องค์กรต่างๆ ทั้งของรัฐและเอกชน ล้วนแต่มีความจำเป็น ที่จะต้องใช้สารสนเทศอยู่ตลอดเวลา สารสนเทศจึงว่าเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงสังคม เปลี่ยนแปลงชีวิตคน เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี ผู้ที่มีสารสนเทศที่มีคุณค่าอย่างสมบูรณ์ ครบถ้วน ต่อเนื่อง ทันกาล ผู้นั้นย่อมมีอำนาจ (Information is power) (อำไพวรรณ ทัพเป็นไทย, 2553 : 1) ในลักษณะที่ทำให้ผู้บริโภครสารสนเทศเกิดความรู้ และความเข้าใจในเรื่องต่างๆ เช่น การเมือง การปกครอง การศึกษา เศรษฐกิจ สังคม ฯลฯ เมื่อรู้และเข้าใจแล้ว สารสนเทศจะช่วยให้เราสามารถตัดสินใจ ในเรื่องต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม นอกจากนั้น สารสนเทศ ยังสามารถทำให้เราแก้ไขปัญหา ที่เกิดขึ้นได้อย่างแม่นยำ และรวดเร็ว ทันเวลากับสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น (ชญาภรณ์ กุลนิตี, 2553 : 6)

ในขณะที่เดียวกันสารสนเทศได้เพิ่มปริมาณอย่างรวดเร็ว มีผลผลิตสารสนเทศที่หลากหลายในรูปแบบที่แตกต่างกัน ประกอบกับมีเทคโนโลยีสารสนเทศช่วยในการผลิตและถ่ายทอดสารสนเทศ เกิดการให้บริการสารสนเทศภายในแหล่งเรียนรู้ และศูนย์สารสนเทศเพิ่มมากขึ้น ข้อมูลที่ออกมาแต่ละวันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลให้รวดเร็วและถูกต้อง ทันท่วงทีกับการพัฒนาของเทคโนโลยีข่าวสาร ซึ่งก่อให้เกิดการทะลักหลายของสารสนเทศ (พรทิพย์ รัตกสิกร, 2552 : 1) เกิดสภาพสารสนเทศท่วมท้น (Information explosion) ขึ้น นั่นคือมีเรื่องราวต่างๆ ให้อ่าน ประสมประสานความคิด และจดจำมากมาย ปัญหาของสารสนเทศประการหนึ่งคือ การที่สารสนเทศมีปริมาณเพิ่มขึ้นมหาศาล ดังนั้นผลที่ติดตามมาคือ มลภาวะสารสนเทศ (Information pollution) เช่น รายชื่อเอกสารยาวเหยียดที่ได้จากการค้นฐานข้อมูล ยาวขนาดไหนขึ้นอยู่กับชื่อเรื่องและวิธีการค้น รายชื่อเอกสารที่ได้นี้ไม่มีการแยกให้เห็นว่างานใดเป็นงานหลักที่เกี่ยวข้อง งานใดไม่สำคัญ การเพิ่มของสารสนเทศอย่างรวดเร็วทำให้เกิดมลภาวะทั้งด้านปริมาณและคุณภาพของสารสนเทศ (ประภาวดี สืบสนธิ์, 2542 : 16 – 17) ตลอดจนการผลิตและเผยแพร่สารสนเทศ เสียค่าใช้จ่ายสูง จึงเป็นการผลิตเพื่อการค้า ผู้ที่ต้องการใช้สารสนเทศต้องเสียเงินซื้อ จึงเป็นข้อจำกัดของบุคคลบางกลุ่ม (ประภาวดี สืบสนธิ์, 2542 : 8)

ในวงการศึกษและการวิจัยสารสนเทศถือว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานประกอบการเรียนการสอน การค้นคว้าและวิจัยของนักศึกษา ในสถาบันต่างๆ โดยนักศึกษาต้องอาศัยสารสนเทศ เพื่อให้ได้รับความรู้ที่ถูกต้องและสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีความเชื่อมั่นในตนเอง พัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการความรู้ต่างๆ อยู่ตลอดเวลา และเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวดที่ 4 มาตราที่ 22 ที่กล่าวถึงแนวทางการศึกษาไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ” (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2543 : 24) ดังนั้นนักศึกษาสามารถที่จะเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตลอดเวลา โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับวิสัยทัศน์การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 – 2561) “คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ” (กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552 : 11)

ปัจจุบันสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ สนับสนุนส่งเสริมและแนะแนวทางให้นักศึกษาได้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสารสนเทศที่มีให้ศึกษาค้นคว้า มีรูปแบบแตกต่างกัน เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อทัศนวัสดุ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือข้อมูลที่ได้พัฒนาขึ้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นๆ เช่น ทรัพยากรสารสนเทศ อุปกรณ์ที่ประกอบให้ความรู้ และพฤติกรรมของผู้ใช้เอง การตอบสนองการใช้สารสนเทศของนักศึกษา อาจารย์และบุคลากรสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ตลอดจนบุคคลทั่วไป ซึ่งมีพฤติกรรมแสวงหาและใช้สารสนเทศที่แตกต่างกันไป เพราะถ้าไม่รู้ ไม่เข้าใจรูปแบบของสารสนเทศ วิธีการแสวงหา และแหล่งสารสนเทศต่างๆ เช่น ห้องสมุด ศูนย์สารสนเทศ หรือสื่อต่างๆ ก็จะทำให้ไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการสารสนเทศนั้นๆ

จากความสำคัญของสารสนเทศดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่า การศึกษาพฤติกรรมแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นเรื่องที่ควรศึกษาวิจัยอย่างยิ่ง เพราะสถาบันมีศูนย์รักษาศิลป์ ห้องสมุดคณะ เป็นแหล่งสารสนเทศที่ให้บริการและเป็นแหล่งค้นคว้าข้อมูลข่าวสาร รวบรวมสารสนเทศด้านศิลปวัฒนธรรม ให้แก่นักศึกษา ครูอาจารย์และบุคลากรสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และบุคคลทั่วไป ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยนี้จะช่วยให้ทราบถึงวิธีการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา ช้อแนะนำ และใช้เป็นแนวทางสำหรับศูนย์รักษาศิลป์ ห้องสมุดคณะ ในการจัดบริการ และจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ ในสาขาวิชาต่างๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการและการใช้ของนักศึกษาให้มากที่สุด อันจะส่งผลให้นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ซึ่งเป็นสถาบันทางการศึกษาที่มีภารกิจหลักในการผลิตบัณฑิตด้านศิลปวัฒนธรรม การศึกษาและส่งเสริมวิชาการตั้งแต่ระดับพื้นฐานวิชาชีพถึงวิชาชีพชั้นสูง ให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการ และใช้สารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ในด้านวัตถุประสงค์ แหล่งสารสนเทศ ลักษณะของสารสนเทศ และวิธีการแสวงหาสารสนเทศ
2. เพื่อศึกษาปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

สมมุติฐานการวิจัย

1. พฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา จำแนกตาม เพศ ชั้นปี และ คณะ มีความแตกต่างกัน

2. ปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา จำแนกตาม เพศ ชั้นปี และ คณะ มีความแตกต่างกัน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ

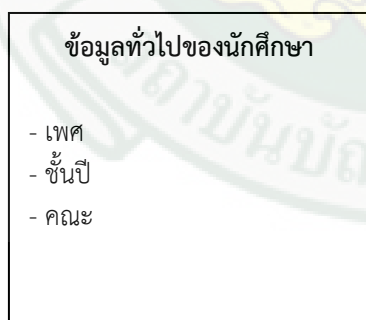
- เพศ ได้แก่ เพศชาย เพศหญิง
- ชั้นปี ได้แก่ ชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 4 ชั้นปีที่ 5
- คณะ ได้แก่ คณะศิลปศึกษา คณะศิลปนาฏดุริยางค์ คณะศิลปวิจิตร

ตัวแปรตาม

- พฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ในด้าน วัตถุประสงค์ แหล่งสารสนเทศ ลักษณะของสารสนเทศ และวิธีการแสวงหาสารสนเทศ
- ปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา ในด้าน ปัญหาส่วนบุคคล ปัญหาแหล่งสารสนเทศภายในสถาบัน ปัญหาแหล่งสารสนเทศภายนอกสถาบัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

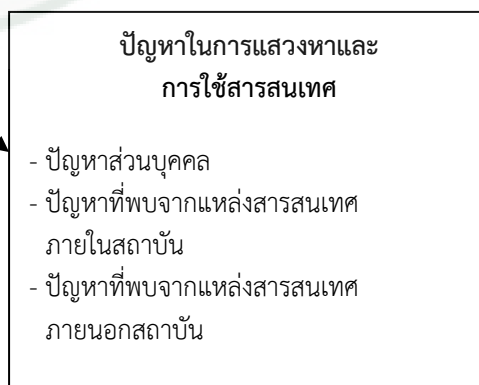
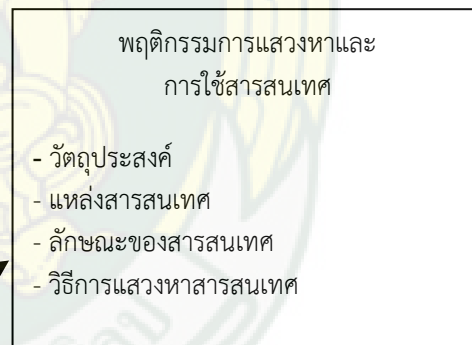
ตัวแปรอิสระ

H1

H2

ตัวแปรตาม

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขอบเขตในการวิจัยดังนี้

1. นักศึกษา

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-5 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ คณะศิลปวิจิตร คณะศิลปนาฏดุริยางค์ และคณะศิลปศึกษา เฉพาะที่ศึกษาอยู่ในส่วนกลาง (ไม่รวมห้องเรียนเครือข่ายส่วนภูมิภาค) จำนวน 1,302 คน ประจำปีการศึกษา 2556

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-5 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ คณะศิลปวิจิตร คณะศิลปนาฏดุริยางค์ และคณะศิลปศึกษา เฉพาะที่ศึกษาอยู่ในส่วนกลาง (ไม่รวมห้องเรียนเครือข่ายส่วนภูมิภาค) จำนวน 306 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มเชิงช่วงชั้นอย่างไม่มีสัดส่วน ประจำปีการศึกษา 2556

2. ระยะเวลาในการทำวิจัย เดือนตุลาคม 2555 – กันยายน 2556

นิยามศัพท์เฉพาะ

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาระดับปริญญาตรี ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ชั้นปีที่ 1-5 คณะศิลปศึกษา คณะศิลปนาฏดุริยางค์ คณะศิลปวิจิตร ประจำปีการศึกษา 2556

สารสนเทศ (Information) หมายถึง ข้อมูล ข่าวสาร เรื่องราว ประสบการณ์ ความคิด และงานสร้างสรรค์ ที่เป็นความรู้ และข้อสนเทศต่างๆ ทุกรูปแบบทั้งสิ่งตีพิมพ์ โสตทัศนวัสดุ และวัสดุย่อยส่วนที่มีการบันทึก และจัดการตามหลักวิชาที่เผยแพร่ และเพื่อให้ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาด้านต่างๆ ทั้งในส่วนบุคคลและสังคม

พฤติกรรมการใช้สารสนเทศ (Information Use Behavior) หมายถึง การกระทำ / กิจกรรมใดที่บุคคลกระทำเพื่อค้นหาหรือใช้สารสนเทศเพื่อตอบสนองความต้องการของตน ซึ่งกระบวนการใช้สารสนเทศจะเริ่มขึ้นเมื่อบุคคลพบว่าตนเองต้องการสารสนเทศเพื่อช่วยแก้ปัญหา ตัดสินใจหรือตอบคำถามเรื่องใดเรื่องหนึ่งและจะยุติลงเมื่อเรื่องนั้นๆ โดยไม่มีความต้องการอีกต่อไป

พฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ หมายถึง กิจกรรมที่นักศึกษาระดับปริญญาตรี แสดงออกเมื่อตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศของตน เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร ที่จะสนองความต้องการ ประกอบด้วย การเก็บรวบรวมสารสนเทศ การแสวงหาสารสนเทศ การใช้และประเมินสารสนเทศ

แหล่งสารสนเทศ (Information Resources) หมายถึง แหล่งที่จัดหา รวบรวม ทรัพยากรสารสนเทศประเภทต่างๆ เพื่อให้บริการต่อผู้ใช้ เช่น แหล่งบุคคล สถาบัน สถานที่ต่างๆ

ปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ หมายถึง เหตุที่ก่อให้เกิดความขัดข้อง หรืออุปสรรคต่างๆ ที่ทำให้ไม่สามารถแสวงหาและใช้สารสนเทศได้ตามวัตถุประสงค์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ได้ทราบพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่แตกต่างกัน ในด้านวัตถุประสงค์ แหล่งสารสนเทศ ลักษณะของสารสนเทศ และวิธีการแสวงหาสารสนเทศ
2. ได้ทราบปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
3. ข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดทำทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ยิ่งขึ้น
4. เป็นแนวทางในการจัดบริการสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาให้มากที่สุด

บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ โดยนำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. สารสนเทศ
 - 1.1 ความหมายของสารสนเทศ
 - 1.2 คุณลักษณะของสารสนเทศที่ดี
 - 1.3 แหล่งสารสนเทศ
 - 1.4 ความสำคัญและประโยชน์ของสารสนเทศ
2. ความต้องการสารสนเทศ
 - 2.1 ความหมายความต้องการสารสนเทศ
 - 2.2 ระดับความต้องการสารสนเทศ
 - 2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการสารสนเทศ การแสวงหาสารสนเทศ และการใช้สารสนเทศ
3. พฤติกรรมสารสนเทศ
 - 3.1 องค์ประกอบพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศ
 - 3.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการค้นหาและการใช้สารสนเทศ
 - 3.3 วิธีการแสวงหาสารสนเทศ
4. สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ

1. สารสนเทศ (Information)

1.1 ความหมายของสารสนเทศ

คำว่า Information มีผู้ให้คำแปลเป็นภาษาไทยไว้ต่างๆ กัน เช่น สารนิเทศ สารสนเทศ ข้อเสนอแนะ ข่าวสาร ข้อความ เป็นต้น ส่วนความหมายของสารสนเทศนั้นก็มีผู้ให้ความหมายไว้ต่างๆ กัน ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2542 (2546 : 1182) ให้ความหมายคำว่า สารสนเทศ หมายถึง ข่าวสาร การแสดง หรือชี้แจงข่าวสารข้อมูลต่างๆ

LDLIS : Online Dictionary for Library and Information Science (Reitz, <http://www.abc-clio.com/ODLIS/searchODLIS.aspx>. 2013) ให้คำอธิบายไว้ว่า สารสนเทศ (Information) หมายถึง ข้อมูล (Data) ที่นำเสนอในรูปแบบที่สื่อความหมายได้ในตัว หรือในความหมายที่กว้างกว่าคือ ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความคิด และงานสร้างสรรค์ ที่เป็นความรู้ และจินตนาการของมนุษย์ ซึ่งได้มีการสื่อสาร หรือแสดงออกทางสื่อต่างๆ ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

พลสุช เอกไทยเจริญ (2551 : 18) ให้ความหมายสารสนเทศ หมายถึง ข้อเท็จจริง ข้อมูลข่าว ความรู้ ความคิด และจินตนาการ ซึ่งมีการบันทึกไว้ในรูปแบบต่างๆ

ชญาภรณ์ กุลนิตติ (2553 : 2) กล่าวว่า สารสนเทศหรือสารนิเทศ หมายถึง ข่าวสาร ข้อมูล นานาประการ ความรู้ ความรู้สึกรู้สึกนึกคิด ข้อเท็จจริง เรื่องราว ประสบการณ์ รวมถึงจินตนาการของ มนุษย์ ซึ่งมีการจัดการแล้วบันทึกลงในสื่อ หรือวัสดุสารสนเทศรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง และมีการ ถ่ายทอดเผยแพร่อย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ โดยการบันทึกลงในสื่อต่างๆ เพื่อการสื่อ ความหมายนั้นมีทั้งในรูปวัสดุตีพิมพ์ และวัสดุไม่ตีพิมพ์ เพื่อเผยแพร่ให้เกิดการใช้ประโยชน์ในด้าน ต่างๆ ที่เหมาะสม

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า สารสนเทศ คือ ข้อมูล ข่าวสาร เรื่องราว ประสบการณ์ ความคิด และงานสร้างสรรค์ ที่เป็นความรู้ และข้อสนเทศต่างๆ ทุกรูปแบบทั้งสิ่งตีพิมพ์ โสตทัศนวัสดุ และวัสดุย่อยส่วนที่มีการบันทึก และจัดการตามหลักวิชาที่เผยแพร่ และเพื่อให้ใช้ประโยชน์ในการ พัฒนาด้านต่างๆ ทั้งในส่วนบุคคลและสังคม

1.2 คุณลักษณะของสารสนเทศที่ดี

สารสนเทศที่ดีควรมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้ (ชญาภรณ์ กุลนิตติ, 2553 : 3-4)

1. สารสนเทศที่ดีต้องมีความถูกต้อง (Accurate) และไม่มี ความผิดพลาด
2. ผู้มีสิทธิใช้สารสนเทศสามารถเข้าถึง (Accessible) สารสนเทศได้ง่ายในรูปแบบ และเวลา ที่เหมาะสม ตามความต้องการของผู้ใช้
3. สารสนเทศต้องมีความชัดเจน (Clarity) ไม่คลุมเครือ
4. สารสนเทศที่ดีต้องมีความสมบูรณ์ (Complete) บรรลุไปด้วยข้อเท็จจริงที่มีความสำคัญ ครบถ้วน
5. สารสนเทศต้องมีความกะทัดรัด (Conciseness) หรือรัดกุม เหมาะสมกับผู้ใช่
6. กระบวนการผลิตสารสนเทศต้องมีความประหยัด (Economical) ผู้ที่มีหน้าที่ตัดสินใจ มักจะต้องสร้างดุลยภาพระหว่างคุณค่าสารสนเทศกับราคาที่ใช้ในการผลิต
7. ต้องมีความยืดหยุ่น (Flexible) สามารถนำไปใช้ในหลายๆ เป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์
8. สารสนเทศที่ดีต้องมีรูปแบบการนำเสนอ (Presentation) ที่เหมาะสมกับผู้ใช้หรือผู้ที่ เกี่ยวข้อง
9. สารสนเทศที่ดีต้องตรงกับความต้องการ (Relevant / Precision) ของผู้ที่ทำการตัดสินใจ
10. สารสนเทศที่ดีต้องมีความน่าเชื่อถือ (Reliable) เช่น เป็นสารสนเทศที่ได้มาจากกรรมวิธี การรวบรวมที่น่าเชื่อถือ หรือแหล่ง (Source) ที่น่าเชื่อถือ เป็นต้น
11. สารสนเทศที่ดีต้องมีความปลอดภัย (Secure) ในการเข้าถึงของผู้ไม่มีสิทธิใช้สารสนเทศ
12. สารสนเทศที่ดีควรง่าย (Simple) ไม่สลับซับซ้อน มีรายละเอียดที่เหมาะสม (ไม่มากเกินไป ความจำเป็น)
13. สารสนเทศที่ดีต้องมีความแตกต่าง หรือทำให้ตื่นใจ (Surprise) จากข้อมูลชนิดอื่นๆ
14. สารสนเทศที่ดีต้องทันเวลา (Just in time : JIT) หรือทันต่อความต้องการ (Timely) ของผู้ใช้ หรือสามารถส่งถึงผู้รับได้ในเวลาที่ผู้ใช้ต้องการ
15. สารสนเทศที่ดีต้องเป็นปัจจุบัน (Up to Date) หรือมีความทันสมัย ใหม่อู่เสมอ มิเช่นนั้นแล้วจะไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว

16. สารสนเทศที่ต้องสามารถพิสูจน์ได้ (Verifiable) หรือตรวจสอบจากหลายๆ แหล่งได้ว่ามีความถูกต้อง

นอกจากนั้นสารสนเทศมีคุณสมบัติที่แตกต่างจากสินค้าประเภทอื่นๆ 4 ประการ (ประภาวดี สืบสนธิ, 2543 : 12-13) คือ

1. ใช้ไม่หมด สินค้าส่วนใหญ่บริโภคด้วยการใช้ สารสนเทศเมื่อใช้แล้วไม่หมดไป ไม่ว่าจะใช้มากขนาดไหนก็ไม่เปลี่ยนแปลง

2. ไม่สามารถถ่ายโอนได้ สินค้าเมื่อเปลี่ยนจากนาย ก เป็นนาย ข นาย ก ไม่ได้เป็นเจ้าของอีกต่อไป แต่ถ้าเป็นสารสนเทศ นาย ก ก็ยังมีสารสนเทศนั้นอยู่

3. แบ่งแยกไม่ได้ สินค้าที่เป็นสิ่งของ เช่น น้ำประปา ไฟฟ้า สามารถแบ่งและใช้ได้ แต่สารสนเทศสามารถใช้ได้เมื่อรวมเป็นกลุ่ม ถ้าใช้สารสนเทศเพียงบางส่วน ความหมายจะหายไป และไม่ใช้สารสนเทศอีกต่อไป

4. สะสมเพิ่มพูน วิธีการสะสมสินค้าคือไม่ใช้สินค้า แต่สารสนเทศสามารถใช้แล้วใช้อีกได้ สารสนเทศที่มีคุณภาพสูงเกิดจากการเพิ่มเติมสารสนเทศใหม่ๆ เพิ่มคุณค่าในกลุ่มสารสนเทศที่เก็บรวบรวมไว้แล้ว

คุณสมบัติของสารสนเทศเหล่านี้หมายความว่าสารสนเทศจะสะสม เพิ่มพูนด้วยตนเอง ในลักษณะเช่นนี้เป็นสาเหตุของการเพิ่มปริมาณสารสนเทศ

ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าสารสนเทศที่ดีต้องมีคุณลักษณะครบ 4 ด้าน คือ ด้านเวลา (ทันเวลาและทันสมัย) ด้านเนื้อหา (ถูกต้อง สมบูรณ์ ยืดหยุ่น น่าเชื่อถือ ตรงกับความต้องการ และตรวจสอบได้) ด้านรูปแบบ (ชัดเจน กะทัดรัด ง่าย รูปแบบนำเสนอ ประหยัด แปลก) และด้านกระบวนการ (เข้าถึงได้และปลอดภัย)

1.3 แหล่งสารสนเทศ

แหล่งสารสนเทศ หมายถึง แหล่งที่จัดหา รวบรวม ทรัพยากรสารสนเทศประเภทต่างๆ เพื่อให้บริการต่อผู้ใช้ (ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555 : 13) ดังนั้นในการค้นหาสารสนเทศเพื่อการสอน เพื่อการค้นคว้า และการวิจัยของอาจารย์และนักศึกษา จึงจำเป็นต้องแสวงหาสารสนเทศจากแหล่งต่างๆ เพื่อให้ได้สารสนเทศที่ต้องการ

แหล่งสารสนเทศโดยทั่วไปจำแนก 2 ประเภท (ประภาวดี สืบสนธิ, 2543 : 111-112 และชญาภรณ์ กุลนิตติ, 2553 : 8-17) ดังนี้

1. แหล่งสารสนเทศภายในตัวบุคคล

ผู้แสวงหาสารสนเทศแต่ละบุคคลสามารถ “สร้าง” สารสนเทศขึ้นเองได้โดยการประมวลความคิด ความรู้ ใช้ความจำ สติปัญญา ประสบการณ์ของตนเอง หรืออาจแสวงหาสารสนเทศโดยการสังเกต ซึ่งอาจเป็นการสังเกตอย่างเป็นระบบ มีเป้าหมายของการสังเกตอย่างเด่นชัด หรืออาจสังเกตโดยไม่มีระบบ ไม่ได้คาดการณ์ก่อนว่าจะสังเกตเรื่องใด แล้วแต่ว่าเห็นอะไรแล้วจึงนำผลจากการสังเกตมาประมวลในภายหลัง นอกจากนี้ ผู้แสวงหาสารสนเทศยังสามารถหาสารสนเทศจากข้อมูลเอกสารที่ตนได้รวบรวม เก็บสะสมไว้เพื่อใช้ประโยชน์ส่วนตัว ไฟล์ข้อมูลเอกสารเหล่านี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากการรวบรวมสารสนเทศ ซึ่งเป็นพฤติกรรมสารสนเทศที่เกิดเมื่อความต้องการสารสนเทศนั้นไม่รีบด่วน

2. แหล่งสารสนเทศภายนอก

แหล่งสารสนเทศ หมายถึง แหล่งสารสนเทศที่ไม่ใช่ตัวผู้แสวงหาสารสนเทศ แหล่งประเภทนี้สามารถจำแนกได้ดังนี้

2.1 แหล่งสารสนเทศบุคคล เป็นแหล่งสารสนเทศที่มีอยู่ในตัวบุคคลที่เป็นผู้รู้สารสนเทศ โดยเกิดจากการประมวลความคิด ความรู้และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล บุคคลที่เป็นแหล่งสารสนเทศได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ นักวิชาชีพในสาขาวิชาต่างๆ และปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อนร่วมงาน เพื่อนร่วมอาชีพเดียวกัน เพื่อนบ้าน สมาชิกในครอบครัว บุคคลที่เป็นผู้รู้ ตัวกลางเผยแพร่สารสนเทศ ที่ปรึกษา ตัวแทนจำหน่าย ฯลฯ แหล่งบุคคลหรือการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลเป็นแหล่งสารสนเทศภายนอกที่เป็นที่นิยมใช้เพื่อหาสารสนเทศที่ต้องการ

2.2 แหล่งสารสนเทศหน่วยงาน/สถาบัน เป็นแหล่งสารสนเทศที่จัดตั้งอยู่ในองค์กรต่างๆ อาจเป็นหน่วยงานรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ เอกชน สมาคม หรือองค์กรระหว่างประเทศ โดยทำหน้าที่ให้บริการสารสนเทศแก่ผู้ใช้สารสนเทศ เช่น

- ห้องสมุด ห้องสมุดเป็นสถาบันบริการสารสนเทศที่ทำหน้าที่เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า หาความรู้ โดยมีบรรณารักษ์ทำหน้าที่ในการจัดการและให้บริการสารสนเทศ ห้องสมุดมีหลายประเภท เช่น หอสมุดแห่งชาติ ห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดเฉพาะ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา

- ศูนย์สารนิเทศ / ศูนย์เอกสาร บางแห่งเรียกว่าศูนย์ข่าวสาร / ศูนย์สนเทศ คือ แหล่งจัดเก็บและให้บริการสารสนเทศเฉพาะเรื่อง ให้บริการผู้ใช้เฉพาะกลุ่ม

- ศูนย์ข้อมูล คือ ศูนย์ที่ผลิตหรือรวบรวมข้อมูลและเผยแพร่ให้แก่ผู้ใช้

- หน่วยงานสถิติ สถาบันบางแห่งเก็บสถิติตัวเลขที่เป็นข้อมูลเฉพาะด้าน เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินงานและเผยแพร่ข้อมูลสถิติเหล่านั้นให้แก่ผู้ใช้ เช่น ฝ่ายสถิติของกองแผนงาน กรม กระทรวงต่างๆ และสำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นต้น

- ศูนย์วิเคราะห์สารสนเทศ ทำหน้าที่ในการเลือกสาร ประเมินค่า จัดเก็บและประเมินผลสารสนเทศเฉพาะวิชา

- ศูนย์แจกจ่ายสารสนเทศ คือ หน่วยงานที่ทำหน้าที่รวบรวม จัดเก็บผลงานวิจัย รายงาน โครงการต่างๆ และส่งผลงานเหล่านั้นไปยังผู้ที่สนใจหรือต้องการ

- ศูนย์แนะแหล่งสารสนเทศ ให้บริการผู้ใช้ด้วยการชี้แนะแหล่งข้อมูลเช่น สิ่งพิมพ์ต่างๆ ผู้รู้ หรือผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้นๆ สถาบัน สมาคม องค์กร หรือหน่วยงานต่างๆ ศูนย์จะรวบรวมนามานุกรม หรือทำเนียบชื่อของผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่างๆ สมาคม องค์กร สถาบันต่างๆ ที่จะให้สารสนเทศแก่ผู้ใช้ได้

- หอจดหมายเหตุ เก็บรักษาจดหมายเหตุ ซึ่งได้แก่เอกสารราชการและเอกสารทางประวัติศาสตร์

- สถาบันบริการสารสนเทศเชิงพาณิชย์ คือ สถาบันที่ให้บริการจัดหาสารสนเทศตามความต้องการของบุคคลหรือองค์กร โดยเรียกเก็บค่าบริการเป็นการตอบแทน ในต่างประเทศธุรกิจบริการสารสนเทศเชิงพาณิชย์ครอบคลุมทุกสาขาวิชา เมื่อมีการบริการสารสนเทศเชิงพาณิชย์เกิดขึ้นจึงมีคำที่ใช้เรียกบริษัทหรือขายบริการสารสนเทศเหล่านี้แตกต่างกันออกไป เช่น นายหน้าขายสารสนเทศ ผู้ขายปลีกสารสนเทศ ที่ปรึกษาสารสนเทศ ผู้เชี่ยวชาญสารสนเทศ บรรณารักษ์อิสระ

นักธุรกิจสารสนเทศ เป็นต้น การเรียกชื่อที่แตกต่างกันออกไป แสดงให้เห็นว่ามีลักษณะการใช้ และ ให้บริการสารสนเทศที่แตกต่างกัน การดำเนินงานมีลักษณะเป็นธุรกิจมากขึ้น

2.3 แหล่งสารสนเทศสื่อต่างๆ สื่อที่เป็นที่ยอมรับว่าเป็นแหล่งในการเผยแพร่และ ถ่ายทอดสารสนเทศ เช่น

- วัสดุตีพิมพ์ และไมตีพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร หนังสือ จุลสาร วิทยทัศน์ แผนที่ ลูกโลก หุ่นขี้ผึ้ง เป็นต้น

- สื่อมวลชน เป็นแหล่งสารสนเทศที่มุ่งเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เหตุการณ์ต่อประชาชน โดยเน้นข่าวสารที่เกิดขึ้นใหม่ๆ รวมทั้งสาระความรู้ในเรื่องต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ โดยวิธีการ แพร่กระจายเสียง ภาพ และตัวอักษรผ่านสื่อประเภทโทรทัศน์ วิทยุ

2.4 แหล่งสารสนเทศอินเทอร์เน็ต อินเทอร์เน็ตเป็นเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมโยง เครื่องคอมพิวเตอร์ทั่วโลกให้สามารถติดต่อสื่อสารกันได้ แหล่งความรู้บนอินเทอร์เน็ต ปรากฏอยู่ใน รูปแบบของเว็บไซต์ เว็บไซต์เปรียบเสมือนห้องสมุดความรู้ขนาดใหญ่ ที่รวบรวมความรู้ในทุกเรื่อง ทุกสาขาวิชา ทั้งคอมพิวเตอร์ สิ่งแวดล้อม ประเพณี วัฒนธรรมของชนเผ่าต่างๆ สถานที่ท่องเที่ยว ความรู้ในศาสตร์ต่าง โดยถ่ายทอดความรู้ในรูปแบบของมัลติมีเดีย ซึ่งมีทั้งข้อความ ภาพ เสียง และ รูปแบบเคลื่อนไหว ซึ่งช่วยให้การติดตามความรู้ที่น่าสนใจมากขึ้น แหล่งสารสนเทศอินเทอร์เน็ต ปัจจุบันมีจำนวนหลากหลาย เช่น E-book, - E-Journal, E-newspaper, Web site, Search Engine

1.4 ความสำคัญและประโยชน์ของสารสนเทศ

โลกยุคปัจจุบันถือว่าเป็นยุคข่าวสาร (Information Age) เพราะจะเห็นว่าแต่ละวันจะมี ข่าวสาร ความรู้ หรือสารสนเทศต่างๆ แพร่กระจายออกมามากมายและรวดเร็ว บุคคล หน่วยงาน องค์กรต่างๆ ทั้งของรัฐและเอกชนล้วนแต่มีความจำเป็นที่จะต้องใช้สารสนเทศอยู่ตลอดเวลา สารสนเทศจึงถือเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงสังคม เปลี่ยนแปลงชีวิตคน เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี ผู้ที่มีสารสนเทศที่มีคุณค่าอย่างสมบูรณ์ ครบถ้วน ต่อเนื่อง ทันกาล ผู้นั้นย่อมมีอำนาจ เพราะความรู้ คือ อำนาจ (Information is Power) (อำเภอพรรณ ทัพเป็นไท, 2553 : 1) องค์กรศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ กล่าวถึงความสำคัญของสารสนเทศว่าเป็นรากฐานอันจำเป็น สำหรับความก้าวหน้าของอารยธรรมและสังคม เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสร้างสรรค์และการใช้ ทรัพยากรเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในการตัดสินใจและเป็นส่วนหนึ่งที่ใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจ การศึกษา สังคมและวัฒนธรรม นอกจากนี้แล้วสารสนเทศกล่าวได้ว่าเป็นทรัพยากรของชาติ มีความสำคัญไม่ยิ่ง หย่อนจากทรัพยากรประเภทอื่น สารสนเทศมีประโยชน์นานับประการ นับตั้งแต่ช่วยลดความอยากรู้ คลายความสงสัย จนถึงช่วยแก้ปัญหา ช่วยวางแผนและตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง สารสนเทศจึงช่วย พัฒนาบุคคล ช่วยการปฏิบัติงาน ช่วยในการดำเนินชีวิต ซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนาสังคมและประเทศ สารสนเทศจึงมีความสำคัญหลายระดับ ต่อบุคคล ต่อองค์กรและต่อสังคม จากที่กล่าวมา สามารถสรุปความสำคัญของสารสนเทศ (ประภาวดี สืบสนธิ์, 2543 : 8-11, คณาจารย์สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550 : 2-3) ดังนี้

ความสำคัญของสารสนเทศต่อบุคคลและต่อองค์การ

สารสนเทศเกี่ยวกับชีวิตทุกเรื่องในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นการศึกษา การประกอบอาชีพ การดำรงชีพ สารสนเทศมีบทบาทต่อมนุษย์มาก ความสำเร็จทางด้านการแพทย์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่างๆ การศึกษา อุตสาหกรรม ฯลฯ เกิดได้เพราะการนำสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ทั้งสิ้น สารสนเทศที่ถูกต้องทันสมัย เชื่อถือได้ เหมาะแก่ความสามารถของผู้ใช้ในการนำไปใช้งานจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้อยู่ในสังคมปัจจุบัน

ในด้านการปฏิบัติงานและในการจัดการสารสนเทศที่ถูกต้องนับว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญ โดยเฉพาะการแก้ปัญหา การตัดสินใจ และการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สังคมใดที่ขาดแคลนสารสนเทศจะพัฒนาให้ทัดเทียมกับสังคมอื่นได้ช้า ส่วนสังคมที่ประชาชนได้รับสารสนเทศอยู่ตลอดเวลาและทันเหตุการณ์ สังคมนั้นจะมีความตื่นตัว สามารถปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมได้ตลอดเวลา

ความสำคัญของสารสนเทศต่อสังคม สารสนเทศมีความสำคัญต่อสังคม 2 ด้าน คือ ด้านการเมืองการปกครอง และด้านการพัฒนา

ด้านการเมืองการปกครอง เนื่องจากสารสนเทศจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตและการตัดสินใจต่อประชาชนอันเป็นพื้นฐานของสังคม ผู้ปกครองจึงต้องจัดการให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการได้ จึงจะเกิดการบริหารที่โปร่งใส เป็นสังคมประชาธิปไตย ไม่เกิดความวุ่นวาย

ด้านการพัฒนา สารสนเทศมีความสำคัญยิ่งทั้งในการเตรียมแผนพัฒนาและการปฏิบัติตามแผน ประเภทของสารสนเทศที่ต้องการเพื่อการพัฒนาไม่จำกัดเพียงต้องเป็นสารสนเทศทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเท่านั้น แต่อาจเป็นสารสนเทศเพื่อการปฏิบัติงาน เช่น สารสนเทศเกี่ยวกับชุมชน สารสนเทศเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม สารสนเทศเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง สารสนเทศเกี่ยวกับเทคนิคการแก้ปัญหาสารสนเทศเพื่อสนับสนุนงานวิจัยหรือการประดิษฐ์ซึ่งจะช่วยในการพัฒนาต่อไป

ประเด็นสำคัญของสารสนเทศเพื่อการพัฒนา คือ การผลิต การประมวลและการใช้สารสนเทศเพื่อการพัฒนา เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องต่างๆ ที่ซับซ้อนหลายประการ ต้องอาศัยความเอาใจใส่ของผู้บริหารระดับประเทศ แน่นนอนว่าระบบและบริการสารสนเทศที่สามารถจัดการสารสนเทศที่น่าเชื่อถือ แก้ปัญหา อยู่ในรูปแบบที่สะดวกต่อผู้ใช้ จะช่วยในการพัฒนาอย่างยิ่ง

2. ความต้องการสารสนเทศ

2.1 ความหมายความต้องการสารสนเทศ

ความต้องการสารสนเทศเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในจิตใจของบุคคล ถ้าไม่แสดงออกผู้อื่นจะรู้ยาก การให้คำจำกัดความความต้องการสารสนเทศจึงกลายเป็นเรื่องยาก เพราะความต้องการสารสนเทศมีลักษณะเป็นนามธรรม จะเห็นชัดเมื่อบุคคลนั้นค้นหาข้อเท็จจริงหรือสารสนเทศ

ความต้องการสารสนเทศประกอบด้วยคำ 2 คำ คือ ความต้องการ และสารสนเทศ คำว่า ความต้องการ หมายถึง สถานะหรือช่องว่างที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล ช่องว่างจะลดลงด้วยบางสิ่งบางอย่าง เมื่อนำมารวมกันกับคำว่าสารสนเทศ เป็นความต้องการสารสนเทศ จึงหมายถึงช่องว่างที่ลดลงได้ด้วยสารสนเทศ

ความต้องการสารสนเทศ หมายถึง การตระหนักถึงความไม่รู้ความไม่แน่ใจในสิ่งที่ตนมีความต้องการสารสนเทศจึงเป็นสิ่งที่ช่วยให้บุคคลนั้นไม่ตกอยู่ในสถานการณ์ที่เป็นปัญหา สถานการณ์ที่เป็นปัญหามีหลายประการ เช่น การตัดสินใจ การลดความวิตก การขจัดอุปสรรค ปัญหา ความไม่รู้ ความไม่เข้าใจ ความไม่แน่นอน ฯลฯ บุคคลจึงต้องการสารสนเทศเพื่อให้หลุดพ้นจากสถานการณ์ที่เป็นปัญหาเหล่านี้ (ประภาวดี สืบสนธิ์, 2543 : 66)

ความต้องการสารสนเทศเป็นจุดเริ่มต้นของพฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศและการใช้สารสนเทศเมื่อเกิดความต้องการ ผู้ใช้จึงต้องแสวงหาสารสนเทศ โดยใช้ระบบหรือบริการสารสนเทศต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นระบบอย่างเป็นทางการ เช่น สถาบันบริการสารสนเทศ ห้องสมุด ศูนย์สารสนเทศ ฯลฯ หรือแหล่งสารสนเทศที่ไม่เป็นทางการ เช่น สถานประกอบการ นิทรรศการ งานแสดงสินค้า แหล่งสารสนเทศสื่อสารมวลชน ฯลฯ นอกจากนี้ในขณะที่ดำเนินการแสวงหาสารสนเทศอยู่นั้น ผู้ใช้หรือผู้แสวงหาสารสนเทศยังอาจได้รับสารสนเทศด้วยการแลกเปลี่ยนกับแหล่งสารสนเทศที่เป็นบุคคล (Information Exchange) และสามารถส่งหรือถ่ายโอนสารสนเทศที่ได้ (Information Transfer) ไปให้ผู้อื่นด้วยเช่นกัน สำหรับผลที่ได้จากการแสวงหาสารสนเทศจากระบบหรือบริการสารสนเทศอาจเป็นความสำเร็จหรือความล้มเหลว คือ สามารถหาสารสนเทศที่ตอบสนองความต้องการของตนแล้ว นำสารสนเทศที่ได้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ ไม่ว่าจะเป็สารสนเทศที่ได้จากระบบสารสนเทศหรือแหล่งสารสนเทศใดก็ตาม แต่ในทางตรงกันข้ามหากผู้ใช้สารสนเทศแสวงหาสารสนเทศที่ต้องการไม่พบอาจต้องย้อนกระบวนการกลับไปค้นหาสารสนเทศ อีกครั้งหนึ่ง

แต่อย่างไรก็ตามเมื่อบุคคลพบว่าตนเองอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องการสารสนเทศเพื่อนำมาใช้ในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาหรือตอบคำถามเรื่องใดเรื่องหนึ่ง บุคคลนั้นจะเริ่มแสวงหาสารสนเทศโดยใช้แหล่งสารสนเทศและกระบวนการสืบค้นที่หลากหลาย เมื่อแสวงหาสารสนเทศได้ตรงกับความต้องการและคิดว่าเพียงพอแล้วหรือเป็นสารสนเทศที่คิดว่าดีที่สุดสถานการณ์นั้นแล้วก็จะนำสารสนเทศดังกล่าวไปใช้ประโยชน์เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยมี ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความต้องการและการแสวงหาสารสนเทศ (Ford, 1983 : 85-106) ดังนี้

1. แหล่งสารสนเทศนั้นหาได้ง่ายทั้งแหล่งทางการ เช่น หนังสือ วารสาร รายงาน การวิจัย สไลด์ เทปบันทึกเสียง ทั้งแหล่งไม่เป็นทางการ เช่น การอภิปรายผล การประชุม การสนทนา เป็นต้น
2. ประโยชน์ หรือคุณค่าที่สารสนเทศมีอยู่ เช่น ประโยชน์ในการแก้ปัญหาต่างๆ
3. ลักษณะเฉพาะบุคคลของผู้ใช้ ได้แก่ ประสบการณ์ อาวุโส ระดับการศึกษา ลักษณะเหล่านี้จะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศ
4. ระบบสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ โดยเฉพาะตำแหน่งในสังคมและเป็นตัวกำหนดความต้องการแสวงหาสารสนเทศ และการใช้สารสนเทศได้
5. เป็นผลสืบเนื่องมาจากการใช้สารสนเทศ ครั้งที่ผ่านมามีได้รับประโยชน์ตามความต้องการหรือไม่

ในเรื่องความต้องการแสวงหาสารสนเทศ และการใช้สารสนเทศของบุคคลนี้ ลิน และการ์วี (Lin and Garvey, 1972 : 22) ได้กล่าวว่า นักวิชาการในสาขาต่างกัน นอกจากจะมีความต้องการในการแสวงหาสารสนเทศและการใช้สารสนเทศที่แตกต่างกันแล้ว นักวิชาการภายในกลุ่มเดียวกัน ก็ยังมีความต้องการในการแสวงหาสารสนเทศ และการใช้ที่แตกต่างกันอีกด้วย โดยอาจจะต้องการสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง ทั้งนี้ผลสืบเนื่องจากองค์ประกอบต่างๆ คือ ความสนใจของแต่ละบุคคล ประเภทของงานที่ทำหรืออาชีพ เช่น ถ้าเป็นนักวิจัยย่อมต้องการสารสนเทศมากกว่าผู้ที่ไม่ใช่นักวิจัย โดย

สนับสนุนว่านักวิจัยต้องการใช้เอกสารที่ทันสมัยมากกว่าผู้ปฏิบัติงานที่ไม่ได้ทำวิจัย นอกจากนี้สภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ของบุคคลนับเป็นส่วนสำคัญในการกำหนดให้ความต้องการและการใช้สารสนเทศแตกต่างกันออกไป

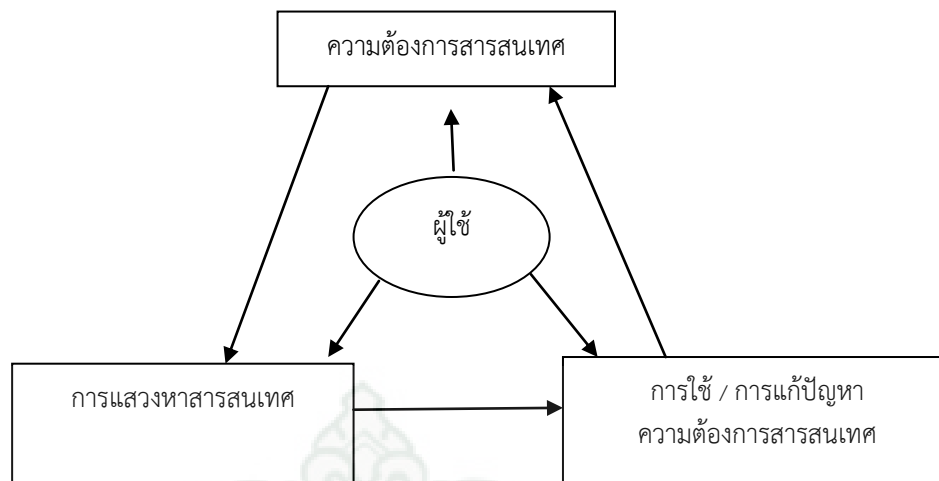
2.2 ระดับความต้องการสารสนเทศ

จากการที่ความต้องการ เป็นเรื่องที่ซ่อนอยู่ภายใน และแตกต่างกันไปตามแต่สถานการณ์ ความต้องการสารสนเทศจำแนกได้ 4 ระดับ (Taylor, 1968. 178-194) คือ

1. ระดับรู้แจ้ง ผู้ใช้สารสนเทศสามารถบอกความต้องการ ตลอดจนแหล่งสารสนเทศที่สนองความต้องการได้ การจัดทรัพยากรและบริการสารสนเทศก็จะง่ายและตรงเป้าหมายมากยิ่งขึ้น
2. ระดับบอกความต้องการได้ ในกรณีที่ผู้ใช้สามารถอธิบายคำถาม หรือความต้องการได้ชัดเจน ความกำกวมลดลง แต่ผู้ใช้ไม่ทราบว่าจะไปหาข้อมูลรายละเอียดได้จากแหล่งใด อย่างไรก็ตามความต้องการของผู้ใช้มีความชัดเจนอยู่มากทีเดียว
3. ระดับรู้ความต้องการ ผู้ใช้สารสนเทศรู้ว่าตนมีความต้องการ แต่ไม่สามารถอธิบายได้ชัดเจนได้ว่าตนต้องการอะไร ดังนั้น เพื่อให้ความคิดของตนกระจ่าง ผู้ใช้จะบอกคนอื่น เช่น ผู้ปฏิบัติงานสารสนเทศ โดยหวังว่าผู้ปฏิบัติงานจะเข้าใจและซักถามเพื่อความไม่ชัดเจนที่มีอยู่ลงไปบ้าง ความต้องการระดับนี้จึงเป็นความต้องการของผู้ใช้ที่ยังไม่ค่อยแน่ใจในความต้องการของตนเอง ยิ่งลังเล เมื่อยิ่งลังเลและไม่แน่ใจในความต้องการของตนเองก็ต้องหาข้อมูลเพิ่มเติมโดยการซักถามผู้อื่น และเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้สอบถาม ความต้องการที่แท้จริงของตน เพื่อให้รู้และกระจ่างมากขึ้นในสิ่งที่ตนต้องการจะทราบ
4. ระดับกว้างสุด ผู้ใช้สารสนเทศสามารถระบุได้แต่เพียงความไม่ชอบ ความไม่พึงพอใจอย่างกว้างๆ โดยไม่สามารถระบุความต้องการได้ เพราะไม่รู้ชัดว่าตนต้องการอะไร แต่ถ้าผู้ปฏิบัติงานหาสารสนเทศมาให้ก็พอจะบอกได้ว่าพอใจหรือไม่ และไม่พอใจอะไร ความต้องการในระดับกว้างสุดนี้ มักจะเป็นความต้องการในเรื่องราวที่ห่างไกลตนเอง และผู้ใช้ยังไม่มีความต้องการอย่างแท้จริง อาจมีสาเหตุมาจากหลายองค์ประกอบ ผู้ใช้จึงบอกได้เพียงพรรณนะกว้างๆ แทนที่จะบอกถึงความต้องการอย่างแท้จริง

2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการสารสนเทศ การแสวงหาสารสนเทศ และการใช้สารสนเทศ

ความต้องการสารสนเทศมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสารสนเทศ ประกอบด้วย การแสวงหาและการใช้สารสนเทศ แสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการสารสนเทศ
การแสวงหาและการใช้สารสนเทศ

ความต้องการสารสนเทศเป็นเรื่องที่สัมพันธ์กับเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับการแสวงหาและ
การใช้สารสนเทศ ดังนี้

1. ประเภทหรือจุดมุ่งหมายของความต้องการสารสนเทศ ถ้าจำแนกตามระดับจากเรื่องแคบ
ไปเรื่องกว้าง ความต้องการสารสนเทศอาจเกิดจากจุดมุ่งหมายที่ต่างกันหลายหลาก

1.1 เพื่อสนองความต้องการส่วนบุคคล เพื่อดำเนินชีวิตประจำวัน เพื่อสู้กับปัญหาวิกฤติ
เพื่อ ความสนใจด้านนันทนาการและวัฒนธรรม โดยประโยชน์แก่บุคคลนั้นเป็นหลัก

1.2 เพื่อการศึกษาไม่ว่าของตนเองหรือของบุคคลอื่น เป็นการแสวงหาความรู้ที่บุคคลนั้น
ยังไม่เคยรู้มาก่อน

1.3 เพื่อการปฏิบัติงานและอาชีพ อันเป็นการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุการว่าจ้าง

1.4 เพื่อการวิจัย สร้างความรู้ใหม่

1.5 เพื่อปกครองสังคม และเพื่อวัตถุประสงค์อื่นในระดับสูงขึ้นไปในระดับระหว่างประเทศ
เช่น เพื่อการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม เพื่อการถ่ายทอดเทคโนโลยี

2. สถานการณ์ที่คนพบว่าตนเองมีความต้องการสารสนเทศ สถานการณ์เหล่านี้อาจเกี่ยวข้องกับ
เรื่องการเงิน สุขภาพ นันทนาการ การเดินทาง การศึกษา กฎหมาย การแก้ปัญหาอาชญากรรม
 ฯลฯ

3. ความต้องการสารสนเทศ ความต้องการสารสนเทศอาจเป็นคำถาม หรือปัญหาที่เกิดขึ้น
เมื่อคนพบว่าตนมีความต้องการที่จะแสวงหาคำตอบเพื่อตอบข้อสงสัย เพื่อแก้ปัญหา เพื่อตัดสินใจ
หรือเพื่อการเรียนรู้

4. ประเภทของสารสนเทศ จะเห็นได้ว่าเมื่อต้องการสารสนเทศและเมื่อเกิดมีคำถามหรือ
ปัญหาขึ้น บุคคลนั้นจะหาว่าสารสนเทศประเภทใดสามารถตอบสนองความต้องการหรือตอบปัญหาได้
เช่น สารสนเทศประเภทที่แสดงหรือสาธิตให้เห็นวิธีการ กระบวนการ (show-how) ประเภทที่อธิบาย
วิธีการเทคนิค (know-how) บรรณานุกรม รายงาน เอกสารที่เลือกสรร เป็นต้น

5. ลักษณะของสารสนเทศ หมายถึง ข้อกำหนดที่บุคคลนั้นคาดหวังไว้เกี่ยวกับสารสนเทศที่ต้องการ อันได้แก่ สารสนเทศนั้นมีรูปแบบ ขอบเขต รายละเอียดที่น่าเสนอ มีภาษาและคุณภาพที่เหมาะสมกับความสามารถของผู้รับในสถานการณ์นั้นๆ

6. แหล่งสารสนเทศ เมื่อบุคคลตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศของตนเองก็สามารถแสวงหาสารสนเทศได้จากแหล่งต่างๆ ที่มีอยู่โดยรอบ โดยอาจหาสารสนเทศจากระบบทางการ เช่น ห้องสมุด ศูนย์สารสนเทศ หรือหน่วยงานอื่นที่งานหลักไม่ใช่งานสารสนเทศแต่พอให้สารสนเทศที่ต้องการได้ เช่น สำนักงานจัดหางาน สำนักงานบ้านและที่ดิน ฯลฯ หน่วยงานเหล่านี้แม้จะทำหน้าที่ขายและให้บริการเฉพาะ แต่ก็สามารถให้รายละเอียดเกี่ยวกับตำแหน่งงาน ราคาบ้านและที่ดิน เขตที่อยู่อาศัย ฯลฯ ได้

นอกจากนี้อาจหาสารสนเทศจากตัวบุคคล เช่น ญาติ เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน เพื่อนร่วมอาชีพ สมาชิกภายในครอบครัว ฯลฯ แทนที่จะหาจากสถาบันข้างต้น ในการหาสารสนเทศจากตัวบุคคลก็จะเกิดการสื่อสารโต้ตอบทั้งการพูดและการเขียน

7. ผลของการใช้สารสนเทศต่อตัวบุคคล หลังจากมีการใช้สารสนเทศก็จะเกิดผลต่อตัวบุคคลผู้ใช้นั้น ไม่ทางตรงก็ทางอ้อม เช่น สามารถตัดสินใจเลือกพาหนะเดินทาง ซื้อสินค้า เสนอโครงการตามที่ประสงค์ได้ ฯลฯ

8. ผลของการใช้สารสนเทศโดยรวม เป็นผลอีกทอดหนึ่ง ผลบั้นปลายนี้อาจเกิดประโยชน์แก่องค์กร ต่อสังคมที่บุคคลนั้นสังกัด

3. พฤติกรรมสารสนเทศ

ในสังคมปัจจุบันที่เรียกว่าสังคมยุคข่าวสาร หรือสังคมสารสนเทศ การเข้าถึงสารสนเทศและระบบสารสนเทศต่างๆ จำเป็นสำหรับแต่ละบุคคล บุคคลต้องการสารสนเทศในสถานการณ์ต่างๆ เช่น เมื่อต้องตัดสินใจปัญหา เมื่อต้องหาคำตอบ หาข้อเท็จจริง เพื่อทำความเข้าใจเรื่องบางเรื่อง ความต้องการสารสนเทศจึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์และตัวบุคคลที่เล็งเห็นความต้องการของตน ความต้องการสารสนเทศจึงเกิดได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ ทุกขณะในชีวิตประจำวันและแสดงออกโดยพฤติกรรมสารสนเทศ

พฤติกรรมสารสนเทศ หมายถึง การกระทำที่บุคคลแสดงออกเมื่อตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศของตน พฤติกรรมสารสนเทศ ประกอบด้วย การเก็บรวบรวมสารสนเทศ การแสวงหาสารสนเทศ การใช้และประเมินสารสนเทศ (ประภาวดี สืบสนธิ์, 2543 : 99-108)

3.1 องค์ประกอบพฤติกรรมสารสนเทศ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

3.1.1 การเก็บรวบรวมสารสนเทศ

การเก็บรวบรวมสารสนเทศ หมายถึง กิจกรรมที่เกิดเมื่อบุคคลตระหนักและยอมรับว่าตนมีความต้องการสารสนเทศระดับหนึ่ง โดยความต้องการนั้นอยู่ในระดับที่ไม่รีบด่วนและเป็นความต้องการที่ไม่แสดงออกอย่างเด่นชัด บุคคลนั้นจึงเก็บรวบรวมสารสนเทศที่ตนสนใจ หรือที่คาดการณ์ว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการใช้งานในอนาคต โดยมีจุดมุ่งหมายอย่างเด่นชัด จุดมุ่งหมายที่มิเช่นนั้นมิใช่เพื่อการแก้ปัญหาหรือตัดสินใจเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง กิจกรรมหรือพฤติกรรมที่เกิด ได้แก่ การรับบริการเรื่องราวใหม่ๆ ทันสมัย ทั้งนี้เพื่อให้สามารถติดตามความคืบหน้าในเรื่องที่สนใจ การค้นและติดตามอ่านวรรณกรรม การจดจำเรื่องที่อ่านบางเรื่องเพื่อเรียกมาใช้งานได้เมื่อต้องการ ตลอดจน

การจัดระบบการจัดเก็บสารสนเทศที่รวบรวมไว้อย่างง่ายๆ เพื่อช่วยความจำหรือการนำมาใช้งานในอนาคต

กิจกรรมการเก็บรวบรวมสารสนเทศ มีลักษณะเป็นลำดับเริ่มต้นตั้งแต่เก็บรวบรวมสารสนเทศที่สนใจโดยไม่มีเป้าหมายที่ชัดเจน จนถึงการเก็บรวบรวมโดยมีเป้าหมายว่าทำไมจึงต้องติดตามเก็บรวบรวมสารสนเทศในเรื่องนั้น สารสนเทศที่เก็บรวบรวมโดยสม่ำเสมอเปรียบเสมือนแผนที่ที่จะช่วยชี้ช่องทางเพื่อช่วยลดความไม่รู้ ความไม่แน่ใจในเรื่องต่างๆ หรืออีกนัยหนึ่งช่วยลดความต้องการสารสนเทศได้ในอนาคต

บุคคลบางกลุ่มมีความกระตือรือร้นในการเก็บรวบรวมสารสนเทศ เช่น ผู้รู้ ผู้เป็นแกนกลางของชุมชน หรือเป็นแกนกลางในสังคมที่มักมีผู้อื่นมาสอบถามหาข้อมูลตลอดเวลา บุคคลเช่นนี้จะเก็บรวบรวมสารสนเทศตลอดเวลา และมักเป็นบุคคลที่เข้าถึงและใช้สื่อต่างๆ อย่างกว้างขวาง

3.1.2 การแสวงหาสารสนเทศ

การแสวงหาสารสนเทศ หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลกระทำเพื่อค้นหาข้อมูล ข่าวสาร ที่จะตอบสนองความต้องการที่ตนตระหนักและเล็งเห็น ความต้องการที่เล็งเห็นนี้จะแสดงออกและนำไปสู่พฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศ การแสวงหาสารสนเทศจึงเป็นกระบวนการ เริ่มต้นเมื่อบุคคลเล็งเห็นว่าสภาพความรู้ที่ตนมีอยู่ต่ำกว่าที่ตนต้องการ ไม่ว่าจะเพื่อการตอบคำถามที่ตนสงสัย ออยากรู้ เพื่อการแก้ปัญหาหรือการตัดสินใจ กระบวนการนี้จะจบลงเมื่อการเล็งเห็นความต้องการนั้นไม่ปรากฏอีกต่อไป

การแสวงหาสารสนเทศจึงเป็นกระบวนการค้นหาหนทางที่จะให้ได้สารสนเทศที่ต้องการประกอบด้วย

1) การตระหนักถึงหรือการเล็งเห็นความต้องการสารสนเทศ พฤติกรรมการ

แสวงหาสารสนเทศเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องและสืบเนื่องจากความต้องการสารสนเทศ ลองนึกถึงสถานการณ์ที่คนตระหนักถึงความไม่รู้ ไม่แน่ใจเกี่ยวกับปัญหา คำถามหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และพยายามที่จะลดความไม่รู้ ความไม่แน่ใจนั้น สาเหตุของความไม่รู้อาจเกิดจากเหตุการณ์เฉพาะ หรือเกิดจากกระบวนการต่อเนื่องเกี่ยวกับงาน เกี่ยวกับชีวิตประจำวันหรือทั้งสองอย่าง โดยธรรมชาติแล้วเรื่องหลายๆ เรื่องที่คนต้องการคำตอบหรือสารสนเทศนั้นมักอยู่ในสมองของตนเอง ความต้องการเพียงส่วนน้อยที่จะแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมภายนอกที่เรียกว่า การแสวงหาสารสนเทศ

ดังนั้น การเล็งเห็นหรือตระหนักถึงความไม่รู้ ความไม่แน่ใจของตนเองเกี่ยวกับการปฏิบัติงานหรือการดำเนินชีวิตประจำวันจึงเป็นแรงกระตุ้นทำให้เกิดความต้องการสารสนเทศ

2) การพิจารณาแหล่งสารสนเทศ หลังจากตระหนักถึงความต้องการ ความรีบด่วน

และความจำเป็นเพื่อให้ได้สารสนเทศ เพื่อการตอบคำถาม แก้ปัญหา หรือตัดสินใจ บุคคลจะพิจารณาแหล่งสารสนเทศต่างๆ ที่มีอยู่ พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศที่เกิด ขึ้นอยู่กับบุคคลนั้นว่าตระหนักถึงแหล่งสารสนเทศที่มีอยู่เพียงใด แหล่งสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาสารสนเทศจำแนกได้เป็น 4 ระดับ

1. แหล่งสารสนเทศที่ปรากฏ หมายถึง แหล่งสารสนเทศทั้งหลายที่มีอยู่ในสังคม แหล่งสารสนเทศทางการ แหล่งสารสนเทศที่ไม่เป็นทางการ แหล่งสารสนเทศภายในตัวบุคคล และแหล่งสารสนเทศนอกตัวบุคคลที่เป็นผู้แสวงหาสารสนเทศ

2. แหล่งสารสนเทศที่รู้ หมายถึง แหล่งที่สารสนเทศที่บุคคลนั้นรู้จักและตระหนักถึง แหล่งประเภทนี้เป็นส่วนหนึ่งของแหล่งประเภทที่ 1

3. แหล่งสารสนเทศที่สามารถจะใช้ได้ หมายถึง แหล่งที่บุคคลสะดวกและมีโอกาสที่จะเข้าใช้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ เช่น ระยะทาง เวลา แรงงาน เงินที่บุคคลนั้นจะพิจารณาถึงเมื่อเลือกใช้ แหล่งประเภทยี่เป็นส่วนหนึ่งของแหล่งประเภทที่ 2

4. แหล่งสารสนเทศที่ใช้ หมายถึง แหล่งสารสนเทศที่บุคคลตัดสินใจเลือกใช้เพื่อหาสารสนเทศที่ต้องการ โดยอาจเป็นแหล่งที่เคยใช้อยู่เป็นประจำหรือแหล่งที่ใช้ไม่ประจำ แหล่งประเภทยี่เป็นส่วนหนึ่งของแหล่งประเภทที่ 3

ดังนั้นแหล่งสารสนเทศที่ปรากฏจะมีมากมายหลายประเภท แต่ผู้ใช้จะเลือกหาสารสนเทศจากแหล่งบางแหล่ง ทั้งๆ ที่แหล่งนั้นอาจจะมีใช้แหล่งที่ให้สารสนเทศที่ดีที่สุด

3) การเลือกหนทางแสวงหาสารสนเทศ เป็นการตัดสินใจเลือกใช้แหล่งสารสนเทศที่ปรากฏอยู่ ผู้แสวงหาสารสนเทศจะต้องตัดสินใจว่าจะแสวงหาสารสนเทศจากแหล่งใด โดยเลือกใช้แหล่งสารสนเทศที่เห็นว่าดีที่สุดในสายตา ทั้งๆ ที่แหล่งนั้นอาจจะมีใช้แหล่งที่ดีที่สุดที่จะให้สารสนเทศที่ต้องการ โดยปกติ ความชอบของผู้แสวงหาสารสนเทศต่อแหล่งต่างๆ มีผลล้นกันไป บุคคลมักเลือกใช้แหล่งที่ตนเสียแรงงานน้อยที่สุด ดังนั้นถ้าให้เลือกจากแหล่งต่างๆ ที่มีอยู่ผู้แสวงหาสารสนเทศมักอยากได้สารสนเทศจากแหล่งที่มีความรู้ รู้เรื่องและเข้าใจสถานการณ์ความต้องการสารสนเทศของตนดีที่สุด อันได้แก่ บุคคลที่ตนรู้จัก ซึ่งอาจเป็นเพื่อน เพื่อนร่วมงาน เพื่อนบ้าน สมาชิกในครอบครัว ฯลฯ ถ้าไม่ใช่แหล่งบุคคลดังกล่าว ระดับต่อไปคือ แสวงหาสารสนเทศจากผู้ทำงานในสถาบันที่เกี่ยวข้องที่เห็นชัดว่าเป็นผู้ที่มีความรู้เรื่องที่ต้องการนั้นและอาจรู้สถานการณ์ความต้องการสารสนเทศที่ผู้แสวงหาสารสนเทศประสบอยู่ ระดับสุดท้าย ผู้แสวงหาสารสนเทศจะหันไปหาคำตอบหรือเรื่องราวที่ต้องการจากแหล่งที่ไม่ใช่บุคคล เช่น การใช้บริการสถาบันบริการสารสนเทศประเภทห้องสมุด หรือการค้นหาเอกสารเพื่อหาคำตอบ

ในการพิจารณาตัดสินใจเลือกหนทางแสวงหาสารสนเทศ มีองค์ประกอบหลายประการที่นำไปสู่การตัดสินใจเลือกใช้แหล่งสารสนเทศ ดังนี้

1. ลักษณะของแหล่งสารสนเทศและลักษณะของสารสนเทศที่จะได้จากแหล่งนั้น
2. สถานการณ์ความต้องการสารสนเทศ
3. ลักษณะของผู้แสวงหาสารสนเทศ
4. ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ

ลักษณะของแหล่งสารสนเทศและลักษณะของสารสนเทศที่จะได้จากแหล่งนั้น ที่ใช้ประกอบการพิจารณา ได้แก่

- ความสะดวกในการเข้าถึง เลือกใช้แหล่งนั้นเพราะคำนึงถึงความสะดวกในการเข้าถึงแหล่ง โดยเสียแรงงาน เวลานั้นน้อยที่สุด แม้ว่าแหล่งนั้นจะไม่ใช่แหล่งที่ดีที่สุดที่จะให้สารสนเทศที่ต้องการก็ตาม ในกรณีนี้ผู้แสวงหาคำนึงถึงความสะดวก แรงงาน และเวลาที่เสียไปมากกว่าคุณภาพของสารสนเทศที่ได้รับจากแหล่งนั้น

- ค่าใช้จ่าย (เงิน) ค่าใช้จ่ายเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ เมื่อพิจารณาพฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศของแต่ละบุคคล ผู้ใช้บางคนเมื่อมีความต้องการสารสนเทศ จะแสวงหาสารสนเทศโดยเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด อย่างไรก็ตามการคำนึงถึงค่าใช้จ่ายที่เสียไปนั้นขึ้นอยู่กับคุณภาพของสารสนเทศและผลประโยชน์ที่จะได้รับกลับมา เมื่อนำสารสนเทศไปใช้งาน

- คุณภาพของสารสนเทศ ข้อมูล คำตอบ หรือสารสนเทศที่จะได้จากแหล่งนั้นมีความทันสมัย ทันเหตุการณ์ ความถูกต้อง น่าเชื่อถือ ความสมบูรณ์ ครอบคลุมเรื่องราวคำตอบที่ต้องการ ความเกี่ยวข้อง เฉพาะเจาะจง รู้เรื่อง เข้าใจง่าย ความใหม่ เป็นสารสนเทศที่ไม่เคยรู้มาก่อน ไม่ซ้ำกับสารสนเทศที่เคยได้รับก่อนหน้านี้

สถานการณ์ความต้องการสารสนเทศ สถานการณ์ที่กระตุ้นให้เกิดความต้องการสารสนเทศ เป็นไปได้ว่าบางสถานการณ์ เช่น สถานการณ์ที่เสี่ยงต่อความเสียหาย ต้องการข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ ที่ถูกต้อง ผู้แสวงหาจะคำนึงถึงความรีบด่วนที่จะได้สารสนเทศ และความถูกต้องหรือคุณภาพของสารสนเทศเป็นสำคัญ โดยอาจยอมเสียค่าใช้จ่าย เงิน เวลา และแรงงาน เพื่อให้ได้สารสนเทศที่ถูกต้อง และรวดเร็วที่สุด

ลักษณะของผู้แสวงหาสารสนเทศ องค์ประกอบส่วนตัวของผู้ใช้หรือผู้แสวงหาสารสนเทศยังมีผลต่อพฤติกรรมสารสนเทศที่แสดงออก พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศกล่าวได้ว่าเป็น กระบวนการซับซ้อน เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศจึงเกี่ยวข้องกับ หลายๆ เรื่องทั้งความรู้สึกและสภาพสติปัญญาประสมประสานสร้างพฤติกรรมของบุคคลนั้น ดังนั้น องค์ประกอบส่วนตัวของผู้ใช้หรือผู้แสวงหาสารสนเทศจึงมีอิทธิพลกระทบถึงพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศเป็นอย่างยิ่ง องค์ประกอบเหล่านี้ ได้แก่

- ประสบการณ์ เช่น ถ้าครั้งก่อนใช้แหล่งนั้นและประสบความสำเร็จ ได้สารสนเทศที่ต้องการ ก็จะใช้อีกในอนาคต แต่ถ้าไม่สำเร็จแนวโน้มในการกลับไปใช้อีกจะลดลง

- การศึกษา ทำให้บุคคลมีความคุ้นเคยกับแหล่งสารสนเทศในสถานศึกษา และมีความชำนาญในการใช้แหล่งสารสนเทศสถาบันต่างๆ

- บุคลิก เช่น ผู้ที่ช่างคุย ช่างพูดจะแสวงหาสารสนเทศโดยติดต่อสอบถามบุคคลอื่นเป็นหลัก ความชอบอ่านชอบรู้ การให้ความสำคัญต่อสารสนเทศมีผลต่อพฤติกรรมสารสนเทศอย่างยิ่ง

ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ลักษณะงานที่ปฏิบัติและรับผิดชอบ ปัญหาที่ประสบในการปฏิบัติงาน และสถานะของบุคคลนั้นในองค์การ มีผลต่อพฤติกรรมสารสนเทศเช่นกัน เช่น ผู้บริหารระดับสูงมีพฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศต่างจากบุคลากรระดับรองลงมา โดยนิยมใช้แหล่งสารสนเทศภายในตนเองหรือใช้การติดต่อสื่อสารกับแหล่งสารสนเทศที่ตนรู้จักสนิทสนม มากกว่าการไปค้นหาสารสนเทศจากแหล่งสถาบันที่จัดตั้งอย่างเป็นทางการ

3.1.3 การใช้สารสนเทศ

หลังจากที่เก็บรวบรวมสารสนเทศ หรือแสวงหาสารสนเทศจากแหล่งที่ผู้ใช้พึงพอใจมากที่สุด สารสนเทศคำตอบหรือเรื่องราวที่ได้นั้นจะนำไปใช้ตอบคำถามเพื่อลดความสงสัย ความอยากรู้ ใช้แก้ปัญหา หรือใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจดำเนินงานต่อไป การใช้สารสนเทศจึงเป็นผลสืบเนื่องจากการที่บุคคลมีความต้องการ เก็บรวบรวมและแสวงหาสารสนเทศ การนำสารสนเทศไปใช้ประโยชน์นี้มีหลายระดับ การใช้อาจเกิดขึ้นที่ทันใดหลังจากได้สารสนเทศนั้น การใช้สารสนเทศสามารถจำแนกเป็น

1. การใช้เพื่อสนองความต้องการส่วนบุคคล เช่น
 - แก้ปัญหาประจำวัน ในเรื่องเกี่ยวข้องกับการเดินทาง อาหาร ความปลอดภัย ฯลฯ
 - เพื่ออยู่รอดในภาวะวิกฤติเช่น เวลาป่วย หย่าร้าง ตกงาน ติดยาเสพติด ฯลฯ
 - เพื่อรู้ข่าว เหตุการณ์ปัจจุบัน

- เพื่อความบันเทิง นันทนาการ

2. การใช้เพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ การศึกษาค้นคว้าเป็นกิจกรรมที่เกิดต่อเนื่องตลอดชีวิตของบุคคลนั้น โดยปกติบุคคลมีเรื่องที่ตนสงสัย และอยากรู้ตลอดเวลา ความสงสัย ความอยากรู้ จึงเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดความต้องการและการแสวงหาสารสนเทศ สารสนเทศที่ได้รับจึงช่วยเพิ่มพูนสติปัญญา ความรอบรู้ของบุคคลนั้น ให้ลึกซึ้งและกว้างไกล

3. การใช้เพื่อการประกอบอาชีพ การปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะบุคคลนั้นจะประกอบอาชีพอิสระหรือทำงานในหน่วยงานองค์การใด ย่อมมีความต้องการและแสวงหาสารสนเทศเพื่อช่วยเสริมการปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมาย ลักษณะอาชีพเป็นตัวกำหนดการใช้สารสนเทศเพื่อช่วยการปฏิบัติงาน เช่น อาจารย์ นักวิจัยจะค้นคว้าแสวงหาและใช้สารสนเทศประกอบการปฏิบัติงานตลอดเวลา

4. การใช้เพื่อการถ่ายทอดสารสนเทศไปยังบุคคลอื่น หมายถึง การกระจาย การถ่ายทอดสารสนเทศที่เก็บรวบรวมและแสวงหาออกไปวงกว้าง เช่น นักเขียนจะเก็บรวบรวมแสวงหาเรื่องราวต่างๆ แล้วนำมาเรียบเรียงสื่อสารต่อไปยังผู้อื่น หรือบุคคลที่เป็นแกนกลางของชุมชน เช่น ครู ผู้ใหญ่บ้าน พัฒนาการ จะติดตามเรื่องราวต่างๆ เพื่อบอกเล่าต่อไปเมื่อมีผู้สงสัยซักถาม บุคคลเหล่านี้จึงเป็นแกนกลางในการถ่ายทอดสารสนเทศ

การประเมินสารสนเทศ

เป็นกิจกรรมขั้นสุดท้ายเกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศ สารสนเทศที่รวบรวมและแสวงหาจากแหล่งต่างๆ เมื่อนำมาใช้งาน ผู้ใช้จะประเมินดูว่าสารสนเทศนั้นจะช่วยลดสถานการณ์ความต้องการสารสนเทศของตนลงหรือไม่ การประเมินจึงเป็นการประเมินสารสนเทศที่ได้รับ ในขณะเดียวกันก็ประเมินแหล่งสารสนเทศที่ใช้ด้วย ผลการประเมินอาจปรากฏในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ดังนี้

1. ได้สารสนเทศที่ลดความไม่รู้ ความไม่แน่ใจ หรือได้สารสนเทศที่สามารถนำไปใช้งานได้ตามความต้องการ ถ้าเป็นเช่นนี้ วงจรของการแสวงหาสารสนเทศจะจบลง

2. ไม่ได้รับสารสนเทศที่ต้องการจากแหล่งนั้น ในกรณีนี้การกระทำที่จะเกิดตามมา คือ

2.1 ผู้แสวงหาอาจต้องปรับปรุงปัญหา คำถาม หรือเรื่องที่ไม่แน่ใจ ต้องการรู้เสียใหม่ เพื่อให้เข้าใจสถานการณ์ความต้องการสารสนเทศของตน และเลือกช่องทางแสวงหาสารสนเทศโดยใช้แหล่งที่เหมาะสมต่อไป

2.2 ถ้าความต้องการยังคงอยู่ ผู้แสวงหาสารสนเทศจะหาและเข้าถึงแหล่งสารสนเทศแหล่งใหม่

ในการประเมินแหล่งสารสนเทศที่ใช้ ผู้แสวงหาสารสนเทศจะพิจารณาถึง

1. ประโยชน์ของแหล่งสารสนเทศในการให้สารสนเทศหรือคำตอบที่ต้องการ แหล่งที่ผู้แสวงหาสารสนเทศเห็นว่ามีประโยชน์มากมีแนวโน้มว่าจะเป็นแหล่งที่กลับไปใช้ได้อีก

2. ความพึงพอใจต่อแหล่งสารสนเทศ เช่น เป็นแหล่งที่เข้าใช้ได้สะดวก เสียค่าใช้จ่ายน้อย หรือถ้าเป็นแหล่งสารสนเทศตัวบุคคล บุคคลนั้นให้สารสนเทศที่ถูกต้อง ครบถ้วนตามที่รู้อย่างเต็มใจ เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศจึงเป็นการกระทำอันสืบเนื่องจากบุคคลตระหนักถึงสถานการณ์ที่กระตุ้นให้ตนเกิดความต้องการสารสนเทศ ถ้าสถานการณ์นั้นเป็นเรื่องไม่

สำคัญ ไม่รีบด่วน บุคคลจะเก็บรวบรวมสารสนเทศตามแต่โอกาสเพื่อไว้ใช้งานในอนาคต แต่ถ้าสถานการณ์ความต้องการสารสนเทศนั้นเป็นเรื่องรีบด่วน บุคคลนั้นจะแสวงหาสารสนเทศที่จะลดสถานการณ์ความต้องการของตนแม้ว่าช่องทางหรือแหล่งที่เลือกนั้นจะไม่ใช่แหล่งที่จะให้สารสนเทศที่ดีที่สุดก็ตาม กระบวนการแสวงหาจะจบลงเมื่อได้สารสนเทศที่ต้องการและนำไปใช้งานได้ตามจุดมุ่งหมาย

3.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการค้นหาและการใช้สารสนเทศ

ผู้ใช้สารสนเทศของแต่ละบุคคลแต่ละกลุ่มมีพฤติกรรมการค้นหาและการใช้สารสนเทศที่แตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการค้นหา และการใช้สารสนเทศ ซึ่งอาจสรุปได้ดังนี้ (จิรวรรณ ภัคติบุตร, 2535 : 176-177)

1. การกิจด้านอาชีพและหน้าที่การงานของผู้ใช้ ความแตกต่างของบุคคลแต่ละกลุ่มอาชีพ และตำแหน่งหน้าที่การงานมีส่วนกำหนดลักษณะการค้นหาและการใช้สารสนเทศเป็นอย่างมาก

1.1 หน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละคน เช่น ปฏิบัติงานในงานวิจัย การวางแผน การผลิต การบริหาร ผู้ใช้มักจะต้องการและใช้สารสนเทศที่แตกต่างกันออกไป ตามวัตถุประสงค์ภาระหน้าที่การงานนั้น เช่น ผู้บริหารระดับผู้จัดการ ต้องการสารสนเทศประกอบการตัดสินใจ แต่จะไม่ค้นหาเอง อาจสั่งให้พนักงานทางด้านการศึกษาตลาดไปค้นหา และรวบรวมสารสนเทศเกี่ยวกับตลาดของผลิตภัณฑ์ของหน่วยงานของตนและของหน่วยงานของคู่แข่งให้แทน

1.2 สาขาวิชาที่ผู้ใช้ใช้ประกอบอาชีพและปฏิบัติงาน เช่น แพทย์ วิศวกร นักวิทยาศาสตร์ เป็นต้น บุคคลเหล่านั้นย่อมต้องการสารสนเทศในสาขาของตน แพทย์ต้องการใช้สารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับความก้าวหน้าในการรักษาพยาบาลต่างๆ ตลอดจนยาที่คิดค้นออกมาใหม่ๆ อาจติดตามจากวารสารการแพทย์ ซึ่งลงบทความเกี่ยวกับการคิดค้นและวิธีรักษาโรค

1.3 ลักษณะและสภาพแวดล้อมของหน่วยงานต้นสังกัด มีผลต่อพฤติกรรมการค้นหาและการใช้สารสนเทศของพนักงานแต่ละคน

2. คุณสมบัติส่วนตัวของผู้ใช้ เป็นส่วนที่สำคัญในการกำหนดพฤติกรรมการค้นหาและการใช้สารสนเทศ เพราะเป็นพื้นฐานและความสนใจส่วนตัวของผู้ใช้แต่ละคน ประกอบด้วย

2.1 สาขาวิชาที่ผู้ใช้ได้ศึกษามา หรือผู้ใช้มีพื้นฐานและความสนใจในสาขาวิชานั้น หรือที่พัฒนาในภายหลัง สาขาวิชาเป็นสิ่งที่กำหนดความสนใจเบื้องต้นในการใช้และไม่ใช้สารสนเทศ เช่น นักศึกษาในสาขาวิชาคณิตศาสตร์ ต้องการใช้และค้นหาสารสนเทศน้อยกว่านักศึกษาในสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์หรือรัฐประศาสนศาสตร์ ในขณะที่เดียวกัน ผู้ใช้จะมีจะสนใจค้นหาสารสนเทศที่ตรงหรือเกี่ยวข้องกับสาขาของตน ทั้งโดยการเรียนรู้การศึกษามาในวิชานั้นหรือในความสนใจก็ตาม

2.2 ระดับการศึกษาของผู้ใช้ หมายถึง ความรู้ระดับต่างๆ เช่น ระดับวิชาชีพ ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก เป็นต้น ระดับการศึกษามีผลต่อพฤติกรรมการค้นหาและการใช้สารสนเทศ ระดับการศึกษาที่สูงขึ้น อาจต้องการสารสนเทศในระดับที่ลึกซึ้งเจาะลึกเฉพาะสาขาวิชายิ่งขึ้น และอาจต้องการสารสนเทศเพื่อเพิ่มเติมจากแหล่งสารสนเทศในภาษาต่างประเทศด้วย

2.3 สภาพแวดล้อมส่วนตัว เช่น สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน ความสนใจส่วนตัวที่อาจมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตและการทำงานของใช้สารสนเทศแต่ละบุคคล

3. การเข้าถึงและการใช้สารสนเทศ คือ ความสะดวกในการรับสารสนเทศของผู้ใช้ ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ คือ

3.1 มีแหล่งสารสนเทศและคู่มือช่วยการค้นคว้า รวมทั้งฐานข้อมูลต่างๆ อยู่ในหน่วยงานของตน หรือสถานที่ใกล้เคียงที่สามารถอำนวยความสะดวกในการค้นหาสารสนเทศได้อย่างรวดเร็ว

3.2 ผู้ใช้สามารถค้นหาสารสนเทศที่ต้องการนั้นโดยง่าย สะดวก และรวดเร็ว เนื่องจากมีคู่มือช่วยการค้นคว้าเฉพาะสาขาวิชาที่ต้องการ และมีบริการค้นหาสารสนเทศประเภทต่างๆ นอกจากนี้การค้นหาสารสนเทศจากฐานข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ช่วยให้ผู้ใช้ได้รับความสะดวกยิ่งขึ้น

3.3 วิธีการแสวงหาสารสนเทศ

ผู้ใช้สารสนเทศมีพฤติกรรมการค้นหาสารสนเทศหรือวิธีการแสวงหาสารสนเทศแตกต่างกัน สรุปได้ดังนี้ (จิรวรรณ ภัคติบุตร, 2535 : 177-178)

1. พฤติกรรมการค้นหาสารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศที่ผู้ใช้มีอยู่ เป็นวิธีการอย่างไม่เป็นทางการ ทั้งนี้โดยทั่วไปแล้วผู้ใช้สารสนเทศอาจมีแหล่งสารสนเทศของตนเอง เช่น นักวิชาการในสถาบันการศึกษาหรือสถาบันวิจัยอาจมีทรัพยากรสารสนเทศในสาขาของตนเองบางส่วน เช่น หนังสือวารสาร เอกสาร รายงานการวิจัยในสาขาสังคมศาสตร์ เป็นต้น ซึ่งจะช่วยค้นหาสารสนเทศเบื้องต้นตามที่ต้องการ

2. พฤติกรรมการค้นหาสารสนเทศจากการพูดคุย สนทนาอย่างไม่เป็นทางการ กับผู้ใกล้ชิด เช่น เพื่อน ญาติ หรือผู้รู้เรื่องราวนั้น อาจกระทำได้โดยการพูดคุย โทรศัพท์ หรือเขียนจดหมายติดต่อสื่อสารถึงกัน รวมถึงการเข้าร่วมประชุมและสัมมนาต่างๆ พฤติกรรมการค้นหาสารสนเทศอย่างไม่เป็นทางการนี้ปฏิบัติกันอย่างแพร่หลายในทุกกลุ่มอาชีพและประชาชนทั่วไป

3. พฤติกรรมการค้นหาสารสนเทศที่พบมากในหมู่นักวิชาการ และนิสิตนักศึกษา วิธีการที่เป็นทางการ คือ ไปใช้บริการของห้องสมุดและสถาบันบริการสารสนเทศต่างๆ ส่วนใหญ่แล้วเมื่อได้สนทนาพูดคุยกับเพื่อน และไม่พบสารสนเทศที่ต้องการจากทรัพยากรสารสนเทศของตน ผู้ใช้จะใช้บริการของห้องสมุดหรือศูนย์สารสนเทศแห่งอื่น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสะดวกในการใช้และสาขาวิชาที่ห้องสมุดนั้นมีให้บริการ เมื่อไม่พบจึงขอความช่วยเหลือและแนะนำวิธีการใช้จากบรรณารักษ์และผู้ให้บริการสารสนเทศ

4. พฤติกรรมการค้นหาสารสนเทศนั้น อาจเปลี่ยนลำดับก่อนหลังได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสะดวกและความง่ายในการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศ

5. พฤติกรรมการค้นหาสารสนเทศอาจมองในลักษณะของสารสนเทศที่ใช้ค้นหา เช่น แหล่งสารสนเทศภายในและแหล่งสารสนเทศภายนอก แหล่งสารสนเทศภายในประกอบด้วยความจำ คือ ค้นหาจากห้องสมุดส่วนตัว หรือจากเอกสารที่ตนเองรวบรวมไว้ หรือจากการพูดคุยกับเพื่อนร่วมงาน ส่วนแหล่งสารสนเทศภายนอก ประกอบด้วย การติดต่อโดยตรงอย่างเป็นทางการกับบุคคลอื่นที่จะให้สารสนเทศที่ต้องการได้ ตลอดจนไปแหล่งที่มีเอกสารเพื่อการค้นคว้าโดยเฉพาะ เช่น ห้องสมุด

4. สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

4.1 ประวัติความเป็นมาของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

เมื่อครั้งโบราณงานศิลปวัฒนธรรมทั้งด้านนาฏดุริยางค์ และช่างศิลป์ได้รับการอุปถัมภ์อยู่ ภายใต้พระบารมีพระมหากษัตริย์พระบรมวงศานุวงศ์ หรือได้รับการอนุเคราะห์จากขุนนางผู้ใหญ่ คหบดีรวมทั้งนักบวชต่อมาเมื่อมีการสถาปนากรมศิลปากรขึ้นเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหลักในการ อนุรักษ์ ฟื้นฟู สืบทอด สร้างสรรค์ และพัฒนาศิลปวัฒนธรรม จึงได้จัดตั้งสถานศึกษานาฏดุริยางค์ ซึ่งต่อมาเปลี่ยนเป็น โรงเรียนศิลปากรแผนกนาฏดุริยางค์ โรงเรียนสังคีตศิลป์ โรงเรียนนาฏศิลป์ และ วิทยาลัยนาฏศิลป์ ตามลำดับ ส่วนการจัดการศึกษาด้านช่างศิลป์ได้จัดตั้งสถานศึกษาในชื่อโรงเรียน ประณีตศิลป์ และเป็นวิทยาลัยช่างศิลป์ ต่อมาตามลำดับ

ในปี พ.ศ. 2541 มีการจัดตั้งสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกรม-ศิลปากร ตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และ ยกกระดับการศึกษาวิชาเฉพาะด้านศิลปวัฒนธรรมให้สูงขึ้นถึงระดับปริญญา และในปี พ.ศ. 2550 ได้ ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็น พระราชบัญญัติสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พ.ศ. 2550 ทำให้สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์เป็นนิติบุคคล แยกออกจากกรมศิลปากร ตามบทเฉพาะกาล มาตรา 59 ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สินงบประมาณ หนี้ สิทธิข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์ วิทยาลัยช่างศิลป์ ส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคทั้ง 15 วิทยาลัย สังกัดกรมศิลปากร มาเป็นของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ตามพระราชบัญญัตินี้

4.2 สัญลักษณ์

ภาพที่ 2 สัญลักษณ์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ที่มา : สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์. สัญลักษณ์. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2556.

จาก <http://www.bpi.ac.th/bpi/bpidata.php?view=sign&ln=th>

“สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์” เป็นนามพระราชทานที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานแก่สถาบัน ซึ่งหมายถึง สถาบันผลิตบัณฑิตทางศิลปะแห่ง ความเจริญ เป็นการยกระดับศึกษาด้านดุริยางคศิลป์ และช่างศิลป์เพื่อนำศิลปะมาพัฒนาตนเอง สังคม และประเทศไทย เครื่องหมายของสถาบันฯ เป็นรูปพระพิฆเนศวร์ประทับนั่งในลักษณะเฉียง เล็กน้อยในกรอบวงกลม ด้านบนมีลวดลายไทยยกสูง ด้านล่างกรอบเป็นแถบริบบิ้น ภายในมีชื่อ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

สี ประจำสถาบัน สีเขียว

สี ประจำคณะศิลปวิจิตร สีชมพู

สี ประจำคณะศิลปนาฏดุริยางค์ สีแสด

สี่ ประจำคณะศิลปศึกษา สีฟ้า

ความหมายของตราประจำสถาบัน พระคเณศเป็นเทพเจ้าของอินเดีย นับถือกันว่าเป็นเทพเจ้าแห่งศิลปะวิทยาการทั้งปวง ซึ่งหมายรวมถึงความเป็นเจ้าแห่งสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ ความกล้าหาญ ตลอดจนเป็นผู้พิทักษ์ไว้ซึ่งความยุติธรรม นอกจากนี้ชาวฮินดูยังคงให้ความสำคัญกับพระคเณศในฐานะเป็นเทพประจำความขัดข้องและเป็นผู้อำนวยความสะดวกสำเร็จให้แก่กิจการต่างๆ อีกด้วย ดังนั้นพระคเณศจึงได้นำเฉพาะว่า “วิฆเนศวร” หมายถึงผู้เป็นใหญ่ในความขัดข้องหรืออุปสรรค และ “สิทธิดา” หมายถึงผู้อำนวยความสะดวก ด้วยเหตุที่พระคเณศมีคุณสมบัติและความสำคัญดังกล่าว ชาวฮินดูจึงศรัทธาเชื่อกันว่าเมื่อจะประกอบพิธีกรรมในลัทธิศาสนา หรือศึกษาเล่าเรียนศิลปวิทยาการต้องกล่าวคำไหว้บูชาต่อพระคเณศก่อน เพื่อให้ปลอดภัยรอดพ้นจากความขัดข้องหรืออุปสรรคทั้งปวง ตลอดจนอำนวยความสะดวกให้เกิดความสำเร็จลุล่วงด้วยดีในกิจการต่างๆ

ลักษณะของพระคเณศ มีรูปร่างเป็นมนุษย์ มีเศียรเป็นช้าง มีงาเดียว (บางรูปงาหักข้างขวาหรือซ้ายก็มี) เตี้ย พุงพลุ้ย หูยาน สีกายแดง (บางตำราว่าผิวเหลือง นุ่งห่มแดง) ตามปกติมี 4 กร (บางตำรามี 6 หรือ 8) ถืองาช้าง บ่วงบาศ งาหัก และขนมโมทก (ขนมต้ม) บางตำรากล่าวว่าถืออาวุธและวัตถุแตกต่างกัน เช่น ถือขาม ขนมโมทก หม้อน้ำ ดอกบัว ผลส้ม สังข์ จักร หลาว ธนู คทา ขวาน ลูกประคำ งู ผลทับทิม หัวผักกาด เหล็กจาร และสมุดหนังสือ เป็นต้น

4.3 วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์

4.3.1 วิสัยทัศน์ (Vision)

“สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นศูนย์กลางองค์ความรู้ด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์ และทัศนศิลป์ ที่มีมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับระดับชาติและนานาชาติ”

4.3.2 พันธกิจ (Mission)

1. จัดการศึกษาด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์ และช่างศิลป์ ระดับพื้นฐาน วิชาชีพ ถึงวิชาชีพชั้นสูง ที่มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับระดับชาติและนานาชาติ
2. สร้างงานวิจัย งานสร้างสรรค์ นวัตกรรม ที่เป็นองค์ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม อย่างมีคุณค่าแก่สังคม
3. เป็นศูนย์กลางบริการวิชาการด้านศิลปวัฒนธรรม
4. อนุรักษ์ พัฒนา สืบสาน และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม
5. บริหารจัดการเชิงธรรมาภิบาล

4.3.3 วัตถุประสงค์ (Objective)

ตามความในมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พ.ศ. 2550 สถาบันฯ มีอำนาจหน้าที่ให้การศึกษาและส่งเสริมวิชาการ ตั้งแต่ระดับพื้นฐานวิชาชีพถึงวิชาชีพชั้นสูง ด้านนาฏศิลป์ดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์ และช่างศิลป์ ทั้งไทยและสากล รวมทั้งศิลปวัฒนธรรมระดับท้องถิ่น และระดับชาติทำการสอนทำการแสดง ทำการวิจัย และให้บริการทางวิชาการ ตลอดจนส่งเสริมสืบสาน สร้างสรรค์ทะนุบำรุง และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติ และศิลปวัฒนธรรมที่หลากหลายของชุมชนในท้องถิ่น

4.3.4 เป้าหมายสู่ความสำเร็จ (Goal)

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นศูนย์กลางองค์ความรู้ด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์ และทัศนศิลป์ ที่มีมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับระดับชาติและนานาชาติ

4.4 คณะ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จัดการเรียนการสอนโดยแบ่งออกเป็น 3 คณะ ได้แก่ (สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์, 2553 : 18 – 26)

4.4.1 คณะศิลปนาฏดุริยางค์ มีหน้าที่ผลิตศิลปิน นักวิชาการ นักบริหารจัดการ ด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์และคีตศิลป์ เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปบัณฑิต (ต่อเนื่อง) ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2542 โดยรับนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงจากวิทยาลัยนาฏศิลป์ทั่วประเทศเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) เป็นเวลา 2 ปี เปิดการเรียนการสอน 3 สาขาวิชา คือ สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย สาขาวิชาดนตรี และสาขาวิชาคีตศิลป์ไทย

ปัจจุบัน คณะศิลปนาฏดุริยางค์ มีการจัดเรียนการสอนหลักสูตรศิลปบัณฑิต (4 ปี) ประกอบด้วยภาควิชาในสังกัด 2 ภาควิชาคือ ภาควิชานาฏศิลป์ ภาควิชาดุริยางคศิลป์ และมี 4 สาขาวิชา คือ สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย สาขาวิชาดนตรีไทย สาขาวิชาคีตศิลป์ไทย และสาขาวิชาศิลปะ ดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน

4.4.2 คณะศิลปวิจิตร มีหน้าที่ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถทางด้านศิลปไทย จิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ เครื่องเคลือบดินเผา ออกแบบ เริ่มดำเนินการจัดเรียนการสอน ในหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) เป็นเวลา 2 ปี ตั้งแต่วันที่ 4 มิถุนายน 2542 แก่ผู้สำเร็จการศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงจากวิทยาลัยช่างศิลป์ และต่อ มาในปี 2547 ได้เปิดหลักสูตรศิลป- บัณฑิต 4 ปี โดยเปิดรับนักศึกษาทั่วไปจากที่ต่างๆ ด้วยวิธีสอบตรง

ปัจจุบันคณะศิลปวิจิตร มีการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปบัณฑิต (4 ปี) ประกอบด้วย ภาควิชาในสังกัด 3 ภาควิชา คือ ภาควิชาศิลปไทย ภาควิชาศิลปกรรม ภาควิชาออกแบบ และมี 6 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาศิลปไทย สาขาวิชาจิตรกรรม สาขาวิชาประติมากรรม สาขาวิชาภาพพิมพ์ สาขาวิชาเครื่องเคลือบดินเผา สาขาวิชาออกแบบตกแต่งภายใน

4.4.3 คณะศิลปศึกษา มีหน้าที่ผลิตบัณฑิตสาขาศึกษาศาสตร์บัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์ ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ. 2542 เปิดการศึกษาในระดับปริญญาตรี หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง) เมื่อวันที่ 4 มิถุนายน พ.ศ. 2542 ในปี พ.ศ. 2547 คณะศิลปศึกษาได้พัฒนาหลักสูตรใหม่เป็นหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (5 ปี) เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาและ นโยบายการผลิตครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้เปิดรับการเรียนการสอนเมื่อวันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ. 2547 ประกอบด้วยภาควิชาในสังกัด 4 ภาควิชา คือ ภาควิชานาฏศิลป์ศึกษา ภาควิชาดุริยางคศิลป์ ศึกษา ภาควิชาการศึกษา และภาควิชาศึกษาทั่วไป

5. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

5.1 วรรณกรรมในประเทศ

จิรพรรณณี น้อยเงิน (2547) ศึกษาเรื่อง การแสวงหาสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตของนักศึกษา ระดับปริญญาตรีสาขาวิชาการท่องเที่ยวในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้มี วัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาการแสวงหาสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาสาขาวิชาการ ท่องเที่ยว (2) เพื่อเปรียบเทียบการแสวงหาสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต และปัญหาและอุปสรรคในการ แสวงหาสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาสาขาวิชาการท่องเที่ยว จำแนกตามเพศ ระดับชั้นปี ประเภทของสถาบันการศึกษา และประสบการณ์ในการใช้อินเทอร์เน็ต (3) เพื่อศึกษาความต้องการ

บริการอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาสาขาวิชาการท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาสาขาวิชาการท่องเที่ยว ระดับชั้นปีที่ 1-4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2546 จากสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักศึกษาสาขาวิชาการท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่า 4 ปีขึ้นไป และมีความถี่ในการใช้ 1-3 ครั้งต่อสัปดาห์

2. การแสวงหาสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาสาขาวิชาการท่องเที่ยวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยนักศึกษาส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อความบันเทิง สถานที่ใช้คือที่บ้าน ใช้ภาษาไทย บริการเว็ลด์ไวด์เว็บ รูปแบบของสารสนเทศคือ รูปภาพ แหล่งสารสนเทศกลุ่มธุรกิจการค้า เว็บไซต์ด้านการท่องเที่ยวคือ <http://www.tat.or.th/> ลักษณะเนื้อหาด้านการท่องเที่ยวคือแหล่งท่องเที่ยว ลักษณะเนื้อหาด้านอื่นๆ คือความรู้ทั่วไป ข่าวสารที่ทันสมัย และโปรแกรมค้นหา Sanook

3. นักศึกษาสาขาวิชาการท่องเที่ยวที่มีเพศ ระดับชั้นปี และประเภทสถาบันการศึกษาแตกต่างกัน แสวงหาสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต และมีปัญหาในการใช้อินเทอร์เน็ตโดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนนักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการใช้อินเทอร์เน็ตแตกต่างกัน แสวงหาสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต และมีปัญหาในการใช้อินเทอร์เน็ต โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. นักศึกษาสาขาวิชาการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการบริการอินเทอร์เน็ตในเรื่องของการเพิ่มความเร็วในการสื่อสารกับเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ขยายสถานที่และปรับปรุงห้องบริการอินเทอร์เน็ตให้ดีกว่าเดิม และเพิ่มปริมาณเครื่องคอมพิวเตอร์ให้ใช้งานได้อย่างสะดวก

ภณิดา จิตนุกูล (2549) ศึกษาเรื่อง *การศึกษาความต้องการและการใช้สารนิเทศของนักศึกษาใน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้* โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการและการใช้สารนิเทศของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ และเปรียบเทียบความต้องการสารนิเทศ ความต้องการด้านรูปแบบบริการ และปัญหาการใช้บริการ จำแนกตามประเภทของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ ที่เข้าศึกษาและลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2548 จำนวน 347 คน ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงและระดับปริญญาตรี เข้าใช้ห้องสมุด ยืมหนังสือจากห้องสมุด ค้นหาและอ่านสารนิเทศจากห้องสมุด ค้นหาและอ่านสารนิเทศจากแหล่งอื่น มากที่สุด ในระดับความถี่สัปดาห์ละ 1-3 ครั้ง ความต้องการสารนิเทศด้านต่าง ๆ คือ ด้านสาขาวิชา พบว่ามีความต้องการสารนิเทศที่เกี่ยวข้องกับวิทยาการใหม่ในสาขาที่ศึกษาอยู่ในระดับมาก ด้านรูปแบบของสารนิเทศต้องการอยู่ในระดับมากและปานกลาง คือ ต้องการหนังสืออ่านประกอบการเรียน มากเป็นอันดับแรก รองลงมา คือหนังสือพิมพ์รายวันในประเทศ สุดท้ายต้องการกฤตภาคในระดับปานกลาง ด้านภาษาของสารนิเทศ พบว่า ต้องการภาษาไทยมากที่สุด รองลงมาคือ ต้องการภาษาอังกฤษมาก ด้านแหล่งสารนิเทศ ต้องการอินเทอร์เน็ตมากที่สุด และต้องการจากหน่วยงานราชการต่าง ๆ ปานกลาง สำหรับรูปแบบบริการพบว่ามีความต้องการในระดับมากคือ บริการสืบค้นสารนิเทศด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ รองลงมา คือ บริการยืม-คืน บริการถ่ายเอกสาร และบริการดัชนีวารสาร ส่วนปัญหาการใช้สารนิเทศ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง อันดับแรกคือ สารนิเทศในห้องสมุดมีไม่เพียงพอ รองลงมาคือ สารนิเทศในห้องสมุดเก่าและล้าสมัย สารนิเทศไม่มีในห้องสมุด สารนิเทศที่ต้องการซ้ำไม่ทัน เหตุการณ์ และอันดับสุดท้าย

คือ ไม่ทราบว่ามีสืบค้นเรื่องราวได้จากที่ใด การเปรียบเทียบความต้องการสารสนเทศในด้านต่าง ๆ ของ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงและระดับปริญญาตรี พบว่า ด้านสาขาวิชา ด้านภาษา ด้านแหล่งสารสนเทศ มีความต้องการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และด้านรูปแบบของ สารสนเทศ มีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 สำหรับรูปแบบบริการ และปัญหา การใช้สารสนเทศ พบว่า มีความต้องการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สุคนธ์ทิพย์ คำจันทร์ (2549) ศึกษาเรื่อง *ความต้องการใช้สารสนเทศและพฤติกรรมการ แสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย* การวิจัยครั้งนี้มี วัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความต้องการใช้สารสนเทศและกระบวนการแสวงหาสารสนเทศ ปัญหาและ อุปสรรคเกี่ยวกับความต้องการใช้และพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษา ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย จำนวน 350 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ศึกษาในระดับชั้นปีการศึกษาที่ 2 ศึกษาใน คณะนิเทศศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ และคณะบริหารธุรกิจ มีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร เป็นส่วนใหญ่

2. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการใช้สารสนเทศเพื่อวัตถุประสงค์เพิ่มความเข้าใจใน บทเรียนมาก ประเภทสารสนเทศที่ต้องการใช้ คือเอกสารส่วนตัว สื่อโสตทัศน์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และแหล่งสารสนเทศบุคคล กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการใช้ในระดับมาก

3. กระบวนการแสวงหาสารสนเทศ กลุ่มตัวอย่างเริ่มต้นแสวงหาสารสนเทศจาก อาจารย์ ค้นหาจากเว็บอินเทอร์เน็ตและกลั่นกรองข้อมูลที่ได้รับจากหน้าสารบัญหนังสือ หรือสารบัญ วารสาร ประเมินสารสนเทศจากคำแนะนำของอาจารย์/ผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มตัวอย่างติดตามสารสนเทศ ใหม่ ๆ จากการสำรวจสารสนเทศบนเว็บ เมื่อได้รับสารสนเทศตรงกับความต้องการมีการบันทึกข้อมูล ไว้ เพื่อพิจารณาความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือของข้อมูลจากการอ่านสาระสังเขป (บทคัดย่อ) และ สิ้นสุดการแสวงหาสารสนเทศจากการสอบถามอาจารย์/ผู้เชี่ยวชาญ

4. ปัญหาและอุปสรรคความต้องการใช้ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นปัญหา และอุปสรรคด้านประเภททรัพยากรสารสนเทศอยู่ในระดับมาก

5. กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ ระดับชั้นปีการศึกษา และภูมิลำเนาต่างกัน มีปัญหาและ อุปสรรคไม่แตกต่างกัน ยกเว้นกลุ่มตัวอย่างที่คณะต่างกัน มีปัญหาและอุปสรรคต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่า กลุ่มตัวอย่างคณะบริหารธุรกิจและคณะนิเทศศาสตร์ มีปัญหา และอุปสรรคมากกว่ากลุ่มตัวอย่างคณะศิลปศาสตร์

เอกอนงค์ ดวงจักร์ (2549) ศึกษาเรื่อง *การแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษาระดับ ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร* โดยมีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาการแสวงหาสารสนเทศของ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร ในด้านวัตถุประสงค์ ทรัพยากรสารสนเทศ แหล่งสารสนเทศ เกณฑ์ในการเลือกแหล่งสารสนเทศ วิธีการสืบค้น และปัญหาในการแสวงหาสารสนเทศ (2) เพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสารสนเทศที่ได้รับจากการแสวงหา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จำนวน 381 คน ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนาม จันทร์ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารสนเทศประกอบการเรียน จากหอสมุดพระราชวัง สนามจันทร์ เลือกแหล่งสารสนเทศโดยใช้เกณฑ์แหล่งที่ใกล้ตัวและเข้าถึงได้ง่าย และใช้วิธีการสืบค้น จากอินเทอร์เน็ต นักศึกษาส่วนใหญ่แสวงหาสารสนเทศจากทรัพยากรสารสนเทศ 5 ประเภท คือ

หนังสือ/ตำรา เว็บไซต์ หนังสือพิมพ์ ฐานข้อมูลออนไลน์ และวารสาร และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสารสนเทศ 4 ประเภท ในระดับมาก คือ หนังสือ/ตำรา เว็บไซต์ หนังสือพิมพ์ และฐานข้อมูลออนไลน์ โดยใช้ประโยชน์จากวารสารในระดับปานกลาง นักศึกษาส่วนใหญ่แสวงหาสารสนเทศที่มีเนื้อหา 5 สาขา คือ เคมี คอมพิวเตอร์ นันทนาการและการพักผ่อน ภูมิศาสตร์/การท่องเที่ยว และภาษา/ ภาษาศาสตร์ และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสารสนเทศ 5 สาขา ในระดับมาก คือ แพทยศาสตร์/เภสัชศาสตร์ ภาษา/ภาษาศาสตร์ เทคโนโลยีเคมี/เทคโนโลยีอาหาร/เทคโนโลยีชีวภาพ สารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์ และเคมี นักศึกษาประสบปัญหาในการแสวงหาสารสนเทศในระดับปานกลาง ทั้ง 4 ด้าน คือ ปัญหาด้านทรัพยากรสารสนเทศ ปัญหาด้านแหล่งทรัพยากรสารสนเทศ ปัญหาด้านวิธีการสืบค้น และปัญหาด้านอื่นๆ

วรารณ ชูมณี (2551) ศึกษาเรื่อง *พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของผู้ต้องขัง: กรณีศึกษาทัณฑสถานหญิงกลาง* โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ รวมทั้งศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ต้องขังในทัณฑสถานหญิงกลาง จำนวน 343 คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่มีความต้องการใช้สารสนเทศประเภทวิชาชีพที่เกี่ยวกับโภชนาการในระดับมาก ในขณะที่ความต้องการสารสนเทศประเภทบันเทิง พบว่า มีความต้องการสารสนเทศประเภทของเรื่องสั้นมากที่สุด เช่นเดียวกับความต้องการสารสนเทศประเภทสารคดีวิชาการทั่วไป ที่มีความต้องการความรู้มากที่สุดเช่นกัน พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ ผู้ต้องขังหญิงแสวงหาสารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศที่เป็นห้องหนังสือทั่วไปมากที่สุด วิธีการแสวงหาสารสนเทศ จะใช้วิธีการอ่านจากตัวเล่มหนังสือ ตำราเรียน หนังสืออ้างอิง และสิ่งพิมพ์ต่างๆ มากที่สุด ปัญหาและอุปสรรคจากการแสวงหาสารสนเทศ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การขาดแคลนทรัพยากรสารสนเทศเป็นปัญหาและอุปสรรคในการแสวงหาสารสนเทศมากที่สุด ผู้ต้องขังหญิง ที่มีอายุ ศาสนา สัญชาติ อาชีพ และรายได้ที่ได้รับต่างกันมีความต้องการสารสนเทศไม่ต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ยกเว้นผู้ต้องขังหญิงที่มีระดับการศึกษา ลักษณะความผิด และอัตราโทษสูงสุดต่างกันมีความต้องการสารสนเทศต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผู้ต้องขังหญิงที่มีศาสนา และสัญชาติต่างกัน มีพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศไม่ต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ยกเว้นผู้ต้องขังหญิงที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ลักษณะความผิด และอัตราโทษสูงสุดต่างกัน มีพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สนทยา สาลี (2551) ศึกษาเรื่อง *พฤติกรรมการใช้สารสนเทศของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม* โดยมีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้สารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา (2) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้สารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา (3) เพื่อศึกษาปัญหาการใช้สารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2548 จำนวน 499 คน ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการใช้สารสนเทศนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ด้านวัตถุประสงค์การใช้สารสนเทศ ด้านภาษาของสารสนเทศ ด้านประเภทของสารสนเทศ ด้านเครื่องมือที่ใช้ค้นหาสารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่มีพฤติกรรมการใช้ในระดับมากที่สุดคือ

ด้านแหล่งสารสนเทศ และพบว่าพฤติกรรมการใช้สารสนเทศด้านแหล่งสารสนเทศภายในมหาวิทยาลัยที่นักศึกษาใช้มากที่สุดคือเพื่อน ส่วนภายนอกมหาวิทยาลัยคือวารสาร ส่วนปัญหาในการใช้สารสนเทศ พบว่า นักศึกษามีปัญหาการใช้สารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านรูปแบบ / เนื้อหา สารสนเทศไม่ทันสมัย รองลงมาได้แก่ ไม่ทราบถึงบริการต่างๆ ที่มีในห้องสมุด / สำนักวิทยบริการฯ และสารสนเทศไม่ตรงตามความต้องการ สำหรับปัญหาในการใช้สารสนเทศที่พบจากการใช้แหล่งสารสนเทศภายนอกจาก มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม นักศึกษามีปัญหาการใช้สารสนเทศที่พบจากการใช้แหล่งสารสนเทศภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นปัญหาด้าน การเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศได้ยาก ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้สารสนเทศ พบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา มีพฤติกรรมการใช้สารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน โดยนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ระดับบัณฑิตศึกษามีระดับพฤติกรรมการใช้สารสนเทศสูงกว่านักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ระดับปริญญาตรี

ลาวัณย์ คำชาย (2554) ศึกษาเรื่อง *การใช้สารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ* การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) การใช้สารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษา และ (2) ปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ วิธีการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต 4 ปี 5 ปี และหลักสูตรต่อเนื่อง 2-3 ปี (ภาคปกติและภาคสมทบ) ซึ่งเป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 480 คน ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนของจำนวนนักศึกษาแต่ละสาขาวิชา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า (1) ปัจจัยที่มีผลต่อการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษา คือ สาขาวิชาที่ศึกษา 4 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้า และสาขาวิชาวิศวกรรมโยธา สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล และภาควิชาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ การใช้สารสนเทศจากแหล่งต่างๆ ของนักศึกษาจำแนกแต่ละสาขาวิชา มีลักษณะเด่นเฉพาะโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การใช้สารสนเทศจากการขอคำแนะนำจากอาจารย์/ผู้เชี่ยวชาญของนักศึกษาสาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกลและภาควิชาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักศึกษาสาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้าและสาขาวิชาวิศวกรรมโยธา ซึ่งใช้สารสนเทศของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือเป็นส่วนใหญ่ นักศึกษาใช้สื่อสิ่งพิมพ์ คือ เอกสารประกอบการสอน หนังสือตำราในระดับมาก ใช้สื่อโสตทัศนในระดับปานกลาง และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในระดับน้อย (2) ปัญหาของนักศึกษาในการใช้ห้องสมุด สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ คือ ทรัพยากรสารสนเทศมีน้อยไม่เพียงพอับความต้องการ สารสนเทศที่มีให้บริการมีเนื้อหาไม่ทันสมัย และเนื้อหาของหนังสือ/สื่อไม่ตรงกับความต้องการ และห้องสมุดขาดการประชาสัมพันธ์ข้อมูลแหล่งสารสนเทศและการบริการ

ศิริสุภา เอมหยวก (2554) ศึกษา เรื่อง *การใช้สารสนเทศในการเรียนของนักศึกษาภาคปกติ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม* การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้สารสนเทศในการเรียนของนักศึกษาภาคปกติ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามตลอดจนเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคใช้สารสนเทศด้านแหล่งสารสนเทศ และด้านรูปแบบสารสนเทศ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม จำนวน 278 ชุด คิดเป็นร้อยละ 86.87 วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ การใช้สารสนเทศด้านแหล่งสารสนเทศที่เป็นตัวบุคคลพบว่า นักศึกษาสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ใช้แหล่งสารสนเทศที่เป็นตัวบุคคลอยู่ในระดับมาก โดยสอบถามและขอคำแนะนำจากบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ส่วนนักศึกษาสาขาวิชาอื่นๆ ใช้การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างเพื่อนอยู่ในระดับปานกลาง การใช้แหล่งสารสนเทศที่เป็นสถาบันบริการสารสนเทศพบว่าใช้สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามอยู่ในระดับปานกลาง และการใช้แหล่งสารสนเทศที่เป็นอิเล็กทรอนิกส์พบว่า นักศึกษาใช้ในระดับปานกลางโดยใช้เว็บไซต์เพื่อการเรียนรู้ การใช้สารสนเทศด้านรูปแบบสารสนเทศที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ และสาขาวิชาภาษาไทยใช้สื่อสิ่งพิมพ์อยู่ในระดับมากโดยใช้หนังสือตำรา/วิชาการ ส่วนนักศึกษาสาขาวิชาอื่นๆ ใช้ในระดับปานกลาง สื่อโสตทัศนศึกษาพบว่านักศึกษาทุกสาขาวิชาใช้วีซีดีอยู่ในระดับปานกลาง และสื่ออิเล็กทรอนิกส์พบว่า นักศึกษาทุกสาขาวิชาใช้เว็บไซต์สาธารณะอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นนักศึกษาสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ใช้ฐานข้อมูล OPAC ในระดับมาก ปัญหาและอุปสรรคการใช้สารสนเทศด้านแหล่งสารสนเทศที่เป็นตัวบุคคลพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และยกเว้นนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยที่มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ด้านผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาเฉพาะมีจำนวนจำกัด ด้านแหล่งสารสนเทศที่เป็นสถาบันบริการสารสนเทศ พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ด้านสารสนเทศที่ต้องการมีจำนวนน้อยและไม่เพียงพอ และด้านแหล่งสารสนเทศที่เป็นอิเล็กทรอนิกส์พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการเชื่อมต่อระบบข่ายงานคอมพิวเตอร์ไปยังแหล่งสารสนเทศที่ต้องการใช้เป็นเวลานานในระดับปานกลาง ยกเว้นนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยมีปัญหาอยู่ในระดับมากด้านยูอาร์แอลที่ต้องการสารสนเทศยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงบ่อย ปัญหาและอุปสรรคการใช้สารสนเทศด้านรูปแบบสารสนเทศสื่อสิ่งพิมพ์พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางด้านวิธีการใช้บางประเภทยากแก่การใช้งาน สื่อโสตทัศนศึกษาพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางด้านภาพ เสียง ขนาด และความคมชัด สมบูรณ์ของสื่อและสื่ออิเล็กทรอนิกส์นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ส่วนสาขาวิชาอื่นๆ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางด้านความเมื่อยล้าของสายตาในการรับรู้สารสนเทศผ่านจอเทอร์มินัลเป็นเวลานาน

5.2 วรรณกรรมต่างประเทศ

Latrobe (1997) ศึกษาเรื่อง *พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของนักเรียนเกรด 11* จำนวน 18 คน โดยใช้การสำรวจและสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากการศึกษาพบว่า สารสนเทศที่นักเรียนมีความต้องการ คือ สารสนเทศที่เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียน สารสนเทศทางด้านสุขภาพ และส่วนมากต้องการสารสนเทศที่เป็นเรื่องทั่วๆ ไป เพื่อใช้ในการวางแผนในอนาคต ส่วนสารสนเทศที่มีนักเรียนมีความต้องการน้อย จะเป็นสารสนเทศที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตปัจจุบัน นอกจากนี้พบว่า การแสวงหาสารสนเทศที่ต้องการของนักศึกษา มักจะเริ่มต้นด้วยการถามเพื่อน-สนิท ครูและเพื่อนร่วมห้อง ตามลำดับ และจะพิจารณาว่าจะเชื่อถือสารสนเทศนั้นได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับความรู้ของนักเรียน และประเภทของแหล่งสารสนเทศที่เลือก

Challener (1999) ศึกษาเรื่อง *พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของผู้เชี่ยวชาญประวัติศาสตร์ ศิลปะ* ได้แก่ นักศิลปะ 11 คน และอาจารย์สอนประวัติศาสตร์ทางศิลปะ 16 คน จากวิทยาลัยที่สอนทางด้านศิลปะ ซึ่งใช้การสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า สารสนเทศที่ต้องการและแหล่งสารสนเทศที่ใช้ ไม่ได้ใช้ประโยชน์เฉพาะในงานของตนเท่านั้น แต่เพื่อจุดประสงค์ในการสอน ซึ่งสารสนเทศที่มีการใช้มากที่สุด คือ วารสารทางด้านศิลปะ และหนังสือพิมพ์ แหล่งสารสนเทศที่มีการใช้มาก คือ ห้องสมุด ซึ่งมีการใช้ห้องสมุดมากกว่า 1 แห่ง

Williamson and Bow (2000) ศึกษาเรื่อง *พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของคนพิการทางสายตา* โดยเน้นบทบาททางอินเทอร์เน็ต การศึกษาเรื่องนี้ได้ศึกษาพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ โดยพิจารณาทั้งชีวิตส่วนตัว และบริบททางสังคม Williamson และคณะได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การประชุมกลุ่มย่อยและการสัมภาษณ์คนพิการทางสายตาในประเทศออสเตรเลีย จากการศึกษาพบว่า สารสนเทศที่ผู้พิการทางสายตาต้องการมากที่สุด เป็นสารสนเทศที่เกี่ยวกับความพิการของตนเองและการดำรงชีวิต นอกจากนี้ สารสนเทศที่ผู้พิการทางสายตาต้องการประจำวัน ได้แก่ สารสนเทศเกี่ยวกับสุขภาพ รายได้ การเงิน นันทนาการ รวมถึงสารสนเทศเกี่ยวกับรัฐบาล ได้แก่ การเลือกตั้ง การบริโภค การท่องเที่ยว และการรับจ้าง ในขณะที่สารสนเทศเกี่ยวกับกฎหมาย และการเดินทางภายในประเทศไม่จำเป็นสำหรับผู้พิการทางสายตา

Attfield and Dowell (2003) ศึกษาเรื่อง *การแสวงหาสารสนเทศและการใช้สารสนเทศโดยนักข่าวหนังสือพิมพ์* พบว่า การแสวงหาสารสนเทศของนักข่าวสำหรับหนังสือพิมพ์แห่งชาติของอังกฤษ รายงานอธิบายการดำเนินกิจกรรมในบริบทของลำดับพฤติกรรมที่มีอิทธิพลต่อการขังใจและกระบวนการรับรู้ รวมทั้งแหล่งข้อมูลภายนอก การแสวงหาสารสนเทศของผู้สื่อข่าวตามแรงจูงใจโดยการตรวจสอบสิ่งที่แปลกใหม่ (จากการพิจารณา) พัฒนาไปสู่ความเข้าใจส่วนบุคคล การค้นพบ/ยืนยันเนื้อหาที่มีศักยภาพ และอธิบายการรวบรวมสารสนเทศ และการจัดการพื้นที่สารสนเทศที่มีความหลากหลาย แสดงให้เห็นว่าบริบททำให้เกิดแรงจูงใจทางสารสนเทศอย่างไร การใช้ประโยชน์จากแหล่งทรัพยากร และสารสนเทศช่วยเพิ่มพื้นที่ทรัพยากรของผู้สื่อข่าวได้อย่างไร รวมทั้งแสดงให้เห็นความไม่แน่นอนของงานด้านวารสารศาสตร์ตามความสัมพันธ์ที่มีความไม่แน่นอนของบริบทและลำดับการพัฒนาที่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง สิ่งเหล่านี้ส่งผลในการกำหนดและการพิจารณาความสัมพันธ์ที่มีความไม่แน่นอน และกิจกรรมในการจัดเตรียมการแสวงหาสารสนเทศใหม่ในลำดับต่อไป รวมทั้งการจัดตำแหน่งและการพิจารณางานวิจัยซึ่งได้อ่านผ่านมา

Dougan (2012) ศึกษา เรื่อง *การแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาศาขาดนตรี วัตถุประสงค์งานวิจัยแสดงการค้นหาเพื่อสำรวจว่านักศึกษาศาขาดนตรีมีวิธีการอย่างไร และใช้เครื่องมืออะไรบ้าง*

ในการระบุสถานที่และการเข้าถึงวัสดุทางดนตรี โดยเฉพาะโน้ตเพลงและการบันทึกเสียงสำหรับใช้ในการศึกษาทางดนตรีของนักศึกษาเหล่านั้น ยังมีความมุ่งหมายในการตรวจสอบความคล้ายและความแตกต่างในพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาในการดนตรีสาขาย่อยต่างๆ และการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาที่มีความแตกต่างตามช่วงเวลาของการศึกษา วิธีการศึกษาศึกษา โดยใช้การสำรวจและมุ่งให้ความสนใจในการศึกษาวิธีการศึกษาแบบกลุ่ม ผลการวิจัย พบว่านักศึกษาใช้เครื่องมือในห้องสมุด และสิ่งที่มีใช้เครื่องมือในห้องสมุดเพื่อการค้นหาและเข้าถึงโน้ตเพลงและการบันทึก ความถี่และความเฉพาะเจาะจง ซึ่งนักศึกษาทำการแสวงหาโน้ตเพลงเพลงและการบันทึกเสียง โดยพบความคล้ายกันมากกว่าระหว่างผู้แสดงและผู้สอนดนตรีมากกว่านักดนตรี หรือในสาขาอื่นๆ รวมทั้งนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและนักศึกษาในระดับที่สูงกว่ามีพฤติกรรมที่แตกต่างกันมากกว่านักศึกษาในระดับการศึกษาที่ต่ำกว่า ซึ่งเป็นผู้ที่มีความเป็นไปได้ในการใช้แหล่งทรัพยากรห้องสมุดมากกว่า การศึกษานี้ยังชี้ให้เห็นเหตุผลที่นักศึกษาเกิดความท้อแท้ในการวิจัยวัสดุทางดนตรี และจากกรณีการแสวงหาความช่วยเหลือ

Sahu and Singh (2013) ศึกษา เรื่อง พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของนักดาราศาสตร์/นักวิทยาศาสตร์ฟิสิกส์ดาราศาสตร์ วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้เพื่อตรวจสอบความแตกต่างด้านพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศเฉพาะด้าน และสารสนเทศที่นักดาราศาสตร์/นักวิชาการฟิสิกส์ดาราศาสตร์ต้องการ รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างความผันแปรต่างๆ ดังเช่น ลักษณะทางวิชาการ ลำดับการรับรู้ตามสถานะ การรับรู้ตามนิยามในคุณลักษณะ และวิธีการในการรักษาการรับรู้ให้ทันต่อเหตุการณ์ การศึกษาใช้วิธีสำรวจตัวอย่างแบบสุ่มแบบแบ่งชั้นเพื่อการรวบรวมข้อมูล อย่างไรก็ตามมีการใช้วิธีการเชิงปริมาณและคุณภาพเพื่อรองรับและการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล มีการส่งแบบสอบถามออกไป และมีการใช้แบบสอบถามแบบออนไลน์ มีการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์กับนักวิชาการบางส่วนจำนวน 400 คน จากศูนย์สารสนเทศดาราศาสตร์และฟิสิกส์ดาราศาสตร์และห้องสมุด ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาร้อยละ 72 (288/400) สิ่งที่ค้นพบแสดงให้เห็นว่า มีความแตกต่างในพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศและความต้องการในนักวิชาการแตกต่างกันไป คือสาขาย่อยด้านดาราศาสตร์และฟิสิกส์ดาราศาสตร์ของอินเดีย และการเน้นค่านิยมของพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศต่อนักวิทยาศาสตร์ที่ปฏิบัติงานด้านดาราศาสตร์และฟิสิกส์ดาราศาสตร์ การศึกษาสรุปได้ว่า นักวิชาการด้านดาราศาสตร์และฟิสิกส์ดาราศาสตร์มีการใช้ระบบข้อมูลด้านฟิสิกส์ดาราศาสตร์หลังการใช้งานของตนในส่วนระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์สำหรับการศึกษาและวิจัย นักวิชาการด้านดาราศาสตร์และฟิสิกส์ดาราศาสตร์ปฏิบัติงานในส่วนที่มีความพิเศษซึ่งมีการกำหนดไว้เฉพาะ สิ่งที่ค้นพบในการศึกษาย้ำความต้องการในการเข้าถึงอย่างต่อเนื่องตามความต้องการที่มีความพิเศษเฉพาะในการค้นหาโซลูชันทางนวัตกรรม มีความท้าทายและโอกาสสำหรับความริเริ่มใหม่ที่นำต้นตอ

จากผลการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ พบว่างานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศต่างเห็นความสำคัญของการศึกษาความต้องการสารสนเทศ พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ การใช้สารสนเทศ ปัญหาในการแสวงหาสารสนเทศ ซึ่งมีความแตกต่างกันตามสภาพของผู้ใช้แต่ละกลุ่มที่มีลักษณะแตกต่างกัน

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบสำรวจ (survey research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ในด้านวัตถุประสงค์ แหล่งสารสนเทศ ลักษณะของสารสนเทศ วิธีการแสวงหาสารสนเทศ และปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ดังรายละเอียดในการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรในการวิจัย คือ นักศึกษาระดับปริญญา ชั้นปีที่ 1-5 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ คณะศิลปวิจิตร คณะศิลปนาฏดุริยางค์ และคณะศิลปศึกษา เฉพาะที่ศึกษาอยู่ในส่วนกลาง (ไม่รวมห้องเรียนเครือข่ายส่วนภูมิภาค) ประจำปีการศึกษา 2556 จำนวน 1,302 คน (ข้อมูลจากฝ่ายวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ใช้ในการจัดตารางสอน ณ วันที่ 14 พฤษภาคม 2556) แยกตามชั้นปี ดังนี้

ชั้นปีที่ 1	จำนวน	315	คน
ชั้นปีที่ 2	จำนวน	254	คน
ชั้นปีที่ 3	จำนวน	317	คน
ชั้นปีที่ 4	จำนวน	277	คน
ชั้นปีที่ 5	จำนวน	139	คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญา ชั้นปีที่ 1-5 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ คณะศิลปวิจิตร คณะศิลปนาฏดุริยางค์ และคณะศิลปศึกษา เฉพาะที่ศึกษาอยู่ในส่วนกลาง (ไม่รวมห้องเรียนเครือข่ายส่วนภูมิภาค) ประจำปีการศึกษา 2556 จำนวน 1,302 คน

ขั้นตอนการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการของ ยามาเน่ (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และกำหนดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ .05 มีสูตร ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดย n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
N = จำนวนรวมทั้งหมดของประชากรที่ใช้ในการศึกษา
e = ความผิดพลาดที่ยอมรับได้ (การศึกษาครั้งนี้กำหนดให้เท่ากับ 0.05)

$$\text{แทนค่า } n = \frac{1,302}{1 + 1,302 \times (0.05)^2}$$

$$n = 306 \text{ คน}$$

จากนั้นจึงนำมากำหนดสัดส่วนตามขนาดของประชากร (Proportion to size) ด้วยวิธีสุ่มเชิงช่วงชั้นอย่างไม่มีสัดส่วน ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาจำแนกตามชั้นปี

ชั้นปี	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
ชั้นปีที่ 1	315	74
ชั้นปีที่ 2	254	60
ชั้นปีที่ 3	317	75
ชั้นปีที่ 4	277	65
ชั้นปีที่ 5	139	32
รวม	1,302	306

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยการค้นคว้าจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมแสวงหาและการใช้สารสนเทศ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เครื่องมือแบบสอบถามได้แก่ นักศึกษา แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบเลือกตอบ (checklist) เป็นคำถามที่เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ชั้นปีที่ศึกษา คณะ

ตอนที่ 2 เป็นมาตรวัดแบบให้คะแนน (rating scale) เกี่ยวกับพฤติกรรมแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ในด้านวัตถุประสงค์ แหล่งสารสนเทศ ลักษณะของสารสนเทศ วิธีการแสวงหาสารสนเทศ ตามระดับความคิดเห็น ดังนี้

ระดับการแสวงหาและใช้สารสนเทศมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
ระดับการแสวงหาและใช้สารสนเทศมาก	ให้	4	คะแนน
ระดับการแสวงหาและใช้สารสนเทศปานกลาง	ให้	3	คะแนน
ระดับการแสวงหาและใช้สารสนเทศน้อย	ให้	2	คะแนน
ระดับการแสวงหาและใช้สารสนเทศน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นมาตรวัดแบบให้คะแนน (rating scale) เกี่ยวกับปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และการเขียนเชิงพรรณนาข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ

ระดับความคิดเห็น

ระดับปัญหาการแสวงหาและใช้สารสนเทศมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
ระดับปัญหาการแสวงหาและใช้สารสนเทศมาก	ให้	4	คะแนน
ระดับปัญหาการแสวงหาและใช้สารสนเทศปานกลาง	ให้	3	คะแนน
ระดับปัญหาการแสวงหาและใช้สารสนเทศน้อย	ให้	2	คะแนน
ระดับปัญหาการแสวงหาและใช้สารสนเทศน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

3. การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ขั้นตอนการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือเพื่อใช้ในการสร้างแบบสอบถาม มีดังต่อไปนี้

1. ศึกษาและค้นคว้าวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ

2. นำข้อมูลที่ได้จากเอกสารเผยแพร่ วรรณกรรมวิทยานิพนธ์และงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง มาสร้างแบบสอบถาม

3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วไปให้กรรมการตรวจสอบเนื้อหาของข้อคำถามของแบบสอบถาม จำนวน 3 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ยุพา ประเสริฐยิ่ง ดร.อุษา สบฤกษ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนายศ ธนธิตี

4. นำแบบสอบถามส่วนที่บกพร่องมาปรับปรุง แก้ไข และนำไปทดลองใช้กับ นักศึกษาศาสนาบัณฑิตพัฒนศิลป์ จำนวน 30 ฉบับ

5. นำแบบสอบถามที่ได้ทดลองใช้แล้ว มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ด้านพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ ได้ค่า 0.98 ด้านปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ ได้ค่า 0.88

6. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหา โดยเสนอต่อคณะกรรมการตรวจสอบอีกครั้งก่อนนำไปใช้จริง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามถึงนักศึกษา โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ คือ นำแบบสอบถามไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาโดยผู้วิจัย ดำเนินการส่งแบบสอบถาม และเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนจาก นักศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้ นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับ นำแบบสอบถามที่ตรวจได้คะแนนแล้วไปวิเคราะห์ แล้วนำข้อมูลมาแปลค่าเฉลี่ยระดับการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ ออกเป็น 5 ระดับ การหาความกว้างของอันตรภาคชั้นสร้างตามมาตรวัดของ ลิเคิร์ท (Likert Scale) มีเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบดังนี้

5 คะแนน สำหรับความคิดเห็น มีการแสวงหาและการใช้สารสนเทศมากที่สุด

4 คะแนน สำหรับความคิดเห็น มีการแสวงหาและการใช้สารสนเทศมาก

3 คะแนน สำหรับความคิดเห็น มีการแสวงหาและการใช้สารสนเทศปานกลาง

2 คะแนน สำหรับความคิดเห็น มีการแสวงหาและการใช้สารสนเทศน้อย

1 คะแนน สำหรับความคิดเห็น มีการแสวงหาและการใช้สารสนเทศน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมาย เพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ย ในช่วงคะแนน (บุญชม ศรีสะอาด, 2535 : 99-100) ดังต่อไปนี้

ระดับคะแนนเฉลี่ย	แปลความหมายว่า	ระดับการเตรียมความพร้อมของกลุ่มตัวอย่าง
คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00	แปลความหมายว่า	มีการแสวงหาและการใช้สารสนเทศมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50	แปลความหมายว่า	มีการแสวงหาและการใช้สารสนเทศมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50	แปลความหมายว่า	มีการแสวงหาและการใช้สารสนเทศปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50	แปลความหมายว่า	มีการแสวงหาและการใช้สารสนเทศน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50	แปลความหมายว่า	มีการแสวงหาและการใช้สารสนเทศน้อยที่สุด

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์คำนวณค่าสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์สถิติเชิงบรรยาย (descriptive statistics) เพื่อใช้อธิบายข้อมูลทั่วไป โดยใช้สถิติ ดังนี้
 - 1.1 ค่าร้อยละ (percentage)
 - 1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean -- \bar{X})
 - 1.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation -- S.D.)
2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือเพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ยงุทธ ไกยวรรณ. 2545 : 174)
3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐาน โดยใช้ระดับนัยสำคัญ 0.05
 - 3.1 ทดสอบสมมุติฐานความแตกต่างเกี่ยวกับพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา จำแนกตาม เพศ โดยใช้สถิติ t – test (independent)
 - 3.2 ทดสอบสมมุติฐานความแตกต่างเกี่ยวกับพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา ตาม ชั้นปี และคณะ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One- way ANOVA (F-test))
 - 3.3 เมื่อพบว่าค่า F ที่ทดสอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จะทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe's test)
 - 3.4 ความน่าจะเป็น แทนด้วย p
 - 3.5 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) แทนด้วย *

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 พฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ
- ตอนที่ 3 ปัญหาการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ
- ตอนที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน
- ตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับชั้นปีที่ศึกษา และ คณะที่ศึกษา นำเสนอดังนี้

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไป (n = 306)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	93	30.4
หญิง	213	69.6
ระดับชั้นปีที่ศึกษา		
ปีที่ 1	74	24.2
ปีที่ 2	60	19.6
ปีที่ 3	75	24.5
ปีที่ 4	65	21.2
ปีที่ 5	32	10.5
คณะที่ศึกษา		
คณะศิลปศึกษา	131	42.8
คณะศิลปนาฏดุริยางค์	105	34.3
คณะศิลปวิจิตร	70	22.9

จากตารางที่ 2 พบว่า นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นเพศหญิง จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 69.6 เป็นเพศชาย จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 30.4

ระดับชั้นปีที่ศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 3 จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 24.5 รองลงมาศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 24.2 ชั้นปีที่ 4 จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ

21.2 ชั้นปีที่ 2 จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 19.6 และชั้นปีที่ 5 จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5 ตามลำดับ

คณะที่ศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในคณะศิลปศึกษา จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 42.8 รองลงมาศึกษาคณะศิลปนาฏดุริยางค์ จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 34.3 และคณะศิลปวิจิตร จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 22.9 ตามลำดับ

พฤติกรรมแสวงหาและการใช้สารสนเทศ

การศึกษาพฤติกรรมแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยศึกษาปัจจัยจำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวัตถุประสงค์ของการใช้สารสนเทศ ด้านแหล่งสารสนเทศ ด้านลักษณะของสารสนเทศ และด้านวิธีการแสวงหาสารสนเทศ นำเสนอ ดังนี้

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของพฤติกรรมแสวงหาและการใช้สารสนเทศ นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ นำเสนอในภาพรวม

พฤติกรรมแสวงหาและการใช้สารสนเทศ	\bar{x}	SD	ระดับการใช้
1. ด้านวัตถุประสงค์ของการใช้สารสนเทศ	3.87	.65	มาก
2. ด้านแหล่งสารสนเทศ	3.60	.64	มาก
3. ด้านลักษณะของสารสนเทศ	3.67	.68	มาก
4. ด้านวิธีการแสวงหาสารสนเทศ	3.67	.64	มาก
รวม	3.67	.60	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์มีพฤติกรรมแสวงหาและการใช้สารสนเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 4 ด้านพบว่า นักศึกษามีระดับการใช้อยู่ในระดับมากทั้งหมด ได้แก่ ด้านวัตถุประสงค์ของการใช้สารสนเทศ มีค่าเฉลี่ย 3.87 รองลงมาคือด้านลักษณะของสารสนเทศ และด้านวิธีการแสวงหาสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.67 และด้านแหล่งสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ย 3.60 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้
สารสนเทศนัศึกษาศาสนาบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านวัตถุประสงค์ของการใช้สารสนเทศ

วัตถุประสงค์ของการใช้สารสนเทศ	\bar{X}	SD	ระดับการใช้
1. ค้นคว้าข้อมูล/สารสนเทศประกอบการเรียน	3.89	.84	มาก
2. ทำรายงาน	3.96	.79	มาก
3. ทำวิจัย/ศิลปนิพนธ์	3.90	.91	มาก
4. ทราบข่าวสาร/สารสนเทศที่ทันสมัย	3.85	.90	มาก
5. เพิ่มพูนความรู้รอบตัว/ความรู้ทั่วไป	3.87	.87	มาก
6. ทบทวนความรู้	3.74	.87	มาก
7. ความบันเทิงและนันทนาการ	3.88	.88	มาก
8. การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	3.92	.91	มาก
รวม	3.87	.65	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า นักศึกษาศาสนาบัณฑิตพัฒนศิลป์มีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้
สารสนเทศ ด้านวัตถุประสงค์ของการใช้สารสนเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ
3.87 เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า นักศึกษามีระดับการใช้อยู่ในระดับมากทั้งหมด เรียงตามค่าเฉลี่ย
ได้แก่ ทำรายงาน มีค่าเฉลี่ย 3.96 รองลงมาได้แก่ การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีค่าเฉลี่ย 3.92
ทำวิจัย/ศิลปนิพนธ์ มีค่าเฉลี่ย 3.90 ค้นคว้าข้อมูล/สารสนเทศประกอบการเรียน มีค่าเฉลี่ย 3.89
ความบันเทิงและนันทนาการ มีค่าเฉลี่ย 3.88 เพิ่มพูนความรู้รอบตัว/ความรู้ทั่วไป มีค่าเฉลี่ย 3.87
ทราบข่าวสาร/สารสนเทศที่ทันสมัย มีค่าเฉลี่ย 3.85 และทบทวนความรู้ มีค่าเฉลี่ย 3.74 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้
สารสนเทศนัศึกษาศาสนาบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านแหล่งสารสนเทศ

แหล่งสารสนเทศ	\bar{X}	SD	ระดับการใช้
1. แหล่งสารสนเทศภายในตัวบุคคล	3.70	.77	มาก
2. แหล่งสารสนเทศภายนอก	3.60	.65	มาก
2.1 แหล่งสารสนเทศบุคคล	3.70	0.72	มาก
1) ปรึกษาบรรณารักษ์/เจ้าหน้าที่ห้องสมุด	3.54	1.00	มาก
2) ปรึกษาครู/อาจารย์	3.79	.85	มาก
3) ปรึกษาคณาจารย์/ผู้เชี่ยวชาญ	3.74	.89	มาก
4) ปรึกษาเพื่อน	3.77	.90	มาก

ตารางที่ 5 (ต่อ)

แหล่งสารสนเทศ	\bar{x}	SD	ระดับการใช้
2.2 แหล่งสารสนเทศสถาบัน/สถานที่	3.57	.72	มาก
1) ศูนย์รักษาศิลป์	3.88	.99	มาก
2) ห้องสมุดคณะ	3.66	1.00	มาก
3) ศูนย์สารสนเทศ/ศูนย์เอกสาร/ ศูนย์ข้อมูล	3.56	.91	มาก
4) ห้องสมุด	3.75	.91	มาก
5) หน่วยงานสถิติ	3.43	.95	ปานกลาง
6) ศูนย์วิเคราะห์สารสนเทศ	3.38	.97	ปานกลาง
7) ศูนย์แนะแหล่งสารสนเทศ	3.53	.92	มาก
8) หอจดหมายเหตุ	3.44	.99	ปานกลาง
9) พิพิธภัณฑ์	3.62	.95	มาก
10) สถาบันบริการสารนิเทศเชิงพาณิชย์	3.45	.98	ปานกลาง
2.3 แหล่งสารสนเทศจากสื่อต่าง ๆ	3.62	.75	มาก
1) หนังสือ	3.92	.87	มาก
2) วารสาร	3.73	.86	มาก
3) หนังสือพิมพ์	3.71	.93	มาก
4) จุลสาร	3.45	1.02	ปานกลาง
5) เอกสารประกอบการเข้าร่วมประชุม สัมมนา ฝึกอบรม	3.57	.95	มาก
6) วิทยู	3.44	1.07	ปานกลาง
7) โทรทัศน์	3.79	.97	มาก
8) สื่อวีดิทัศน์	3.69	1.03	มาก
9) แผนที่/ลูกโลก	3.29	1.12	ปานกลาง
2.4 แหล่งสารสนเทศอินเทอร์เน็ต	3.55	.79	มาก
1) e-book	3.54	1.01	มาก
2) e-journal	3.43	.97	ปานกลาง
3) e-newspaper	3.43	.98	ปานกลาง
4) website	3.51	1.01	มาก
5) โปรแกรมค้นหา (search engine)	3.85	.93	มาก
รวม	3.60	.64	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์มีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ ด้านแหล่งสารสนเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 เมื่อพิจารณาแหล่งข้อมูลทั้ง 2 ด้าน สรุปได้ ดังนี้

1. แหล่งสารสนเทศภายในบุคคล พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.70

2. แหล่งสารสนเทศภายนอก พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.60 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน สรุปได้ ดังนี้

2.1 แหล่งสารสนเทศบุคคล พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.70 โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปรึกษาครู/อาจารย์ มีค่าเฉลี่ย 3.79 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การปรึกษาบรรณารักษ์/เจ้าหน้าที่ห้องสมุด มีค่าเฉลี่ย 3.54

2.2 แหล่งสารสนเทศสถาบัน/สถานที่ พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.57 โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ศูนย์รักษาศิลป์ มีค่าเฉลี่ย 3.88 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ แผนที่/ลูกโลก ซึ่งนักศึกษามีระดับการใช้ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.29

2.3 แหล่งสารสนเทศจากสื่อต่าง ๆ พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.62 โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หนังสือมีค่าเฉลี่ย 3.92 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ สื่อวิทยุ ซึ่งนักศึกษามีระดับการใช้ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.44

2.4 แหล่งสารสนเทศอินเทอร์เน็ต พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.55 โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โปรแกรมค้นหา Search engine มีค่าเฉลี่ย 3.85 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ สื่อ e-journal และ e-newspaper ซึ่งนักศึกษามีระดับการใช้ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.43

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านลักษณะของสารสนเทศ

ลักษณะของสารสนเทศ	\bar{x}	SD	ระดับการใช้
1. สารคดี วิชาการทั่วไป	3.66	.68	มาก
1.1 ความรู้ทั่วไป	3.94	.84	มาก
1.2 ปรัชญา/จิตวิทยา	3.62	.95	มาก
1.3 ศาสนา	3.67	.91	มาก
1.4 สังคมศาสตร์	3.63	.90	มาก
1.5 ภาษา	3.58	.92	มาก
1.6 วิทยาศาสตร์	3.45	1.00	ปานกลาง

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ลักษณะของสารสนเทศ	\bar{X}	SD	ระดับการใช้
1.7 วิทยาศาสตร์	3.47	1.00	ปานกลาง
1.8 นาฏศิลป์	3.92	.94	มาก
1.9 ประวัติศาสตร์/ภูมิศาสตร์	3.67	.87	มาก
2. บันเทิง	3.69	.82	มาก
2.1 นวนิยาย	3.69	.93	มาก
2.2 เรื่องสั้น	3.62	.99	มาก
2.3 นิตยสาร/วารสาร	3.72	.96	มาก
2.4 หนังสือพิมพ์	3.74	.95	มาก
3. วิชาชีพต่าง ๆ	3.67	.77	มาก
3.1 ศิลปะ การบันเทิงและนันทนาการ	3.95	.91	มาก
3.2 ภูมิสถาปัตยกรรม ศิลปะการออกแบบบริเวณพื้นที่	3.58	1.00	มาก
3.3 สถาปัตยกรรม	3.56	1.00	มาก
3.4 ประติมากรรม	3.54	1.02	มาก
3.5 การวาดเขียน ศิลปะตกแต่ง	3.59	1.00	มาก
3.6 จิตรกรรม	3.53	.99	มาก
3.7 ศิลปะกราฟิก การพิมพ์	3.52	1.05	มาก
3.8 การถ่ายภาพ	3.68	1.05	มาก
3.9 ดนตรี	3.84	.92	มาก
3.10 นันทนาการ	3.92	.95	มาก
รวม	3.67	.68	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์มีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ ด้านลักษณะของสารสนเทศโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 เมื่อพิจารณาลักษณะของสารสนเทศทั้ง 3 ด้าน สรุปได้ ดังนี้

1. สารคดี วิชาการทั่วไป พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.66 โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความรู้ทั่ว มีค่าเฉลี่ย 3.94 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ วิทยาศาสตร์ ซึ่งนักศึกษามีระดับการใช้ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.45

2. บันเทิง พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.69 โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นวนิยาย มีค่าเฉลี่ย 3.69 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ เรื่องสั้น มีค่าเฉลี่ย 3.62

3. วิชาชีพต่าง ๆ พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.67 โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ศิลปะการบันเทิง และนันทนาการ มีค่าเฉลี่ย 3.95 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ศิลปะกราฟิก การพิมพ์ มีค่าเฉลี่ย 3.52

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้
สารสนเทศนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านวิธีการแสวงหาสารสนเทศ

วิธีการแสวงหาสารสนเทศ	\bar{x}	SD	ระดับการใช้
1. แหล่งสารสนเทศบุคคล	3.69	.66	มาก
1.1 คำแนะนำของอาจารย์	3.87	.84	มาก
1.2 ดุลยพินิจของนักศึกษาเอง	3.78	.82	มาก
1.3 บทวิจารณ์หนังสือ	3.65	.88	มาก
1.4 คำแนะนำของบรรณารักษ์	3.51	.95	มาก
1.5 คำแนะนำของเพื่อนหรือรุ่นพี่ในคณะ	3.66	.92	มาก
1.6 พูดคุย สนทนาอย่างไม่เป็นทางการกับผู้ใช้ใกล้ชิด	3.70	.87	มาก
2. แหล่งสารสนเทศหน่วยงาน/สถาบัน	3.64	.81	มาก
2.1 ห้องสมุด	3.80	.92	มาก
2.2 ศูนย์สารสนเทศ	3.58	.93	มาก
2.3 พิพิธภัณฑ์	3.64	.99	มาก
2.4 หอจดหมายเหตุ	3.55	1.01	มาก
3. แหล่งสารสนเทศสื่อต่าง ๆ	3.71	.81	มาก
3.1 หนังสือ	3.86	.90	มาก
3.2 วารสาร	3.68	.94	มาก
3.3 หนังสือพิมพ์	3.69	.97	มาก
3.4 โทรทัศน์	3.77	1.01	มาก
3.5 วิทยุ	3.60	1.05	มาก
4. สื่ออินเทอร์เน็ต	3.57	.78	มาก
4.1 e-book	3.43	.99	ปานกลาง
4.2 e-journal	3.39	1.01	ปานกลาง
4.3 e-newspaper	3.47	.98	ปานกลาง
4.4 website	3.69	.94	มาก
4.5 search engine	3.89	.92	มาก
5. ประเภทของสารสนเทศ	3.72	.68	มาก
5.1 หนังสือ/ตำรา			
1) ภาษาไทย	3.91	.84	มาก
2) ภาษาต่างประเทศ	3.46	1.08	มาก
5.2 วารสาร			
1) ภาษาไทย	3.90	.87	มาก
2) ภาษาต่างประเทศ	3.45	1.05	ปานกลาง

ตารางที่ 7 (ต่อ)

วิธีการแสวงหาสารสนเทศ	\bar{x}	SD	ระดับการใช้
5.3 ศิลปินพันธ์	3.89	.95	มาก
5.4 เอกสารประกอบการเรียน	3.91	.86	มาก
5.5 รายงานการวิจัย	3.77	.91	มาก
5.6 หนังสือพิมพ์	3.71	.95	มาก
5.7 หนังสืออ้างอิง	3.68	.94	มาก
5.8 โสตทัศนวัสดุ	3.61	.93	มาก
6. วิธีการค้นหาสารสนเทศจากห้องสมุด	3.64	.73	มาก
6.1 ค้นหาจากบัตรรายการ	3.51	1.09	มาก
6.2 ค้นหาจากคอมพิวเตอร์	3.68	.98	มาก
6.3 คำแนะนำจากบรรณารักษ์	3.59	1.01	มาก
6.4 ขอให้เพื่อนช่วยค้นหาให้	3.68	.91	มาก
6.5 ค้นจากหนังสือด้วยตนเอง	3.82	.89	มาก
6.6 ค้นจากบรรณานุกรม	3.57	.95	มาก
6.7 ดูจากชั้นหนังสือใหม่	3.62	.93	มาก
รวม	3.67	.64	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์มีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ ด้านวิธีการแสวงหาสารสนเทศโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 เมื่อพิจารณาลักษณะของสารสนเทศทั้ง 6 ด้าน สรุปได้ ดังนี้

1. แหล่งสารสนเทศบุคคล พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.69 โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ คำแนะนำของอาจารย์ มีค่าเฉลี่ย 3.87 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ คำแนะนำของบรรณารักษ์ มีค่าเฉลี่ย 3.51

2. แหล่งสารสนเทศหน่วยงาน/สถาบัน พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.64 โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ห้องสมุด มีค่าเฉลี่ย 3.80 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ หอจดหมายเหตุ มีค่าเฉลี่ย 3.55

3. แหล่งสารสนเทศสื่อต่าง ๆ พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.71 โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หนังสือ มีค่าเฉลี่ย 3.86 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ วิทยู มีค่าเฉลี่ย 3.60

4. สื่ออินเทอร์เน็ต พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.57 โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสืบค้นจาก search engine มีค่าเฉลี่ย 3.89 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ e-book ซึ่งนักศึกษามีระดับการใช้ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.39

5. ประเภทของสารสนเทศ พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.72 โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หนังสือตำราภาษาไทย และวารสารภาษาไทย มีค่าเฉลี่ย 3.91 และ 3.90 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ หนังสือตำราภาษาอังกฤษ และวารสารภาษาอังกฤษ ซึ่งนักศึกษามีระดับการใช้ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.46 และ 3.45

ปัญหาการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ

การศึกษาปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยศึกษาสภาพปัญหาจำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ปัญหาส่วนตัว ปัญหาภายในสถาบัน และปัญหาภายนอกสถาบัน นำเสนอดังนี้

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ นำเสนอในภาพรวม

ปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ	\bar{x}	SD	ระดับปัญหา
1. ปัญหาส่วนบุคคล	3.24	.97	ปานกลาง
2. ปัญหาที่พบจากแหล่งสารสนเทศภายในสถาบัน	3.51	.69	มาก
3. ปัญหาที่พบจากแหล่งสารสนเทศภายนอกสถาบัน	3.46	.81	ปานกลาง
รวม	3.46	.69	ปานกลาง

จากตารางที่ 8 พบว่า นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์มีปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 เมื่อพิจารณาสภาพปัญหาทั้ง 3 ด้าน พบว่า นักศึกษามีปัญหาที่พบจากแหล่งสารสนเทศภายในสถาบันอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.51 ส่วนปัญหาที่พบจากแหล่งสารสนเทศภายนอกสถาบัน และปัญหาส่วนบุคคล นักศึกษามีปัญหาในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.46 และ 3.24 ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านปัญหาส่วนบุคคล

ปัญหาส่วนบุคคล	\bar{x}	SD	ระดับปัญหา
1. ไม่มีคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลใช้ที่บ้าน	3.06	1.33	ปานกลาง
2. ไม่มีเวลาสืบค้น	3.28	1.10	ปานกลาง
3. ขาดทักษะการสืบค้น	3.18	1.14	ปานกลาง
4. อ่านสารสนเทศภาษาอังกฤษไม่เข้าใจ	3.44	1.08	ปานกลาง
รวม	3.24	.97	ปานกลาง

จากตารางที่ 9 พบว่า นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์มีปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ ด้านปัญหาส่วนบุคคลโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.24 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีปัญหาในระดับปานกลางทั้งหมด ได้แก่ การอ่านสารสนเทศภาษาอังกฤษไม่เข้าใจ มีค่าเฉลี่ย 3.44 รองลงมาไม่มีเวลาสืบค้น มีค่าเฉลี่ย 3.28 ขาดทักษะการสืบค้น มีค่าเฉลี่ย 3.18 และไม่มีคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลใช้ที่บ้าน มีค่าเฉลี่ย 3.06 ตามลำดับ

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของปัญหาในการแสวงหาและการใช้
สารสนเทศ นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านปัญหาที่พบจากแหล่งสารสนเทศภายใน
สถาบัน

แหล่งสารสนเทศภายในสถาบัน	\bar{x}	SD	ระดับปัญหา
1. ปัญหาการเข้าถึงสารสนเทศ	3.54	.74	
1.1 การค้นหาข้อมูลต้องใช้เวลามาก	3.65	.94	มาก
1.2 ไม่ได้รับความสะดวกในการใช้บริการ	3.57	.98	มาก
1.3 ไม่ทราบวิธีค้นหาข้อมูลจากเครื่องคอมพิวเตอร์	3.43	1.04	ปานกลาง
1.4 เครื่องคอมพิวเตอร์อำนวยความสะดวก ในการเข้าถึงข้อมูล	3.66	.98	มาก
1.5 ขั้นตอนการขอใช้บริการยุ่งยาก	3.58	1.01	มาก
1.6 จำนวนหนังสือที่ให้บริการ	3.48	1.06	ปานกลาง
1.7 ไม่กล้าสอบถาม/สัมภาษณ์บรรณารักษ์	3.39	1.03	ปานกลาง
1.8 ดาวโหลดข้อมูลได้ช้า	3.63	1.00	มาก
2. ปัญหาคุณภาพของข้อมูล	3.48	.74	
2.1 ขาดข้อมูลย้อนหลัง	3.55	.92	มาก
2.2 ข้อมูลที่ได้จากแหล่งต่าง ๆ ไม่สอดคล้องกัน	3.52	.98	มาก
2.3 ข้อมูลที่มีอยู่ไม่ตรงกับความต้องการ	3.53	.95	มาก
2.4 ข้อมูลขาดความน่าเชื่อถือ	3.39	1.01	ปานกลาง
2.5 ข้อมูลไม่ทันสมัย เก่า ล้าช้า	3.37	.96	ปานกลาง
2.6 ข้อมูลเฉพาะสาขาวิชาน้อย	3.62	.95	มาก
2.7 ข้อมูลที่เป็นภาษาไทยมีไม่เพียงพอ	3.46	.97	ปานกลาง
2.8 ข้อมูลที่เป็นภาษาอังกฤษมีไม่เพียงพอ	3.41	1.05	ปานกลาง
รวม	3.51	.69	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์มีปัญหาในการแสวงหาและการใช้
สารสนเทศ ด้านปัญหาที่พบจากแหล่งสารสนเทศภายในสถาบันโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มี
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 เมื่อพิจารณาปัญหาทั้ง 2 ด้าน สรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาการเข้าถึงสารสนเทศ พบว่า นักศึกษามีปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ
อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.54 โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เครื่องคอมพิวเตอร์อำนวยความสะดวก
ในการเข้าถึงข้อมูล มีค่าเฉลี่ย 3.66 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ไม่กล้าสอบถาม/สัมภาษณ์
บรรณารักษ์ ซึ่งนักศึกษามีปัญหาในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.39

2. ปัญหาคุณภาพของข้อมูล พบว่า นักศึกษามีปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ
อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.48 โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อมูลเฉพาะสาขาน้อย มี
ค่าเฉลี่ย 3.62 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อมูลไม่ทันสมัย เก่า ล้าช้า ซึ่งนักศึกษามีปัญหาใน
ระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.37

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของปัญหาในการแสวงหาและการใช้
สารสนเทศ นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านปัญหาที่พบจากแหล่งสารสนเทศ
ภายนอกสถาบัน

แหล่งสารสนเทศภายนอกสถาบัน	\bar{x}	SD	ระดับปัญหา
1. ไม่ทราบแหล่งสารสนเทศ	3.46	1.02	ปานกลาง
2. แหล่งสารสนเทศอยู่ไกลไม่สะดวก	3.51	1.00	มาก
3. ค่าใช้จ่ายในการสืบค้นสารสนเทศสูง	3.38	1.02	ปานกลาง
4. สารสนเทศกระจุกกระจายตามแหล่งต่าง ๆ	3.51	.96	มาก
5. สารสนเทศไม่ตรงตามความต้องการ	3.53	.94	มาก
6. สารสนเทศเก่า/ล้าสมัย	3.44	.94	ปานกลาง
7. ไม่ทราบวิธีสืบค้น	3.41	1.096	ปานกลาง
รวม	3.46	.81	ปานกลาง

จากตารางที่ 11 พบว่า นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์มีปัญหาในการแสวงหาและการใช้
สารสนเทศ ด้านปัญหาที่พบจากแหล่งสารสนเทศภายนอกสถาบัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่นักศึกษามีปัญหาในระดับมาก มีจำนวน
3 ข้อ ได้แก่ สารสนเทศไม่ตรงตามความต้องการ มีค่าเฉลี่ย 3.53 และแหล่งสารสนเทศอยู่ไกลไม่
สะดวก / สารสนเทศกระจุกกระจายตามแหล่งต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.51

ส่วนข้อที่นักศึกษามีปัญหาในระดับปานกลาง มีจำนวน 4 ข้อ ได้แก่ ไม่ทราบแหล่ง
สารสนเทศ มีค่าเฉลี่ย 3.46 สารสนเทศเก่า ล้าสมัย มีค่าเฉลี่ย 3.44 ไม่ทราบวิธีสืบค้น มีค่าเฉลี่ย 3.41
และค่าใช้จ่ายในการสืบค้นสารสนเทศสูง มีค่าเฉลี่ย 3.38 ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 พฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา จำแนกตาม เพศ ชั้นปี และคณะ มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 12 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา จำแนกตามเพศ

พฤติกรรมการแสวงหาและการใช้ สารสนเทศของนักศึกษา	เพศชาย		เพศหญิง		t	Sig.
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
1. ด้านวัตถุประสงค์ของการใช้สารสนเทศ	3.79	.64	3.91	.65	-1.45	.14
2. ด้านแหล่งสารสนเทศ	3.42	.68	3.68	.61	-3.32	.00*
3. ด้านลักษณะของสารสนเทศ	3.52	.71	3.73	.66	-2.52	.01*
4. ด้านวิธีการแสวงหาสารสนเทศ	3.51	.67	3.74	.61	-2.96	.00*
รวม	3.51	.63	3.73	.58	-3.05	.00*

* $p < .05$

จากตารางที่ 12 พบว่า นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่มีเพศต่างกันมีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศหญิงมีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศมากกว่าเพศชาย

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมทั้ง 4 ด้าน พบว่า ด้านแหล่งสารสนเทศ ด้านลักษณะของสารสนเทศ และด้านวิธีการแสวงหาสารสนเทศ นักศึกษามีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน ส่วนด้านวัตถุประสงค์ของการใช้สารสนเทศ นักศึกษามีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 13 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา จำแนกตามชั้นปีการศึกษา

พฤติกรรมการแสวงหา และการใช้สารสนเทศ	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านวัตถุประสงค์ของการใช้สารสนเทศ					
ระหว่างกลุ่ม	5.24	4	1.31	3.15	.01*
ภายในกลุ่ม	125.04	301			
รวม	130.28	305			
ด้านแหล่งสารสนเทศ					
ระหว่างกลุ่ม	10.72	4	2.68	6.94	.00*
ภายในกลุ่ม	116.09	301	.38		
รวม	126.81	305			
ด้านลักษณะของสารสนเทศ					
ระหว่างกลุ่ม	16.31	4	4.07	9.73	.00*
ภายในกลุ่ม	126.10	301	.41		
รวม	142.41	305			
ด้านวิธีการแสวงหาสารสนเทศ					
ระหว่างกลุ่ม	11.61	4	2.90	7.71	.00*
ภายในกลุ่ม	113.35	301	.37		
รวม	124.96	305			
ภาพรวม					
ระหว่างกลุ่ม	11.53	4	2.88	8.61	.00*
ภายในกลุ่ม	100.76	301	.33		
รวม	112.29	305			

* $p < .05$

จากตารางที่ 13 พบว่า นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่ศึกษาในชั้นปีที่ต่างกันมีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาพฤติกรรมทั้ง 4 ด้าน พบว่า ด้านวัตถุประสงค์ของการใช้สารสนเทศ ด้านแหล่งสารสนเทศ ด้านลักษณะของสารสนเทศ และด้านวิธีการแสวงหาสารสนเทศ นักศึกษามีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's test) ดังนี้

ตารางที่ 14 แสดงการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา ในภาพรวม จำแนกตามชั้นปีการศึกษา

ชั้นปีการศึกษา	\bar{X}	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5
ปีที่ 1	3.94	-	-	-	*	-
ปีที่ 2	3.67	-	-	-	-	-
ปีที่ 3	3.68	-	-	-	*	-
ปีที่ 4	3.36	-	-	-	-	-
ปีที่ 5	3.62	-	-	-	-	-

* $p < .05$

จากตารางที่ 14 พบว่า นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่ศึกษาในชั้นปีที่ต่างกันมีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ คือ ชั้นปีที่ 1 กับชั้นปีที่ 4 และชั้นปีที่ 3 กับชั้นปีที่ 4 ส่วนคู่อื่นๆ นักศึกษามีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 15 แสดงการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา ด้านวัตถุประสงค์ของการใช้สารสนเทศ จำแนกตามชั้นปีการศึกษา

ชั้นปีการศึกษา	\bar{X}	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5
ปีที่ 1	4.06	-	-	-	*	-
ปีที่ 2	3.81	-	-	-	-	-
ปีที่ 3	3.86	-	-	-	-	-
ปีที่ 4	3.69	-	-	-	-	-
ปีที่ 5	3.94	-	-	-	-	-

* $p < .05$

จากตารางที่ 15 พบว่า นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่ศึกษาในชั้นปีที่ต่างกันมีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ ด้านวัตถุประสงค์ของการใช้สารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 คู่ คือ ชั้นปีที่ 1 กับชั้นปีที่ 4 ส่วนคู่อื่นๆ นักศึกษามีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 16 แสดงการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา ด้านแหล่งสารสนเทศ จำแนกตามชั้นปีการศึกษา

ชั้นปีการศึกษา	\bar{X}	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5
ปีที่ 1	3.87	-	-	-	*	-
ปีที่ 2	3.62	-	-	-	-	-
ปีที่ 3	3.57	-	-	-	-	-
ปีที่ 4	3.32	-	-	-	-	-
ปีที่ 5	3.60	-	-	-	-	-

* $p < .05$

จากตารางที่ 16 พบว่า นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่ศึกษาในชั้นปีที่ต่างกันมีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ ด้านแหล่งสารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 คู่ คือ ชั้นปีที่ 1 กับชั้นปีที่ 4 ส่วนคู่อื่นๆ นักศึกษามีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 17 แสดงการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา ด้านลักษณะของสารสนเทศ จำแนกตามชั้นปีการศึกษา

ชั้นปีการศึกษา	\bar{X}	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5
ปีที่ 1	3.97	-	-	-	*	-
ปีที่ 2	3.66	-	-	-	*	-
ปีที่ 3	3.73	-	-	-	*	-
ปีที่ 4	3.30	-	-	-	-	-
ปีที่ 5	3.58	-	-	-	-	-

* $p < .05$

จากตารางที่ 17 พบว่า นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่ศึกษาในชั้นปีที่ต่างกันมีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ ด้านลักษณะของสารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 คู่ คือ ชั้นปีที่ 1 กับชั้นปีที่ 4, ชั้นปีที่ 2 กับชั้นปีที่ 4 และชั้นปีที่ 3 กับชั้นปีที่ 4 ส่วนคู่อื่นๆ นักศึกษามีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 18 แสดงการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา ด้านวิธีการแสวงหาสารสนเทศ จำแนกตามชั้นปีการศึกษา

ชั้นปีการศึกษา	\bar{X}	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5
ปีที่ 1	3.94	-	-	-	*	-
ปีที่ 2	3.68			-	-	-
ปีที่ 3	3.68				-	-
ปีที่ 4	3.37					-
ปีที่ 5	3.59					

* $p < .05$

จากตารางที่ 18 พบว่า นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่ศึกษาในชั้นปีที่ต่างกันมีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ ด้านลักษณะของสารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 คู่ คือ ชั้นปีที่ 1 กับชั้นปีที่ 4 ส่วนคู่อื่นๆ นักศึกษามีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 19 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา จำแนกตามคณะที่ศึกษา

พฤติกรรมการแสวงหา และการใช้สารสนเทศ	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านวัตถุประสงค์ของการใช้สารสนเทศ					
ระหว่างกลุ่ม	3.52	2	1.76	4.21	.01*
ภายในกลุ่ม	126.77	303	.41		
รวม	130.29	305			
ด้านแหล่งสารสนเทศ					
ระหว่างกลุ่ม	1.06	2	.53	1.28	.27
ภายในกลุ่ม	125.75	303	.41		
รวม	126.81	305			
ด้านลักษณะของสารสนเทศ					
ระหว่างกลุ่ม	3.50	2	1.75	3.82	.02*
ภายในกลุ่ม	138.90	303	.45		
รวม	142.41	305			
ด้านวิธีการแสวงหาสารสนเทศ					
ระหว่างกลุ่ม	3.55	2	1.77	4.43	.01*
ภายในกลุ่ม	121.42	303	.40		
รวม	124.97	305			

ตารางที่ 19 (ต่อ)

พฤติกรรมแสวงหา และการใช้สารสนเทศ	SS	df	MS	F	Sig.
ภาพรวม					
ระหว่างกลุ่ม	2.43	2	1.21	3.35	.03*
ภายในกลุ่ม	109.86	303	.36		
รวม	112.30	305			

* p < .05

จากตารางที่ 19 พบว่า นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่ศึกษาในคณะที่ต่างกันมีพฤติกรรมแสวงหาและการใช้สารสนเทศ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาพฤติกรรมทั้ง 4 ด้าน พบว่า ด้านวัตถุประสงค์ของการใช้สารสนเทศ ด้านลักษณะของสารสนเทศ และด้านวิธีการแสวงหาสารสนเทศ นักศึกษามีพฤติกรรมแสวงหาและการใช้สารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ (Scheffe's test)

ส่วนด้านแหล่งสารสนเทศ นักศึกษามีพฤติกรรมแสวงหาและการใช้สารสนเทศแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 20 แสดงการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา ในภาพรวมจำแนกตามคณะที่ศึกษา

คณะที่ศึกษา	\bar{x}	คณะศิลปศึกษา	คณะศิลปนาฏดุริยางค์	คณะศิลปวิจิตร
คณะศิลปศึกษา	3.77		*	*
คณะศิลปนาฏดุริยางค์	3.61			-
คณะศิลปวิจิตร	3.56			

* p < .05

จากตารางที่ 20 พบว่า นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่ศึกษาในคณะที่ต่างกันมีพฤติกรรมแสวงหาและการใช้สารสนเทศ ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ คือ คณะศิลปศึกษากับคณะศิลปนาฏดุริยางค์ และคณะศิลปศึกษากับคณะศิลปวิจิตร ส่วนคู่อื่นๆ นักศึกษามีพฤติกรรมแสวงหาและการใช้สารสนเทศไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 21 แสดงการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา ด้านวัตถุประสงค์ของการใช้สารสนเทศ จำแนกตามคณะที่ศึกษา

คณะที่ศึกษา	\bar{X}	คณะศิลปศึกษา	คณะศิลปนาฏดุริยางค์	คณะศิลปวิจิตร
คณะศิลปศึกษา	4.00		*	*
คณะศิลปนาฏดุริยางค์	3.77			-
คณะศิลปวิจิตร	3.79			

* $p < .05$

จากตารางที่ 21 พบว่า นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่ศึกษาในคณะที่ต่างกันมีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ ด้านวัตถุประสงค์ของการใช้สารสนเทศแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ คือ คณะศิลปศึกษากับคณะศิลปนาฏดุริยางค์ และคณะศิลปศึกษากับคณะศิลปวิจิตร ส่วนคู่อื่นๆ นักศึกษามีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 22 แสดงการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา ด้านลักษณะของสารสนเทศ จำแนกตามคณะที่ศึกษา

คณะที่ศึกษา	\bar{X}	คณะศิลปศึกษา	คณะศิลปนาฏดุริยางค์	คณะศิลปวิจิตร
คณะศิลปศึกษา	3.79		*	*
คณะศิลปนาฏดุริยางค์	3.61			*
คณะศิลปวิจิตร	3.53			

* $p < .05$

จากตารางที่ 22 พบว่า นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่ศึกษาในคณะที่ต่างกันมีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ ด้านลักษณะของสารสนเทศแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ คือ คณะศิลปศึกษากับคณะศิลปนาฏดุริยางค์ และคณะศิลปศึกษากับคณะศิลปวิจิตร ส่วนคู่อื่นๆ นักศึกษามีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 23 แสดงการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา ด้านวิธีการแสวงหาสารสนเทศ จำแนกตามคณะที่ศึกษา

คณะที่ศึกษา	\bar{X}	คณะศิลปศึกษา	คณะศิลปนาฏดุริยางค์	คณะศิลปวิจิตร
คณะศิลปศึกษา	3.78		-	*
คณะศิลปนาฏดุริยางค์	3.64			-
คณะศิลปวิจิตร	3.51			

* $p < .05$

จากตารางที่ 23 พบว่า นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่ศึกษาในคณะที่ต่างกันมีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ ด้านวิธีการแสวงหาสารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 คู่ คือ คณะศิลปศึกษากับคณะศิลปวิจิตร ส่วนคู่อื่นๆ นักศึกษามีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา จำแนกตามเพศ ชั้นปี และคณะ มีความแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน นำเสนอ ดังนี้

ตารางที่ 24 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา จำแนกตามเพศ

ปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ	เพศชาย		เพศหญิง		t	Sig.
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
1. ปัญหาส่วนตัว	3.11	1.02	3.30	.948	-1.57	.11
2. ปัญหาภายในสถาบัน	3.41	.64	3.55	.71	-1.64	.10
3. ปัญหาภายนอกสถาบัน	3.31	.85	3.52	.78	-2.14	.03*
รวม	3.34	.67	3.51	.70	-1.94	.05

* $p < .05$

จากตารางที่ 24 พบว่า นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่มีเพศต่างกันมีปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาปัญหาทั้ง 3 ด้าน พบว่า ด้านปัญหาส่วนตัว และปัญหาภายในสถาบัน นักศึกษามีปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ มีเพียงปัญหาภายนอกสถาบันเท่านั้นที่นักศึกษามีปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศหญิงมีปัญหามากกว่าเพศชาย

ตารางที่ 25 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

ปัญหาในการแสวงหา และการใช้สารสนเทศ	SS	df	MS	F	Sig.
ปัญหาส่วนบุคคล					
ระหว่างกลุ่ม	8.70	4	2.17	2.33	.05
ภายในกลุ่ม	280.46	301	.93		
รวม	289.16	305			
ปัญหาภายในสถาบัน					
ระหว่างกลุ่ม	5.28	4	1.32	2.80	.02*
ภายในกลุ่ม	142.09	301	.47		
รวม	147.37	305			
ปัญหาภายนอกสถาบัน					
ระหว่างกลุ่ม	5.18	4	1.29	1.99	.09
ภายในกลุ่ม	195.99	301	.65		
รวม	201.17	305			
ภาพรวม					
ระหว่างกลุ่ม	5.48	4	1.37	2.89	.02*
ภายในกลุ่ม	142.82	301	.47		
รวม	148.31	305			

* $p < .05$

จากตารางที่ 25 พบว่า นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่ศึกษาในชั้นปีที่ต่างกันมีปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาปัญหาทั้ง 3 ด้าน พบว่า ปัญหาภายในสถาบัน นักศึกษามีปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe's test)

ส่วนปัญหาส่วนบุคคล และปัญหาภายนอกสถาบัน นักศึกษามีปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 26 แสดงการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา ในภาพรวม จำแนกตามชั้นปีการศึกษา

ชั้นปีการศึกษา	\bar{X}	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5
ปีที่ 1	3.60		-	-	*	-
ปีที่ 2	3.42			-	-	-
ปีที่ 3	3.54				-	-
ปีที่ 4	3.23					-
ปีที่ 5	3.44					

* $p < .05$

จากตารางที่ 26 พบว่า นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่ศึกษาในชั้นปีที่ต่างกันมีปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 คู่ คือ ชั้นปีที่ 1 กับชั้นปีที่ 4 ส่วนคู่อื่นๆ นักศึกษามีปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 27 แสดงการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา ด้านปัญหาภายในสถาบัน จำแนกตามชั้นปีการศึกษา

ชั้นปีการศึกษา	\bar{X}	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5
ปีที่ 1	3.63		-	-	*	-
ปีที่ 2	3.64			-	-	-
ปีที่ 3	3.63				*	-
ปีที่ 4	3.30					-
ปีที่ 5	3.49					

* $p < .05$

จากตารางที่ 27 พบว่า นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่ศึกษาในชั้นปีที่ต่างกันมีปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ ด้านปัญหาภายในสถาบันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ คือ ชั้นปีที่ 1 กับชั้นปีที่ 4 และชั้นปี 3 กับชั้นปีที่ 4 ส่วนคู่อื่นๆ นักศึกษามีปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 28 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา จำแนกตามคณะที่ศึกษา

ปัญหาในการแสวงหา และการใช้สารสนเทศ	SS	df	MS	F	Sig.
ปัญหาส่วนบุคคล					
ระหว่างกลุ่ม	8.31	2	4.15	4.48	.01*
ภายในกลุ่ม	280.85	303	.92		
รวม	289.16	305			
ปัญหาภายในสถาบัน					
ระหว่างกลุ่ม	2.79	2	1.39	2.92	.05
ภายในกลุ่ม	144.59	303	.47		
รวม	147.38	305			
ปัญหาภายนอกสถาบัน					
ระหว่างกลุ่ม	3.61	2	1.80	2.77	.06
ภายในกลุ่ม	197.56	303	.65		
รวม	201.17	305			
ภาพรวม					
ระหว่างกลุ่ม	3.17	2	1.58	3.31	.03*
ภายในกลุ่ม	145.13	303	.47		
รวม	148.30	305			

* $p < .05$

จากตารางที่ 28 พบว่า นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่ศึกษาในคณะที่ต่างกันมีปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาปัญหาทั้ง 3 ด้าน พบว่า ปัญหาส่วนบุคคล นักศึกษามีปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's test)

ส่วนปัญหาภายในสถาบัน และปัญหาภายนอกสถาบัน นักศึกษามีปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 29 แสดงการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา ในภาพรวม จำแนกตามคณะที่ศึกษา

คณะที่ศึกษา	\bar{X}	คณะศิลปศึกษา	คณะศิลปนาฏดุริยางค์	คณะศิลปวิจิตร
คณะศิลปศึกษา	3.53		*	-
คณะศิลปนาฏดุริยางค์	3.32			*
คณะศิลปวิจิตร	3.54			

* $p < .05$

จากตารางที่ 29 พบว่า นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่ศึกษาในคณะที่ต่างกันมีปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ ในภาพรวมแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ คือ คณะศิลปศึกษากับคณะศิลปนาฏดุริยางค์ และคณะศิลปนาฏดุริยางค์กับคณะศิลปวิจิตร ส่วนคู่อื่นๆ นักศึกษามีปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 30 แสดงการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา ปัญหาส่วนบุคคล จำแนกตามคณะที่ศึกษา

คณะที่ศึกษา	\bar{X}	คณะศิลปศึกษา	คณะศิลปนาฏดุริยางค์	คณะศิลปวิจิตร
คณะศิลปศึกษา	3.23		-	*
คณะศิลปนาฏดุริยางค์	3.07			*
คณะศิลปวิจิตร	3.51			

* $p < .05$

จากตารางที่ 30 พบว่า นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่ศึกษาในคณะที่ต่างกันมีปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ ด้านปัญหาส่วนบุคคลแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ คือ คณะศิลปศึกษากับคณะศิลปวิจิตร และคณะศิลปนาฏดุริยางค์กับคณะศิลปวิจิตร ส่วนคู่อื่นๆ นักศึกษามีปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศไม่แตกต่างกัน

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

การศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการแสวงหาและ การใช้สารสนเทศ และปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด สรุป รวบรวมได้ ดังนี้

1. พฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ
 - 1.1 ควรเพิ่มเครื่องคอมพิวเตอร์ พร้อมอินเทอร์เน็ตมากขึ้น
 - 1.2 อยากให้มีห้องวาดรูป ที่สมบูรณ์แบบ
 - 1.3 อยากให้มีห้องวาดรูป แสงธรรมชาติที่สมบูรณ์แบบ
 - 1.4 อยากให้มีระบบ Wi-fi ทั่วคณะ (3)
 - 1.5 ควรมีการประชาสัมพันธ์ห้องสมุดคณะให้ทั่วถึง
 - 1.6 อยากให้มีหนังสือเกี่ยวข้องกับรายวิชาที่เรียน เพื่อที่จะค้นหาข้อมูลได้ง่ายขึ้น (2)
2. ปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ
 - 2.1 จำนวนหนังสือมีน้อย (5)
 - 2.2 ระบบการให้บริการห้องสมุดไม่เป็นระบบ (2)
 - 2.3 เข้าถึงข้อมูลยาก (2)
 - 2.4 เนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ
 - 2.5 บรรณารักษ์ / เจ้าหน้าที่ห้องสมุด ไม่สามารถตอบคำถามได้
 - 2.6 บุคลิกของผู้ให้บริการ ไม่เต็มใจตอบคำถาม (2)
 - 2.7 สารสนเทศเก่า ล้าหลัง ไม่ทันสมัย
 - 2.8 งานวิจัย วิทยานิพนธ์ มีจำนวนน้อย ไม่ตรงกับความต้องการ
 - 2.9 การสืบค้นข้อมูลมีขั้นตอนการสืบค้นยาก
 - 2.10 การจัดเรียงไม่เป็นระบบ
 - 2.11 นักศึกษาไม่สามารถเข้าใช้อินเทอร์เน็ตได้ ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ (2)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ และศึกษาปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ข้อค้นพบจะเป็นแนวทางในการจัดหา และให้บริการทรัพยากรสารสนเทศของศูนย์รักรักษ์ศิลป์และห้องสมุดคณะให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาต่อไป

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติค่าที (t - test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test) และทำการทดสอบเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's test)

สรุปผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของนักศึกษา

นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 69.6 ศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1 ร้อยละ 24.2 โดยศึกษาอยู่ในคณะศิลปศึกษา ร้อยละ 42.8

พฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา

นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์มีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 4 ด้าน พบว่า นักศึกษามีระดับการใช้อยู่ในระดับมากทั้งหมด ได้แก่ ด้านวัตถุประสงค์ของการใช้สารสนเทศ มีค่าเฉลี่ย 3.87 รองลงมาคือด้านลักษณะของสารสนเทศ และด้านวิธีการแสวงหาสารสนเทศมีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.67 และด้านแหล่งสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ย 3.60 ตามลำดับ

ปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ

นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์มีปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 เมื่อพิจารณาสภาพปัญหาทั้ง 3 ด้าน พบว่า นักศึกษามีปัญหาที่พบจากแหล่งสารสนเทศภายในสถาบันอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.51 ส่วนปัญหาที่พบจากแหล่งสารสนเทศภายนอกสถาบัน และปัญหาส่วนบุคคล นักศึกษามีปัญหาในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.46 และ 3.24 ตามลำดับ

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1

พฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา จำแนกตาม เพศ ชั้นปี และคณะที่ศึกษา มีความแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2

- ปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา จำแนกตามชั้นปี และคณะที่ศึกษา มีความแตกต่างกัน

- ปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา จำแนกตามเพศ ไม่มีความแตกต่างกัน

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษาพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ มีประเด็นที่ขอนำมาอภิปรายผล ดังนี้

พฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา

นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์มีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุคนธ์ทิพย์ คำจันทร์ (2549) ศึกษาความต้องการใช้สารสนเทศและพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย และสนทยา สาลี (2551) ศึกษาพฤติกรรมการใช้สารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ซึ่งพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ อภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ด้านวัตถุประสงค์ของการใช้สารสนเทศ พบว่า นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์มีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของสุคนธ์ทิพย์ คำจันทร์ (2549) ศึกษาความต้องการใช้สารสนเทศและพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย พบว่ามีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มความเข้าใจในบทเรียน การรับรู้ข้อมูลทันสมัย และเพื่อประกอบการทำรายงาน และสอดคล้องกับ Latrobe (1997) ศึกษาพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของนักเรียนเกรด 11 พบว่า สารสนเทศที่นักเรียนมีความต้องการ คือ สารสนเทศที่เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียน ที่เป็นเช่นนี้เพราะนักศึกษา มีความจำเป็นในการใช้สารสนเทศเพื่อประกอบการศึกษา และการเรียนรู้ การศึกษาค้นคว้าเป็นกิจกรรมที่เกิดต่อเนื่องตลอดชีวิตของบุคคลนั้น โดยปกติบุคคลมีเรื่องที่ตนสงสัย และอยากรู้ตลอดเวลา ความสงสัย ความ

อยากรู้ จึงเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดความต้องการและการแสวงหาสารสนเทศ สารสนเทศที่ได้รับจึงช่วยเพิ่มพูนสติปัญญา ความรอบรู้ของบุคคลนั้น ให้ลึกซึ้งและกว้างไกล อีกทั้งยังเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบว่า วัตถุประสงค์ของการใช้สารสนเทศของนักศึกษา ก็เพื่อทำรายงานประกอบการศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

2. ด้านแหล่งสารสนเทศ พบว่า นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์มีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสุคนธ์ทิพย์ คำจันทร์ (2549) ศึกษาความต้องการใช้สารสนเทศและพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย พบว่านักศึกษาใช้แหล่งสารสนเทศในระดับ ปานกลาง และสอดคล้องกับการศึกษาของสนทยา สาลี (2551) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการใช้สารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พบว่า มีการใช้แหล่งสารสนเทศ ระดับมาก และ ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของเอกอนงค์ ดวงจักร์ (2549) พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ใช้แหล่งสารสนเทศ ประเภทสถาบัน และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของวราภรณ์ ชูมณี (2551) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของผู้ต้องขัง: กรณีศึกษาทัณฑสถานหญิงกลาง พบว่าผู้ต้องขังหญิงแสวงหาสารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศที่เป็นห้องหนังสือทั่วไปมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ผู้แสวงหาสารสนเทศแต่ละบุคคลสามารถ “สร้าง” สารสนเทศขึ้นเองได้โดยการประมวลความคิด ความรู้ ใช้ความจำ สติปัญญา ประสบการณ์ของตนเอง หรืออาจแสวงหาสารสนเทศโดยการสังเกต ซึ่งอาจเป็นการสังเกตอย่างเป็นระบบ มีเป้าหมายของการสังเกตอย่างเด่นชัด หรืออาจสังเกตโดยไม่มีระบบ ไม่ได้คาดการณ์ก่อนว่าจะสังเกตเรื่องใด แล้วแต่ว่าเห็นอะไรแล้วจึงนำผลจากการสังเกตมาประมวลในภายหลัง นอกจากนี้ผู้แสวงหาสารสนเทศยังสามารถหาสารสนเทศจากข้อมูลเอกสารที่ตนได้รวบรวม เก็บสะสมไว้เพื่อใช้ประโยชน์ส่วนตัว ไฟล์ข้อมูลเอกสารเหล่านี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากการรวบรวมสารสนเทศ ซึ่งเป็นพฤติกรรมสารสนเทศที่เกิดเมื่อความต้องการสารสนเทศนั้นไม่รีบด่วน นอกจากนี้ศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่เข้ามาศึกษาส่วนใหญ่มีพื้นความรู้ ทักษะเดิมที่มีอยู่ในตัวเองอยู่แล้ว เริ่มตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย จึงไม่ได้ไปแสวงหาสารสนเทศจากบุคคลอื่น หรือจากสถาบันต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบว่า นักศึกษาใช้แหล่งสารสนเทศภายในตัวเองมากที่สุด

3. ด้านลักษณะของสารสนเทศ พบว่า นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์มีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของภนิดา จิตนุกูล (2549) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความต้องการและการใช้สารสนเทศของนักศึกษาใน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ พบว่ามีความต้องการสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับวิทยาการใหม่ในสาขาที่ศึกษาอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับการศึกษาวราภรณ์ ชูมณี (2551) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของผู้ต้องขัง: กรณีศึกษาทัณฑสถานหญิงกลาง ความต้องการสารสนเทศประเภทบันเทิง พบว่า มีความต้องการสารสนเทศประเภทของเรื่องสั้นมากที่สุด เช่นเดียวกับความต้องการ

สารสนเทศประเภทสารคดีวิชาการทั่วไป ที่มีความต้องการความรู้มากที่สุดเช่นกัน ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันเป็นยุคข่าวสาร (Information Age) และการเข้าถึงสารสนเทศสามารถทำได้ทุกที่ เพราะเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นการศึกษา การประกอบอาชีพ การดำรงชีพ สารสนเทศมีบทบาทต่อมนุษย์มาก ซึ่งสารสนเทศที่ถูกต้องทันสมัย เชื่อถือได้ เหมาะแก่ความสามารถของผู้ใช้ในการนำไปใช้งานจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้อยู่ในสังคมปัจจุบัน ตลอดจนการแสวงหาสารสนเทศที่ต้องการเนื้อหาเพื่อความบันเทิง ผ่อนคลาย เช่น นวนิยาย เรื่องสั้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศด้านการบันเทิง วิชาชีพต่าง ๆ และสารคดี วิชาการทั่วไป ตามลำดับ

4. ด้านวิธีการแสวงหาสารสนเทศ พบว่า นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์มีพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของสุคนธ์ทิพย์ คำจันทร์ (2549) ศึกษาเรื่อง ความต้องการใช้สารสนเทศและพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย พบว่า นักศึกษาเริ่มต้นแสวงหาสารสนเทศจากอาจารย์ ค้นหาจากเว็บอินเทอร์เน็ตและกลั่นกรองข้อมูลที่ได้รับจากหน้าสารบัญหนังสือ หรือสารบัญวารสาร ประเมินสารสนเทศจากคำแนะนำของอาจารย์/ผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มตัวอย่างติดตามสารสนเทศใหม่ๆ จากการสำรวจสารสนเทศบนเว็บ เมื่อได้รับสารสนเทศตรงกับความต้องการมีการบันทึกข้อมูลไว้ เพื่อพิจารณาความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือของข้อมูลจากการอ่านสาระสังเขป (บทคัดย่อ) และสิ้นสุดการแสวงหาสารสนเทศจากการสอบถามอาจารย์/ผู้เชี่ยวชาญ สอดคล้องกับการศึกษาของเอกอนงค์ ดวงจักร์ (2549) ศึกษาเรื่อง การแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่แสวงหาสารสนเทศจากทรัพยากรสารสนเทศ 5 ประเภท คือ หนังสือ/ตำรา เว็บไซต์ หนังสือพิมพ์ ฐานข้อมูลออนไลน์ และวารสาร และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสารสนเทศ 4 ประเภท ในระดับมาก คือ หนังสือ/ตำรา เว็บไซต์ หนังสือพิมพ์ และฐานข้อมูลออนไลน์ สอดคล้องกับการศึกษาของวราภรณ์ ชูมณี (2551) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของผู้ต้องขัง: กรณีศึกษาทัณฑสถานหญิงกลาง พบว่า ผู้ต้องขังหญิงแสวงหาสารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศที่เป็นห้องหนังสือทั่วไปมากที่สุด วิธีการแสวงหาสารสนเทศ จะใช้วิธีการอ่านจากตัวเล่มหนังสือ ตำราเรียน หนังสืออ้างอิง และสิ่งพิมพ์ต่างๆ มากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เทคโนโลยีการพิมพ์ ฯลฯ มีความเจริญก้าวหน้าทำให้นักศึกษาสามารถเข้าถึงสารสนเทศต่างๆ ได้อย่างง่าย สะดวก รวดเร็ว โดยนักศึกษาจะแสวงหาสารสนเทศจากสื่อหนังสือ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วารสาร วิทยุ ตามลำดับ หลังจากที่ได้รวบรวมสารสนเทศ หรือแสวงหาสารสนเทศจากแหล่งที่ผู้ใช้พึงพอใจมากที่สุด สารสนเทศคำตอบหรือเรื่องราวที่ได้นั้นจะนำไปใช้ตอบคำถามเพื่อลดความสงสัย ความอยากรู้ ไขแก้ปัญหา หรือใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจดำเนินงานต่อไป

ปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา

นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์มีปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการศึกษาของภนิดา จิตนุกูล (2549) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความต้องการและการใช้สารสนเทศของนักศึกษาใน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ พบว่า มีปัญหาการใช้สารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของสุคนธ์ทิพย์ คำจันทร์ (2549) ศึกษาเรื่อง ความต้องการใช้สารสนเทศและพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย พบว่า ปัญหาและอุปสรรคความต้องการใช้ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นปัญหาและอุปสรรคด้านประเภททรัพยากรสารสนเทศอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ เอกอนงค์ ดวงจักร์ (2549) ศึกษาเรื่อง การแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า นักศึกษาประสบปัญหาในการแสวงหาสารสนเทศในระดับปานกลาง ทั้ง 4 ด้าน คือ ปัญหาด้านทรัพยากรสารสนเทศ ปัญหาด้านแหล่งทรัพยากรสารสนเทศ ปัญหาด้านวิธีการสืบค้น และปัญหาด้านอื่นๆ สอดคล้องกับการศึกษาของวราภรณ์ ชูมณี (2551) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของผู้ต้องขัง: กรณีศึกษาทัณฑสถานหญิงกลาง พบว่า ปัญหาและอุปสรรคจากการแสวงหาสารสนเทศ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับการศึกษาของศิริสุภา เอ็มหยวก (2554) ศึกษา เรื่อง การใช้สารสนเทศในการเรียนของนักศึกษาภาคปกติ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พบว่า ปัญหาและอุปสรรคจากการแสวงหาสารสนเทศ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และไม่สอดคล้องกับการศึกษาของสนทยา สาลี (2551) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการใช้สารสนเทศของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พบว่า นักศึกษามีปัญหาการใช้สารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านรูปแบบ / เนื้อหา สารสนเทศไม่ทันสมัย ซึ่งปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ อภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ปัญหาส่วนบุคคล พบว่า นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์มีปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของเอกอนงค์ ดวงจักร์ (2549) ศึกษาเรื่อง การแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า นักศึกษามีปัญหาด้านวิธีการสืบค้น และปัญหาด้านอื่นๆ ในระดับปานกลาง เช่น สารสนเทศที่แสวงได้อยู่ในรูปแบบที่ไม่เหมาะสมกับการนำไปใช้ ไม่ทราบวิธีการแสวงหาสารสนเทศที่แสวงหาได้จากอินเทอร์เน็ตออกมาใช้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนตัวสำหรับการค้นหาข้อมูล ทำให้ไม่ทักษะการสืบค้นข้อมูล หรือข้อมูลที่สืบค้นออกมาได้ ไม่สามารถแปล อ่านให้เข้าใจได้

2. ปัญหาภายในสถาบัน พบว่า นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์มีปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ ภนิดา จิตนุกูล (2549) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความต้องการและการใช้สารสนเทศของนักศึกษาใน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

ศรวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ พบว่า อันดับแรกคือ สารนิเทศในห้องสมุดมีไม่เพียงพอ รองลงมาคือ สารนิเทศในห้องสมุดเก่าและล้าสมัย สารนิเทศไม่มีในห้องสมุด สารนิเทศที่ต้องการเข้าไม่ทันเหตุการณ์ และอันดับสุดท้ายคือ ไม่ทราบว่ามีสืบค้นเรื่องราวได้จากที่ใด สอดคล้องกับการศึกษาของ สนทยา สาลี (2551) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการใช้สารสนเทศของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ที่พบว่าปัญหาสารสนเทศภายในสถาบันมีปัญหา สอดคล้องกับการศึกษาของเอกอนงค์ ดวงจักร์ (2549) ศึกษาเรื่อง การแสวงหาและการใช้สารนิเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า ปัญหาด้านทรัพยากรสารนิเทศ ปัญหาด้านแหล่งทรัพยากรสารนิเทศ สอดคล้องกับการศึกษาของวราภรณ์ ชุมณี (2551) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของผู้ต้องขัง: กรณีศึกษาทัณฑสถานหญิงกลาง พบว่า การขาดแคลนทรัพยากรสารสนเทศเป็นปัญหาและอุปสรรคในการแสวงหาสารสนเทศมากที่สุด และสอดคล้องกับการศึกษาของลาวัลย์ คำชาย (2554) ศึกษาเรื่อง การใช้สารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พบว่า ปัญหาของนักศึกษาในการใช้ห้องสมุด สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ คือ ทรัพยากรสารสนเทศมีน้อยไม่เพียงพอกับความต้องการ สารสนเทศที่มีให้บริการมีเนื้อหาไม่ทันสมัย และเนื้อหาของหนังสือ/สื่อไม่ตรงกับความต้องการ และห้องสมุดขาดการประชาสัมพันธ์ข้อมูลแหล่งสารสนเทศ และการบริการ ถ้าพิจารณาสภาพปัญหาของนักศึกษาจะพบว่านักศึกษา มีปัญหาเรื่องคอมพิวเตอร์ อำนวยความสะดวก ในการเข้าถึงข้อมูล การค้นหาข้อมูลต้องใช้เวลา และ ดาวโหลดข้อมูลได้ช้า ที่เป็นเช่นนี้เพราะปัจจุบันเครื่องคอมพิวเตอร์ภายในสถาบันที่ให้บริการนักศึกษามีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอกับความต้องการใช้ของนักศึกษา ปัญหาต่อมาคือ จำนวนทรัพยากรสารสนเทศเฉพาะสาขามีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์จัดการศึกษาเฉพาะด้านศิลปวัฒนธรรม ทำให้การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศเข้าห้องสมุดได้อย่างจำกัด ไม่หลากหลาย

3. ปัญหาภายนอกสถาบัน พบว่า นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์มีปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของเอกอนงค์ ดวงจักร์ (2549) ศึกษาเรื่อง การแสวงหาและการใช้สารนิเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่ามีปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศ เช่น การจำกัดการเข้าใช้บริการเฉพาะสมาชิกของห้องสมุดภายนอกมหาวิทยาลัย ทำให้ไม่สามารถเข้าใช้บริการได้ ห้องสมุดภายนอกคิดค่าเข้าใช้บริการทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการแสวงหาสารสนเทศ ที่เป็นเช่นนี้เพราะห้องสมุดคณะ ศูนย์รักษาศิลป์ไม่ได้อบรมรับฐานข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาแห่งชาติ (สกอ.) ทำให้นักศึกษาไปค้นหาข้อมูลในมหาวิทยาลัยของรัฐหรือมหาวิทยาลัยราชภัฏไม่ได้ เพราะไม่ได้เป็นสมาชิก หรือถ้าไปใช้บริการห้องสมุดต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้แล้วนักศึกษามักรู้จะไปแสวงหาสารสนเทศจากที่ไหน ก่อให้เกิดปัญหาการแสวงหาสารสนเทศภายนอกห้องสมุด

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับห้องสมุด สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เพื่อใช้ในการจัดทำทรัพยากรสารสนเทศ และใช้ในการจัดกิจกรรม และบริการสารสนเทศ ดังนี้

1. ห้องสมุด สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ควรจัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ นักศึกษาได้ใช้สืบค้นรายการออนไลน์ และเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับการสืบค้นฐานข้อมูล และติดตั้ง ในที่ที่เหมาะสม
2. ห้องสมุดควรมีการสำรวจรายชื่อสิ่งพิมพ์ใหม่ๆ โดยเฉพาะเนื้อหาทางด้านนาฏศิลป์ ดนตรี ทัศนศิลป์ ศิลปะ และนำเสนอรายชื่อเหล่านั้นให้กับคณะ เพื่อคณะได้คัดเลือก จัดซื้อเข้าไว้บริการใน ห้องสมุด รวมทั้งเสนอให้อาจารย์ หรือผู้เชี่ยวชาญ เขียนหนังสือองค์ความรู้ที่มีอยู่ในตัวเองถอดเป็น องค์ความรู้ เพื่อนักศึกษาจะได้ศึกษา
3. ห้องสมุดควรร่วมมือกับอาจารย์ เพื่อรวบรวมเนื้อหาสารสนเทศ โดยการประมวลหนังสือ บทความวารสาร เว็บไซต์ ตามเนื้อหารายวิชาที่อาจารย์ จัดทำเป็นชุด เพื่อนักศึกษาได้ศึกษา ค้นคว้า
4. ห้องสมุดควรมีการประชาสัมพันธ์การให้บริการของห้องสมุดเพิ่มขึ้น
5. ห้องสมุดควรมีช่องทางให้นักศึกษาได้เสนอแนะรายชื่อที่ต้องการตลอดจนนักศึกษามี ส่วนร่วมในการคัดเลือกหนังสือเข้ามาให้บริการในห้องสมุด
6. ควรจัดอบรมการสืบค้นสารสนเทศให้แก่ นักศึกษา โดยการจัดอย่างต่อเนื่องกับนักศึกษา ทุกชั้นปี โดยให้นักศึกษาแจ้งความต้องการเข้าอบรม หรือประสานงานกับอาจารย์ให้ส่งนักศึกษาเข้า รับการอบรม
7. บรรณารักษ์ / เจ้าหน้าที่ห้องสมุด ติดตามวิทยานิพนธ์ งานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับด้าน นาฏศิลป์ ดนตรี ทัศนศิลป์ ศิลปะ จากมหาวิทยาลัยอื่น โดยการคัดลอกสำเนาเอกสาร หรือ ยืม ระหว่างห้องสมุด เพื่อจะได้มีหนังสือวิทยานิพนธ์ งานวิจัย ที่หลากหลาย
8. ห้องสมุด ควรขอรับฐานข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาของชาติ (สกอ.) บอกรับ เพื่อนักศึกษา คณะครู อาจารย์ จะสามารถเข้าถึงสารสนเทศได้ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
9. เพิ่มจุดการให้บริการ Wi-fi อย่างทั่วถึง เพื่อนักศึกษาได้เข้าถึงข้อมูลได้สะดวก รวดเร็วขึ้น
10. จัดเรียงทรัพยากรสารสนเทศอย่างเป็นระบบ เพื่อนักศึกษาเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

1. การใช้สารสนเทศเพื่อการสอนของอาจารย์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
2. การรู้สารสนเทศของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ภาคผนวก ก
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ด้านพฤติกรรมแสวงหาและการใช้สารสนเทศ

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
A1	347.0667	4292.4092	.7593	.9841
A2	346.8333	4315.1092	.4968	.9843
A3	346.8333	4316.7644	.4207	.9843
A4	346.9000	4341.6103	.2416	.9844
A5	346.8000	4328.1655	.3106	.9844
A6	347.1333	4309.6368	.4953	.9843
A7	346.7667	4342.5989	.2223	.9845
A8	346.7333	4348.4092	.1414	.9846
B1	347.2667	4342.8920	.2600	.9844
B2	347.6333	4281.6885	.5746	.9842
B3	347.3667	4312.2402	.5047	.9843
B4	347.4000	4270.3862	.6818	.9841
B5	346.9000	4333.9552	.3245	.9844
B6	347.2000	4310.6483	.4801	.9843
B7	347.3333	4307.8851	.6417	.9842
B8	347.3000	4282.4241	.7370	.9841
B9	347.0333	4261.6885	.6580	.9841
B10	347.7333	4282.8230	.6620	.9841
B11	347.7333	4272.5471	.7418	.9841

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
B12	347.5333	4297.4989	.5002	.9843
B13	347.6333	4251.4816	.7572	.9840
B14	347.1667	4259.3851	.7251	.9841
B15	347.6667	4251.8851	.7245	.9841
B16	346.7333	4299.9954	.5290	.9842
B18	347.1333	4263.4989	.7204	.9841
B19	347.6000	4261.9034	.7207	.9841
B20	347.3667	4255.6195	.7240	.9841
B21	347.5333	4259.1540	.6482	.9842
B22	346.9333	4267.8575	.6509	.9841
B23	347.2333	4271.4264	.6967	.9841
B24	347.9333	4261.0299	.6342	.9842
B25	347.4667	4261.3609	.6587	.9841
B26	347.6667	4269.8161	.7199	.9841
B27	347.6333	4280.8609	.6324	.9842
B28	347.7333	4246.9609	.7038	.9841
B29	347.2000	4266.3034	.5887	.9842
C1	346.8333	4309.0402	.5834	.9842
C2	347.1667	4285.1092	.6227	.9842
C3	347.1667	4289.2471	.5917	.9842
C4	347.1667	4288.0057	.6010	.9842
C5	347.5000	4273.2931	.6493	.9841
C6	347.8000	4258.2345	.6782	.9841
C7	347.6333	4254.6540	.7364	.9841
C8	346.5333	4311.2920	.5568	.9842
C9	347.0333	4282.9989	.6594	.9841

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
C10	347.1667	4265.5230	.7232	.9841
C11	347.1333	4266.5333	.7671	.9840
C12	346.7667	4286.5989	.7269	.9841
C13	347.0333	4255.9644	.7673	.9840
C14	346.7000	4272.3552	.7900	.9840
C15	347.3333	4247.5402	.7243	.9841
C16	347.6000	4276.0414	.6078	.9842
C17	347.3667	4268.4471	.6751	.9841
C18	347.1333	4282.1885	.6973	.9841
C19	347.3667	4251.4126	.7914	.9840
C20	347.4333	4247.5644	.6968	.9841
C21	347.0000	4283.1724	.5855	.9842
C22	346.8333	4302.2126	.5184	.9842
C23	346.5667	4313.7713	.4864	.9843
D1	346.9000	4318.3690	.4262	.9843
D2	347.0667	4309.9954	.5259	.9842
D3	347.3000	4270.0103	.8093	.9840
D4	347.5000	4252.8793	.7689	.9840
D5	347.1333	4274.9471	.7871	.9841
D6	347.1000	4282.7828	.6084	.9842
D7	346.7667	4293.2195	.6390	.9842
D8	347.3000	4273.5276	.7803	.9841
D9	347.2000	4275.1310	.7183	.9841
D10	347.3667	4249.8954	.7431	.9841
D11	346.6667	4288.3678	.6759	.9841

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
D12	347.0667	4276.5471	.6791	.9841
D13	347.2667	4271.4437	.6948	.9841
D14	347.0333	4300.0333	.4936	.9843
D15	347.4000	4283.7655	.6708	.9841
D16	347.6667	4250.9885	.6702	.9841
D17	347.8333	4250.8333	.7005	.9841
D18	347.7667	4248.5989	.7309	.9841
D19	346.9667	4253.6195	.6732	.9841
D20	347.0333	4258.9989	.6082	.9842
D21	346.7667	4310.3230	.5429	.9842
D22	347.4333	4223.5644	.8060	.9840
D23	346.9000	4295.9552	.6439	.9842
D24	347.6333	4241.7575	.7826	.9840
D25	346.8333	4260.0747	.7081	.9841
D26	346.7667	4293.4264	.5886	.9842
D27	347.0000	4260.2759	.6879	.9841
D28	346.9333	4271.5816	.6800	.9841
D29	347.4333	4246.1851	.7691	.9840
D30	347.4333	4282.6678	.6816	.9841
D31	347.8667	4262.1885	.5892	.9842
D32	347.3667	4312.5161	.3874	.9844
D33	347.5333	4295.7747	.4385	.9844
D34	347.0333	4280.3782	.7336	.9841
D35	346.6667	4301.2644	.5671	.9842
D36	347.6000	4297.8345	.4305	.9844
D37	347.1000	4288.6448	.5209	.9843

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 97

Alpha = .9843

ด้านปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
E1	95.4667	206.8092	.3271	.8882
E2	94.9333	195.9954	.6350	.8780
E3	95.1667	204.6954	.4257	.8844
E4	94.7000	201.9414	.5641	.8802
F1	94.4333	210.3230	.5236	.8821
F2	94.3000	213.7345	.3222	.8859
F3	94.6667	208.9885	.5776	.8811
F4	93.9667	216.1023	.2469	.8873
F5	94.5000	212.0517	.3429	.8856
F6	94.7000	205.9414	.4614	.8830
F7	94.7333	200.9609	.5787	.8798
F8	93.8667	209.0161	.5886	.8810
F9	94.2000	214.3034	.3543	.8852
F10	94.4000	208.3172	.4772	.8826

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
F11	94.3000	209.5966	.4200	.8838
F12	94.7333	208.6161	.4190	.8839
F13	94.8667	212.0506	.3292	.8860
F14	94.2667	220.0644	.0893	.8911
F15	94.6667	206.5057	.5324	.8813
F16	94.6333	206.3092	.5060	.8818
G1	94.4333	207.2195	.5943	.8804
G2	94.4000	208.2483	.6541	.8801
G3	94.7333	206.3402	.5204	.8815
G4	94.5000	210.4655	.5055	.8824
G5	94.4000	215.9034	.2700	.8868
G6	94.4667	213.2920	.4186	.8841
G7	94.7667	201.2885	.6309	.8786

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 27

Alpha = .8871

ภาคผนวก ข
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่องานวิจัย

เรื่อง

พฤติกรรมกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ และปัญหาในการแสวงหาสารสนเทศและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผลจากการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานห้องสมุด สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการ

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศในด้านวัตถุประสงค์ แหล่งสารสนเทศ ลักษณะของสารสนเทศ วิธีการแสวงหาสารสนเทศ

ตอนที่ 3 ปัญหาการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ และข้อเสนอแนะ

3. กรุณาตอบแบบสอบถามทุกข้อ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ คำตอบของท่านจะถือเป็นความลับและนำไปใช้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานห้องสมุด สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน

(นางสาวธัญญาลักษณ์ ใจเที่ยง)

อาจารย์ประจำภาควิชาศึกษาทั่วไป คณะศิลปศึกษา

คำอธิบายคำศัพท์ที่ใช้ในแบบสอบถาม

1. สารสนเทศ (Information) หมายถึง ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ เรื่องราวต่างๆ ที่ปรากฏในรูปแบบหนังสือ หนังสือพิมพ์ วารสาร ตำรา โสตทัศนวัสดุ รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ ฯลฯ รวมทั้งตัวบุคคล เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาในด้านต่างๆ ทั้งในส่วนบุคคลและสังคม

2. การแสวงหาและการใช้สารสนเทศ หมายถึง กิจกรรมที่นักศึกษากระทำ แสดงออกเมื่อตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศของตน เพื่อให้ได้ซึ่งสารสนเทศที่จะสนองความต้องการ

3. ระดับการใช้สารสนเทศ หมายถึง สภาพที่แท้จริง หรือปฏิบัติจริง ในงาน หรือกิจกรรมต่างๆ ในด้านวัตถุประสงค์ แหล่งสารสนเทศ ลักษณะของสารสนเทศ วิธีการแสวงหาสารสนเทศ มีการใช้สารสนเทศอยู่ในระดับใด

4. ปัญหาการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ หมายถึง เหตุที่ก่อให้เกิดความขัดข้อง หรืออุปสรรคต่างๆ ที่ทำให้ไม่สามารถแสวงหาและใช้สารสนเทศได้ตามวัตถุประสงค์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับท่าน

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. นักศึกษาชั้น () ปีที่ 1 () ปีที่ 2 () ปีที่ 3 () ปีที่ 4 () ปีที่ 5
3. คณะที่ท่านสังกัด
() คณะศิลปศึกษา () คณะศิลปนาฏดุริยางค์ () คณะศิลปวิจิตร

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมแสวงหาและการใช้สารสนเทศในด้าน วัตถุประสงค์

แหล่งสารสนเทศ ลักษณะของสารสนเทศ วิธีการแสวงหาสารสนเทศ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือของแต่ละข้อที่ตรงกับที่ท่านปฏิบัติในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ

ระดับการใช้สารสนเทศ 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

พฤติกรรมแสวงหาและการใช้สารสนเทศ		ระดับการใช้สารสนเทศ				
		5	4	3	2	1
1	ด้านวัตถุประสงค์ของการใช้สารสนเทศ					
	1.1 เพื่อค้นคว้าข้อมูล/สารสนเทศประกอบการเรียน.....
	1.2 เพื่อทำรายงาน.....
	1.3 เพื่อทำวิจัย / ศิลปนิพนธ์.....
	1.4 เพื่อทราบข่าวสาร/สารสนเทศที่ทันสมัย.....
	1.5 เพื่อเพิ่มพูนความรู้รอบตัว/ความรู้ทั่วไป.....
	1.6 เพื่อทบทวนความรู้.....
	1.7 เพื่อความบันเทิงและนันทนาการ.....
	1.8 เพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์.....
2	ด้านแหล่งสารสนเทศ					
	2.1 แหล่งสารสนเทศภายในบุคคล (ตัวเอง).....
	2.2 แหล่งสารสนเทศภายนอก					
	2.2.1 แหล่งสารสนเทศบุคคล					
	1) ปรึกษาบรรณารักษ์ / เจ้าหน้าที่ห้องสมุด.....
2) ปรึกษาครู / อาจารย์.....	
3) ปรึกษานักวิชาการ / ผู้เชี่ยวชาญ.....	
4) ปรึกษาเพื่อน.....	

พฤติกรรมกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ		ระดับการใช้สารสนเทศ				
		5	4	3	2	1
2.2.2 แหล่งสารสนเทศสถาบัน / สถานที่						
	1) ศูนย์รักษาศิลป์.....
	2) ห้องสมุดคณะ.....
	3) ศูนย์สารสนเทศเทศ / ศูนย์เอกสาร / ศูนย์ข้อมูล.....
	4) ห้องสมุด (หอสมุดแห่งชาติ หอสมุดประชาชน หอสมุดโรงเรียน ห้องสมุดเฉพาะ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา.....
	5) หน่วยงานสถิติ.....
	6) ศูนย์วิเคราะห์สารสนเทศ.....
	7) ศูนย์แนะแหล่งสารสนเทศ (สมาคม องค์กร สถาบันต่างๆ ที่จะให้สารสนเทศแก่ผู้ใช้ได้).....
	8) หอจดหมายเหตุ.....
	9) พิพิธภัณฑ์.....
	10) สถาบันบริการสารนิเทศเชิงพาณิชย์ (สถาบันที่ให้บริการจัดหา สารสนเทศตามความต้องการของบุคคลหรือองค์กร โดยเรียกเก็บค่าบริการ เป็นการตอบแทน).....
2.2.3 แหล่งสารสนเทศจากสื่อต่างๆ						
	1) หนังสือ.....
	2) วารสาร.....
	3) หนังสือพิมพ์.....
	4) จุลสาร.....
	5) เอกสารประกอบการเข้าร่วมประชุม สัมมนา ฝึกอบรม.....
	6) วิทยุ.....
	7) โทรทัศน์.....
	8) สื่อวีดิทัศน์.....
	9) แผนที่ / ลูกโลก.....
2.2.4 แหล่งสารสนเทศอินเทอร์เน็ต						
	1) E-book (Electronic Book).....
	2) E-journal (Electronic journal).....
	3) E-newspaper (Electronic Newspaper).....
	4) Web site ศูนย์รักษาศิลป์ รายการออนไลน์ (OPAC).....
	5) โปรแกรมค้นหา (Search engine) เช่น Google.....

พฤติกรรมกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ		ระดับการใช้สารสนเทศ					
		5	4	3	2	1	
3	ลักษณะของสารสนเทศ						
	3.1 สารคดี วิชาการทั่วไป						
	3.1.1 ความรู้ทั่วไป.....	
	3.1.2 ประชัญญา/จิตวิทยา.....	
	3.1.3 ศาสนา.....	
	3.1.4 สังคมศาสตร์.....	
	3.1.5 ภาษา.....	
	3.1.6 วิทยาศาสตร์.....	
	3.1.7 วิทยาศาสตร์ประยุกต์/เทคโนโลยี.....	
	3.1.8 นาฏศิลป์.....	
	3.1.9 ประวัติศาสตร์/ภูมิศาสตร์.....	
	3.2 บันเทิง						
	3.2.1 นวนิยาย.....	
	3.2.2 เรื่องสั้น.....	
	3.2.3 นิตยสาร/วารสาร.....	
	3.2.4 หนังสือพิมพ์.....	
	3.3 วิชาชีพต่างๆ (ศิลปะ การบันเทิงและนันทนาการ)						
	3.3.1 ศิลปะ การบันเทิงและนันทนาการ.....	
	3.3.2 ภูมิสถาปัตยกรรม ศิลปะการออกแบบบริเวณพื้นที่.....	
	3.3.3 สถาปัตยกรรม.....	
	3.3.4 ประติมากรรม.....	
	3.3.5 การวาดเขียน ศิลปะตกแต่ง.....	
	3.3.6 จิตรกรรม.....	
	3.3.7 ศิลปะกราฟิก การพิมพ์.....	
	3.3.8 การถ่ายภาพ.....	
	3.3.9 ดนตรี.....	
	3.3.10 นันทนาการ (เช่น การแสดงบนเวที การรำ นาฏศิลป์).....	
	4.	วิธีการแสวงหาสารสนเทศ					
		4.1 แหล่งสารสนเทศบุคคล					
		4.1.1 คำแนะนำของอาจารย์.....
4.1.2 ดุลยพินิจของนักศึกษาเอง.....		

พฤติกรรมกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ		ระดับการใช้สารสนเทศ				
		5	4	3	2	1
4.1.3	บทวิจารณ์หนังสือ.....
4.1.4	คำแนะนำของบรรณารักษ์.....
4.1.5	คำแนะนำของเพื่อนหรือรุ่นพี่ในคณะ.....
4.1.6	พูดคุย สนทนาอย่างไม่เป็นทางการ กับผู้ใกล้ชิด เช่น เพื่อน ญาติ....
4.2. แหล่งสารสนเทศหน่วยงาน/สถาบัน						
4.2.1	ห้องสมุด.....
4.2.2	ศูนย์สารสนเทศ.....
4.2.3	พิพิธภัณฑ์.....
4.2.4	หอจดหมายเหตุ.....
4.3 แหล่งสารสนเทศสื่อต่างๆ						
4.3.1	หนังสือ.....
4.3.2	วารสาร.....
4.3.3	หนังสือพิมพ์.....
4.3.4	โทรทัศน์.....
4.3.5	วิทยุ.....
4.4 สื่ออินเทอร์เน็ต						
4.4.1	E-book.....
4.4.2	E-Journal.....
4.4.3	E-newspaper.....
4.4.4	Web site ต่างๆ.....
4.4.5	สืบค้นจาก search engine เช่น Google.....
4.5 ประเภทของสารสนเทศ						
4.5.1	หนังสือ/ตำรา					
	1) ภาษาไทย.....
	2) ภาษาต่างประเทศ.....
4.5.2	วารสาร					
	1) ภาษาไทย.....
	2) ภาษาต่างประเทศ.....
4.5.3	ศิลปนิพนธ์.....
4.5.4	เอกสารประกอบการเรียน.....
4.5.5	รายงานการวิจัย.....
4.5.6	หนังสือพิมพ์

	พฤติกรรมกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ	ระดับการใช้สารสนเทศ				
		5	4	3	2	1
	4.5 ประเภทของสารสนเทศ (ต่อ)					
	4.5.7 หนังสืออ้างอิง.....
	4.5.8 โสตทัศนวัสดุ.....
	4.6 วิธีการค้นหาสารสนเทศจากห้องสมุด (ศูนย์รักษาศิลป์ ห้องสมุดคณะ)					
	4.6.1 ค้นหาจากบัตรรายการ.....
	4.6.2 ค้นหาจากคอมพิวเตอร์.....
	4.6.3 คำแนะนำจากบรรณารักษ์.....
	4.6.4 ขอให้เพื่อนช่วยค้นหาให้.....
	4.6.5 ค้นจากหนังสือด้วยตนเอง.....
	4.6.6 ค้นจากบรรณานุกรม.....
	4.6.7 ดูจากชั้นหนังสือใหม่.....

ตอนที่ 3 ปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ และข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือของแต่ละข้อที่ท่านเห็นว่าเป็นปัญหาในการแสวงหาและใช้สารสนเทศของท่าน

ระดับปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ

5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

	พฤติกรรมกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ	ระดับการใช้สารสนเทศ				
		5	4	3	2	1
1	ปัญหาส่วนบุคคล					
	1.1 ไม่มีคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลใช้ที่บ้าน.....
	1.2 ไม่มีเวลาสืบค้น.....
	1.3 ขาดทักษะการสืบค้น.....
	1.4 อ่านสารสนเทศภาษาอังกฤษไม่เข้าใจ.....
2	ปัญหาที่พบจากแหล่งสารสนเทศภายในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์					
	2.1 ปัญหาการเข้าถึงสารสนเทศ					
	2.1.1 การค้นข้อมูลต้องใช้เวลานาน.....
	2.1.2 ไม่ได้รับความสะดวกในการใช้บริการ.....
	2.1.3 ไม่ทราบวิธีค้นข้อมูลจากเครื่องคอมพิวเตอร์.....
	2.1.4 เครื่องคอมพิวเตอร์อำนวยความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลมีไม่เพียงพอ.....

	พฤติกรรมแสวงหาและการใช้สารสนเทศ	ระดับการใช้สารสนเทศ				
		5	4	3	2	1
	2.1 ปัญหาการเข้าถึงสารสนเทศ (ต่อ)					
	2.1.5 ขั้นตอนการขอใช้บริการยุ่งยาก.....
	2.1.6 จำนวนหนังสือที่ให้บริการ.....
	2.1.7 ไม่กล้าสอบถาม/สัมภาษณ์บรรณารักษ์.....
	2.1.8 ดาวโหลดข้อมูลได้ช้า.....
	2.2 ปัญหาคุณภาพของข้อมูล					
	2.2.1 ขาดข้อมูลย้อนหลัง.....
	2.2.2 ข้อมูลที่ได้จากแหล่งต่างๆ ไม่สอดคล้องกัน.....
	2.2.3 ข้อมูลที่มีอยู่ไม่ตรงกับความต้องการ.....
	2.2.4 ข้อมูลขาดความน่าเชื่อถือ.....
	2.2.5 ข้อมูลไม่ทันสมัย เก่า ล้าช้า.....
	2.2.6 ข้อมูลเฉพาะสาขาวิชาน้อย.....
	2.2.7 ข้อมูลที่เป็นภาษาไทยมีไม่เพียงพอ.....
	2.2.8 ข้อมูลที่เป็นภาษาอังกฤษมีไม่เพียงพอ.....
3	ปัญหาที่พบจากแหล่งสารสนเทศภายนอกสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์					
	3.1 ไม่ทราบแหล่งสารสนเทศ.....
	3.2 แหล่งสารสนเทศอยู่ไกลไม่สะดวก.....
	3.3 ค่าใช้จ่ายในการสืบค้นสารสนเทศสูง.....
	3.4 สารสนเทศกระจายกระจายตามแหล่งต่างๆ.....
	3.5 สารสนเทศไม่ตรงตามความต้องการ.....
	3.6 สารสนเทศเก่า / ล้าสมัย.....
	3.7 ไม่ทราบวิธีสืบค้น.....
	3.8 อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ข้อคิดเห็น / ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล นางสาวธัญญาลักษณ์ ใจเที่ยง
Miss. THUNYALUK JAITHANG

วัน เดือน ปีเกิด 3 ตุลาคม 2523

ประวัติการศึกษา

ปริญญาตรี สาขาสารสนเทศศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีที่สำเร็จ 2545

ปริญญาโท สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ปีที่สำเร็จการศึกษา 2553

ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำ คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

สถานที่ทำงาน คณะศิลปศึกษา
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
เลขที่ 2 ถนนราชินี แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร
กรุงเทพฯ 10200
โทรศัพท์ 086 261 1899

